

*VÝROČNÍ ZPRÁVA O ČINNOSTI A HOSPODAŘENÍ
VÝZKUMNÉHO ÚSTAVU
PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ
ZA ROK 2004*

únor 2005

Osnova

Charakteristika VÚPSV	str. 4
1. Informace o složení orgánů VÚPSV a o jejich činnosti	str. 5
2. Informace o změnách zřizovací listiny	str. 6
3. Hodnocení hlavní činnosti VÚPSV	str. 6
3.1. Shrnutí hlavních poznatků získaných při řešení jednotlivých projektů	str. 7
3.1.1. Projekt „Aktuální otázky vývoje systému sociální ochrany obyvatelstva“	str. 7
3.1.2. Projekt „Vybrané aspekty reformem sociálního pojištění“	str. 10
3.1.3. Projekt „Postavení a fungování mezd v prvních letech XXI. století“	str. 11
3.1.4. Projekt „Aktuální otázky rodinné politiky s ohledem na specifika různých fází rodinného cyklu“	str. 14
3.1.5. Projekt „Politika zaměstnanosti v novém tisíciletí“	str. 19
3.1.6. Projekt „Vybrané sociálně ekonomické aspekty transformace sociálních služeb“	str. 22
3.1.7. Projekt „Migrační potenciál po vstupu ČR do EU“	str. 23
3.1.8. Projekt „Institucionální zabezpečení sociálního dialogu“	str. 25
3.2. Zapojení do grantových programů	str. 26
3.3. Prezentace získaných poznatků na konferencích a seminářích	str. 27
3.4. Prezentace získaných poznatků v odborném tisku	str. 29
4. Hodnocení další činnosti povolené zřizovatelem	str. 29
5. Informace o předpokládaném vývoji činnosti VÚPSV v r. 2005 a jeho finanční situaci	str. 32
6. Údaje z řádné účetní uzávěrky	str. 38
7. Výrok auditora k účetní uzávěrce	str. 38
Přílohy	str. 39
příloha č. 1: Anotace výzkumných studií řešených v r. 2004	str. 40
příloha č. 2: Přehled účasti pracovníků VÚPSV na seminářích a konferencích, kde v r. 2004 prezentovali získané poznatky	str. 54

příloha č. 3: Přehled publikační činnosti pracovníků VÚPSV v r. 2004	str. 61
příloha č. 4: Statistické údaje dokumentující činnosti ČICSO v r. 2004	str. 70
příloha č. 5: Rámcová kvantifikace nákladů na jednotlivé projekty v r. 2005	str. 71
příloha č. 6: Údaje z řádné účetní uzávěrky	str. 72
příloha č. 7: Výrok auditora k účetní uzávěrce	str. 86

VÝROČNÍ ZPRÁVA O ČINNOSTI A HOSPODAŘENÍ VÝZKUMNÉHO ÚSTAVU PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ ZA ROK 2004

Charakteristika VÚPSV

VÚPSV je vědeckovýzkumná příspěvková organizace s působností na území České republiky založená zřizovací listinou MPSV ČR. Hlavním cílem vědecko-výzkumné činnosti VÚPSV je přispívat k poznání a k prognózování sociálně-ekonomického rozvoje ve společnosti a připravovat podklady a doporučení pro orgány státní správy, zejména MPSV, a to na základě využití jak aplikovaného, tak i základního výzkumu. Vědeckovýzkumná činnost VÚPSV je zaměřena především na dvě tematické oblasti:

- oblast práce zahrnující především výzkum otázek politiky zaměstnanosti, trhu práce, rozvoje lidských zdrojů, otázek příjmové a mzdové politiky, pracovních podmínek, sociálního dialogu a kolektivního vyjednávání,
- oblast sociální zahrnující především výzkum problematiky důchodového a nemocenského pojištění, státní sociální podpory a sociální pomoci, otázek rodinné politiky a rovných příležitostí, demografického vývoje, vývoje sociální struktury, životních podmínek a životní úrovně.

Nedílnou součástí výzkumu jsou porovnání mezinárodních ukazatelů zaměstnanosti a sociální politiky, významnou činností ústavu tvoří zpracovávání rešerší zahraniční literatury.

Při plnění svých úkolů VÚPSV úzce spolupracuje s orgány státní správy, samosprávy, organizacemi odborů a zaměstnavatelů, nestátními neziskovými organizacemi, univerzitními pracovišti a dalšími vědeckými a výzkumnými institucemi, a to nejen v České republice, ale i v zahraničí.

Vedle vědeckovýzkumné činnosti VÚPSV rozvíjí odborné poradenství, konzultace a informační činnost ve všech oblastech svého působení. Poradenský a informační systém VÚPSV navazuje bezprostředně na výsledky výzkumu. Na podporu vlastní výzkumné činnosti a pro potřeby vědecké veřejnosti a občanů rozvíjí VÚPSV soustavnou dokumentační, rešeršní a ediční činnost a kontinuálně rozšiřuje odbornou knihovnu.

Na základě závazku obsaženého ve schváleném Výzkumném záměru VÚPSV na léta 2004 - 2010 předkládá VÚPSV veřejnosti k informaci tuto Výroční zprávu o činnosti a hospodaření za r. 2004. Osnovou pro její zpracování je ustanovení § 31 odst. 4 připravovaného zákona o vědeckých výzkumných institucích.

1. Informace o složení orgánů VÚPSV a o jejich činnosti

Ředitel VÚPSV zřídil v r. 2001 na základě doporučení Resortní hodnotící komise Vědeckou radu VÚPSV jako svůj poradní orgán. V souladu se svým Statutem Vědecká rada VÚPSV v r. 2004 na svých jednáních

- se seznámila s návrhy projektů, které hodlal VÚPSV ve spolupráci s dalšími partnery předložit do veřejné soutěže v rámci programu „Moderní společnost a její proměny“, souhlasila s jejich předložením do výběrového řízení v rámci tohoto programu a doporučila jejich financování v předloženém rozsahu,
- projednala a schválila Zprávu o naplňování výzkumné činnosti VÚPSV v letech 1999 – 2003
- doporučila řediteli VÚPSV, aby v souvislosti s přípravou návrhu rozpočtu VÚPSV na následující období byla zvažena možnost založení samostatné publikační edice, v jejímž rámci by byly prezentovány získané poznatky tak, aby se s nimi seznámila širší odborná veřejnost a aby mohly být lépe využity v rámci rozhodovacích procesů

Přitom Vědecká rada VÚPSV konstatovala, že

- v uplynulém období vykonal VÚPSV mimořádný rozsah práce, získané poznatky jsou využívány jak v legislativní, koncepční a operativní činnosti MPSV, tak i v pedagogické praxi a ve výzkumné činnosti na univerzitních pracovištích,
- řada řešených projektů a studií svým charakterem přesahuje resortní hranice MPSV, a doporučila zvážit možnost jejich širší prezentace odborné veřejnosti.

K 31. prosinci 2004 členy Vědecké rady VÚPSV byli:

- doc. ing. Miroslav Brdek, CSc.
- mgr. Běla Hejná, poradkyně ministra průmyslu a obchodu
- mgr. Zdeněk Janíček, vedoucí referátu sociálních věcí Městského úřadu v Břeclavi,
- prof. ing. Vojtěch Krebs, CSc., prorektor a vedoucí katedry sociální politiky VŠE v Praze
- mgr. Aleš Kroupa, zástupce ředitele VÚPSV
- PhDr. Martin Mácha, ředitel William M. Mercer, a.s.
- prof. PhDr. Petr Mareš, CSc., pracovník katedry sociologie Fakulty sociálních studií Masarykovy univerzity v Brně
- doc. PhDr. Kvetoslava Repková, CSc., ředitelka Střediska pro štúdium práce a rodiny v Bratislavě
- doc. ing. Antonín Slaný, CSc., prorektor a vedoucí katedry ekonomie Masarykovy univerzity v Brně

- doc. ing. Vladimír Vurm, CSc., proděkan Zdravotně sociální fakulty Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích
- prof. ing. Milan Žák, CSc., rektor Vysoké školy ekonomie a managementu v Praze

V červnu roku 2004 požádal o uvolnění z funkce člena Vědecké rady z rodinných a pracovních důvodů doc. PhDr. Pavel Machonin, DrSc., v souvislosti s transformací výzkumných institucí ve Slovenské republice požádal o uvolnění z funkce ing. Milan Danihel, novými členy Vědecké rady se stali mgr. Zdeněk Janíček, vedoucí referátu sociálních věcí Městského úřadu v Břeclavi a doc. PhDr. Kvetoslava Repková, CSc., ředitelka Strediska pre štúdium práce a rodiny v Bratislavě.

2. Informace o změnách zřizovací listiny

V r. 2004 nedošlo k žádným změnám zřizovací listiny VÚPSV.

3. Hodnocení hlavní činnosti VÚPSV

Podle Statutu VÚPSV je hlavním cílem jeho vědeckovýzkumné činnosti přispívat k poznání a k prognózování sociálně ekonomického rozvoje ve společnosti a připravovat podklady a doporučení pro orgány státní správy, zejména MPSV, a to na základě využití jak aplikovaného, tak i základního výzkumu. Vědeckovýzkumná činnost VÚPSV je přitom zaměřena především na dvě tematické oblasti:

- oblast práce zahrnující především výzkum otázek politiky zaměstnanosti, trhu práce, rozvoje lidských zdrojů, otázek příjmové a mzdové politiky, pracovních podmínek, sociálního dialogu a kolektivního vyjednávání,
- oblast sociální zahrnující především výzkum problematiky důchodového a nemocenského pojištění, státní sociální podpory a sociální pomoci, otázek rodinné politiky a rovných příležitostí, demografického vývoje, vývoje sociální struktury, životních podmínek a životní úrovně.

V r. 2004 byl vodítkem vědeckovýzkumné činnosti VÚPSV „Plán výzkumné činnosti na r. 2004“, který byl projednán a schválen poradou vedení MPSV dne 12. února 2004. Plán byl zaměřen na řešení aktuálních otázek transformace sociálního systému v naší zemi s přihlédnutím k prioritám vedení ministerstva práce a sociálních věcí v tomto období. Na základě doporučení Vědecké rady VÚPSV z předchozího období byly jednotlivé studie soustředěny do ucelených projektů souhrnného charakteru. V tomto směru byly koncipovány projekty:

1. Aktuální otázky vývoje systému sociální ochrany obyvatelstva
2. Vybrané aspekty reforem sociálního pojištění
3. Postavení a fungování mezd v prvních letech XXI. století

4. Aktuální problémy rodinné politiky s ohledem na specifika různých fází rodinného cyklu
5. Politika zaměstnanosti v novém tisíciletí
6. Vybrané sociálně ekonomické aspekty transformace sociálních služeb
7. Migrační potenciál po vstupu ČR do EU
8. Institucionální zabezpečení sociálního dialogu

Jednotlivé dílčí projekty a studie přitom v zájmu úspěšného splnění Výzkumného záměru VÚPSV na r. 2004 - 2010 byly formulovány s ohledem na tři základní principy ve výzkumu problematiky práce a sociálních věcí:

- vzájemná provázanost a synergie jednotlivých oblastí v systému sociální ochrany obyvatelstva a jejich komplementárnost,
- sociálně ekonomické důsledky vstupu České republiky do Evropské unie,
- regionální aspekty jednotlivých sociálně ekonomických jevů.

3.1. Shrnutí hlavních poznatků získaných při řešení jednotlivých projektů ¹

3.1.1. Projekt „Aktuální otázky vývoje systému sociální ochrany obyvatelstva“

V rámci projektu „Aktuální otázky vývoje systému sociální ochrany obyvatelstva“ byla v souvislosti se zapojením České republiky do evropských struktur pozornost věnována především dvěma základním okruhům problémů:

- dalšímu monitorování chudoby v naší zemi vč. srovnání rozsahu příjmové chudoby, materiální deprivace a sociálního vyloučení v České republice v porovnání se zeměmi EU,
- posouzení vzájemných interakcí sociálního a daňového systému v zájmu zvýšení jejich provázanosti.

Při realizaci těchto studií byla využita data ze Šetření sociální situace domácností, která v r. 2001 realizoval ČSÚ. Z šetření m.j. vyplynulo, že rozsah příjmové chudoby je v ČR ve srovnání se zeměmi „EU-15“ relativně nízký (cca 8 % v ČR vs. cca 19 % v „EU-15“). Tato skutečnost je dána do značné míry menším rozsahem příjmového rozložení i nivelizací příjmů v ČR a relativní chudobou domácností v ČR ve srovnání se „starými“ zeměmi EU. Ze zjištěných poznatků m.j. vyplývá, že i domácnosti s příjmem na úrovni 61 – 80 % příjmového mediánu sdílejí s oficiálně chudými domácnostmi řadu společných charakteristik, ale jejich řešení je ponecháno nikoli na aktivitách státu, ale na jejich aktivitách.

---

¹ Anotace všech studií, které byly řešeny v r. 2004, jsou uvedeny v příloze č. 1.

Příjmová chudoba je však v ČR mnohem výrazněji než v zemích EU koncentrována k určitým kategoriím populace - cca 40 % chudých osob tvoří nezaměstnaní a jejich domácnosti, 33 % představují důchodci a jejich domácnosti a 20 % připadá na osoby v zaměstnání nebo na osoby provozující živnost a jejich domácnosti. Je tedy zřejmé, že příjmová chudoba je v porovnání se zeměmi „EU-15“ více spojena s nezaměstnaností, asi 40 % příjmově chudých představují osoby z domácností, v nichž je alespoň jeden z partnerů bez zaměstnání. Větší riziko příjmové chudoby je zpravidla spojeno jak s opakovanou nezaměstnaností, tak i s nízkou úrovní vzdělání.

Příjmová chudoba se však neomezuje jen na nezaměstnané osoby, relativně častěji se mezi chudými domácnostmi objevují i domácnosti důchodců (zejména jednotlivců), domácnosti osamělých matek s dětmi a úplné rodiny se třemi a více dětmi. V každodenním provozu svých domácností mají domácnosti s nízkými příjmy ve srovnání se zbytkem populace výrazně větší problémy při hospodaření se svými příjmy, největší podíl příjmů utrácejí za základní potraviny, náklady na bydlení pro ně představují značné břemeno a častěji než ostatní typy domácností se dostávají do zpoždění v platbách nájmu a inkasa.

Deprivace, vyplývající z příjmové situace domácností, má přitom svůj dopad i do celkové sociální situace těchto domácností. Přestože v oblasti bydlení není markantní rozdíl, domácnosti s nízkými příjmy přesto častěji obývají byty třetí a čtvrté kategorie a jejich byty jsou rozměrově menší. Nejvýrazněji domácnosti s nízkými příjmy od ostatních odlišuje neschopnost obnovy vybavenosti jejich domácností, neschopnost poříditi si alespoň týdenní dovolenou mimo domov, nákup oblečení v second-handech, neschopnost investovat do svého vzdělání a do svého zdraví. Tato skutečnost naznačuje nebezpečí dlouhodobého (vícegeneračního) setrvání v této sociální situaci, neboť z některých jiných poznatků vyplývá, že prostupnost mezi nejnižší a vyššími společenskými třídami ve vzdělání je v České republice menší než v zemích „EU-15“.

Efektivnost sociálních dávek na eliminaci chudoby je v ČR poměrně vysoká. Při eliminaci chudoby definované podle EU se účinek dávek pohybuje kolem 78 % a při eliminaci chudoby měřené podle osob pod životním minimem dokonce kolem 86 %. Efektivnost podle životního minima je vyšší díky tomu, že životní minimum je na nižší úrovni, než je hranice chudoby EU. Problémem je však nižší efektivnost dávek u určitých skupin populace - ty se v podstatě překrývají s již uvedenými skupinami vyznačujícími se vysokým rizikem chudoby.

Indikátory sociální exkluze přijaté v Laekenu charakterizují především příjmovou chudobu a dlouhodobé vyloučení na pracovním trhu. Nezachyceny však zůstávají právě ty dimenze, které vedly k posunu od konceptu chudoby ke konceptu sociální exkluze, zejména vyloučení ze spotřeby, ke kterému může docházet i v situaci mimo relativní příjmovou chudobu. Z hlediska exkluze na pracovním trhu je pro Českou republiku charakteristická vysoká míra dlouhodobé nezaměstnanosti a také vysoký podíl dlouhodobě nezaměstnaných na celkové nezaměstnanosti, zejména pak ve srovnání se zeměmi EU-15.

Podle dat VŠPS zjišťujeme, že subjektivní vnímání příjmové situace odpovídá objektivnímu ukazateli chudoby - 7,7 % osob žije v domácnostech, kde přednosta signalizuje, že příjmová situace je „velmi špatná“. Největší rozdíl lze sledovat mezi zaměstnanými a nezaměstnanými, přičemž nejhorší je situace mezi dlouhodobě nezaměstnanými a příjemci dávek sociální péče. Např. subjektivní chudoba příjemců dávek sociální péče se základním vzděláním je až 53 %, u vyučených 38 %, středoškoláků 26 % a vysokoškoláků 22 %. Příjemci dávek sociální péče (a tím spíše nezaměstnaní) jsou schopni až na výjimky uspokojovat své životní potřeby, nemohou však obnovovat vybavení domácnosti (72 %) a uspokojovat své kulturní zájmy a koníčky (62 %), značná část ani není schopna udržovat vybavení domácnosti (32 %).

Podíl domácností příjemců dávek sociální péče na celku domácností se v čase příliš nemění. Ve sledovaných lokalitách zjišťujeme v průměru asi 6 % podíl příjemců dávek sociální péče v relaci k počtu domácností. Dvě třetiny příjemců dávek tvoří domácnosti bezdětné, 21 % tvoří neúplné rodiny s dětmi, nejméně početnou skupinou příjemců dávek jsou domácnosti úplné (12 %). Ve více než 72 % domácností příjemců dávek sociální péče žije alespoň jeden nezaměstnaný člen domácnosti, většinou se jedná o přednostu této domácnosti. Rozdíly v podílech zastoupení mezi pohlavími nejsou výrazné (mezi příjemci jsou častěji zastoupeny ženy - 54 %).

Z hlediska věkového rozložení je největší koncentrace klientů ve skupině od 19 do 35 let věku (cca 61 % celkové počtu klientů). I když se průměrná doba evidence v systému dávek oproti předchozímu roku poněkud snížila (16 měsíců v roce 2003, 19 měsíců v roce 2002), stále se jedná o dlouhou dobu. V systému dávek zůstává déle než půl roku přes 62 % populace klientů.

Dávky sociální péče tvoří svým objemem největší podíl příjmů v rozpočtu domácností klientů (53 %), druhým nejčastějším typem příjmu v rozpočtu těchto domácností jsou dávky státní sociální podpory (téměř 24 %). Příjmy pocházející z pracovní aktivity, popř. z podnikání, tvoří necelé 4% rozpočtu domácností klientů.

Obecně analýza prokázala, že zástupci všech typů domácností ve všech věkových kategoriích jsou na dávkovém systému sociální péče plně příjmově závislí poměrně dlouhou dobu. Vazba mezi nezaměstnaností (obzvláště pak dlouhodobou), ekonomickou neaktivitou a závislostí na systému sociální péče z titulu sociální potřeby je jednoznačná.

V rámci studie orientované na charakteristiku vzájemných interakcí sociálního a daňového systému byly na modelových případech analyzovány kombinace pracovních příjmů, přímých daní a sociálních dávek, které vytvářejí pasti neaktivity pro tyto typy domácností. Tyto pasti se projevují tím, že:

- ekonomicky aktivní členové domácností jsou málo motivováni dosahovat vyšších pracovních příjmů nebo nejsou ochotni přijmout hůře placenou práci v situaci, kdy pobírají příspěvek v nezaměstnanosti,

- ekonomicky neaktivní občané nejsou ochotni vstoupit na trh práce po období neaktivity, což se týká zejména vícečlenných domácností s jedním, zpravidla nižším příjmem.

Pasti neaktivity v ČR závisí hlavně na podobě domácnosti a hodnotě pracovních příjmů. Nízké pracovní pobídky ohrožují více domácnosti samoživitelů s dětmi než úplné domácnosti. To ovšem neplatí, pokud v úplné domácnosti nemá jeden z partnerů pracovní příjem. Dále platí, že čím více dětí, tím je větší pravděpodobnost, že se domácnost bude nacházet v pasti neaktivity. Pokud má domácnost tři a více dětí, pak garantované životní minimum dosahuje takové výše, že ekonomicky aktivní osoby mají problém vydělat na trhu práce podstatně více peněz, než je součet sociálních dávek. Mezní efektivní sazba daně v tomto případě dosahuje hodnot větších než 70 % (v některých případech i více než 100 %), což je situace, kdy domácnost vážně „zvažuje“ svou míru účasti na trhu práce.

Obdobných hodnot dosahuje mezní efektivní sazba daně i ve většině zemí OECD. Podle dostupných údajů jsou pastmi neaktivity převážně ohroženy nízkopříjmové domácnosti s příjmy okolo nebo mírně nad minimální mzdou (tedy nízkokvalifikovaní pracovníci). Zajímavým poznatkem je přitom skutečnost, že pasti neaktivity se vyskytují více v těch zemích, které mají větší tradici v testování sociálních dávek.

3.1.2. Projekt „Vybrané aspekty reforem sociálního pojištění“

V rámci projektu „Vybrané aspekty reforem sociálního pojištění“ byla v r. 2004 realizována řada dílčích analýz, které se staly důležitým podkladem pro rozhodování o dalším pokračování důchodové reformy v České republice. Těžiště prací bylo orientováno na aktualizaci dříve realizovaných mezinárodních analýz vybraných charakteristik a prvků důchodového pojištění, neboť v poslední době došlo k významným změnám základních průběžně financovaných důchodových systémů např. v Německu, Itálii a Francii, kde byly přijaty nové parametrické reformy (zprůsnění podmínek pro přiznání předčasných důchodů s cílem zvýšit reálný věk odchodu do důchodu), popř. v Polsku, které rozšířilo možnosti v oblasti dobrovolného důchodového připojištění jako důsledek zavedení úsporných opatření ve veřejném systému.

Pokračování důchodové reformy v ČR m.j. předpokládá posilování pojistného principu, tedy posílení vazby mezi zaplaceným pojistným a výší důchodu. V tomto smyslu je proto důležitým prvkem výzkumu soustavná analýza systémů NDC, které byly zavedeny v uplynulých letech v řadě zemí, a analýza poznatků o důchodových systémech států, které zavedly nebo zavádějí povinné kapitálové financování důchodového zabezpečení. V tomto směru se výzkum v loňském roce zaměřil na získání nových poznatků o aktuálním vývoji důchodových reforem v zemích, které zavedly systém NDC (Švédsko, Itálie, Lotyšsko, Polsko, Rusko, Kyrgyzstán, Mongolsko), pozornost byla věnována analýze řešení některých konkrétních aspektů důchodových reforem v těchto zemích (invalidní a

pozůstalostní důchody, garance minimálního důchodu, nastavení minimální věkové hranice pro nárok na starobní důchod).

Cílem další studie, jejíž řešení bylo v r. 2004 zahájeno, je získat poznatky o důchodových systémech států, které zavedly tzv. povinný fondový pilíř důchodového pojištění, podrobněji jsou zkoumány důchodové systémy v Chile, Polsku, Maďarsku, Estonsku a ve Švýcarsku. Dosavadní poznatky ukazují, že reforma v Chile, které přikročilo před 24 lety k privatizaci penzijního systému jako první, byla i přes dílčí problémy úspěšná. Tranzitivní země se při zavádění povinných fondových pilířů potýkají s řadou počátečních problémů, mezi které patří především tzv. over-selling, problémy s financováním průběžného pilíře a nepřipravenost reformy po stránce legislativní i po stránce institucionálního zajištění fungování důchodového systému....

Jednou z klíčových otázek reformy důchodového systému v České republice je problematika existence tzv. nepřispěvkových dob pojištění. Všechna dosavadní hodnocení těchto dob v základním systému důchodového pojištění a jejich váhy v něm ve srovnání s fakticky získanou dobou pojištění dosud vycházelo pouze z odhadů. První kvantifikaci těchto dob přinesla studie „Analýza nepřispěvkových dob v ČR a doporučení pro její sledování a evidenci“, která byla zpracována na základě výběrového šetření z dat ČSSZ. Analýza potvrdila, že nepřispěvkové doby jsou velkým problémem českého důchodového systému a že jejich rozsah je příliš vysoký (podíl náhradních dob pojištění na celkové době pojištění činí u průměrného pojištěnce 22 %). Výzkum m.j. ukázal, že odhadovaný podíl hypotetického pojistného (pojistné, které by mělo být placeno za nepřispěvkové doby) vypočteného z průměrné mzdy ku potenciálním celkovým příjmům z pojistného činil v roce 2002 35 %. Tyto údaje naznačují, že je nezbytné v dalších letech usilovat o omezování náhradních dob pojištění tak, aby se zvýšila celková rovnováha systému.

Poznatky získané při řešení tohoto projektu byly využity i na mezinárodním poli v rámci spolupráce na projektu SPECIAL (Social Protection in Europe, convergence? Integration, Accession and the free movement of labour), do kterého byla zapojena řada univerzit a výzkumných pracovišť z 24 evropských států a který klade důraz na rozšiřování Evropské unie jako na podstatný faktor určující směr reforem sociálních politik jednotlivých států.

3.1.3. Projekt „Postavení a fungování mezd v prvních letech XXI. století“

V rámci projektu „Postavení a fungování mezd v prvních letech XXI. století“ výzkum reagoval na nesystémovost a fragmentárnost analýz v oblasti tržního ocenění práce v procesu transformace ekonomiky z direktivně řízené na tržní. Utváření mezd a jejich ekonomické a sociální postavení v ČR ovlivňují vedle vnitřních specifických a obecných transformačních faktorů souvislosti vyplývající z napojení české ekonomiky na světové trhy, z integrace do jednotného vnitřního evropského trhu a členství v Evropské unii. Do konce desetiletí k nim přibude

příprava vstupu do Eurozóny se svými přísnými kritérii fiskální a měnové politiky. V tomto směru výzkum v roce 2004 sledoval „usazení“ systému tržního utváření mezd ve vytvořeném prostoru cenových relací a institucionálního rámce a faktory budoucího pohybu.

Renesance trhu práce jako jednoty pohybu pracovních sil a ceny práce po živelném vývoji cenové hladiny a struktury (podhodnocení národní měny a vysoká míra inflace) na konci 90. let vyústila ve standardní tržní konsekvence. V důsledku podhodnoceného měnového kurzu, nízké cenové hladiny a nižšího „zdanění“ práce na straně zaměstnance zůstávají v ČR otevřené nůžky mezi paritní a nominální čistou výdělkovou úrovní. Z výstupů mezinárodního projektu o mzdové politice v přístupujících zemích, který organizovala OFA Kht. (National Employment Public Foundation, veřejně prospěšná organizace zřízená maďarským ministerstvem práce a zaměstnanosti) a kterého se vedle sociálních partnerů z Polska, Slovenska, Maďarska a Slovinska zúčastnil spolu s ČMKOS, Svazem průmyslu a dopravy i VÚPSV, vyplynulo, že mechanismy tvorby mezd vykazují se sousedními postkomunistickými zeměmi shodné rysy. Mzdové vyjednávání je atomizované na úroveň podniků při nízké mzdové hladině ve srovnání se zeměmi EU-15. Se standardy kontinentálních „starých“ zemí EU koresponduje pouze slovinský systém, který se opírá o tripartitní dohodu o udržitelném rozvoji a zachování sociálních jistot. V Maďarsku tuto základnu nahrazuje dlouhodobá a programová vládní politika vyrovnávání, vč. mzdového, s EU.

Dynamický vývoj výdělků v této dekádě (kolem 10 % v EUR) bude odrazem rychlého růstu produktivity práce, přibližování cenové hladiny úrovni okolních zemí a aprece koruny. Konkurenční výhoda levné práce v ČR bude slábnout. Do roku 2010 však není reálné předpokládat uzavření nůžek mezi produktivitou práce a její cenou. S ohledem na protichůdné tendence (a z toho plynoucí rozdílné názory ekonomických analytiků) se stává otevřeným a aktuálním problémem etapa přechodu na společnou evropskou měnu. V tomto období lze předpokládat snížení mzdové dynamiky a konsolidaci dosažené relace paritní výdělkové hladiny vůči okolním zemím, což potvrzují i zkušenosti ostatních zemí Evropské měnové unie.

Klíčové postavení mezd v národohospodářských proporcích a vztazích si vynucuje v dalších krocích komplexní řešení ceny práce (úplných nákladů práce) a souvislostí s hospodářskou, sociální, zdravotní a vzdělávací politikou. Proto v porovnání s plánem činností na r. 2004 byla navíc zpracována studie mapující úroveň nákladů práce v ČR. Pozornost byla věnována otázce ceny a produktivity práce v ČR jako faktoru konkurenceschopnosti a formulace otázek týkajících se základních vztahů a souvislostí úplných nákladů práce v hospodářské a sociální politice. Podrobná analýza širokého problémového okruhu bude realizována v r. 2005 a v následujících letech.

Odlišné podnikové systémy mzdové tvorby nastolují více než ve „starých zemích EU“ otázku rovnosti v odměňování, jmenovitě problémy diskriminace žen v odměňování a jejího monitoringu. V zemích EU se mzdový rozdíl mezi muži a

ženami pohybuje v rozmezí od necelých 10 % do cca 21 %. V roce 2002 činil mzdový rozdíl mužů a žen v ČR cca 25 % průměrné mzdy a 19 % mediánové mzdy. Z výzkumu plyne, že se rozdíly mezi výdělkami žen a mužů (dále „mzdový rozdíl“) v posledních letech prohlubují. Jednou z příčin přetrvávajícího mzdového rozdílu je segregace žen do odvětví s nízkým mzdovým oceněním.

EUROSTAT připravuje novou databázi příjmové statistiky EU-SILC, jež by umožňovala systematické monitorování mzdového rozdílu v rámci evropského a národních trhů práce. Z prozatím neuzavřeného směru dalšího postupu Eurostatu pro ČR vyplývá, že bude nezbytné:

- statisticky definovat pojem „mzdový rozdíl“, resp. určit vzorek, který bude zahrnut do výpočtu,
- využívat jak data z EU-SILC, tak národní, při rozšíření vzorku o malé podniky,
- zavést do mzdových šetření proměnnou umožňující sledovat, zda se jedná o pracovníka na plný či zkrácený pracovní úvazek pro určení dalších ukazatelů mzdové nerovnosti (poměry za zkrácené pracovní úvazky),
- kromě průměrných mezd uvádět i mediánové mzdy.

V r. 2004 byla rovněž věnována pozornost výzkumu sociálně ekonomického postavení minimální mzdy, a to z hlediska vhodnosti její regionální diferenciace podle krajů. Mezinárodní komparace utváření minimální mzdy a korelační analýza krajských hodnot průměrné mzdové úrovně a mzdového rozložení ve vztahu s vybranými charakteristikami lokálních trhů práce (nezaměstnanost, podíl podnikatelských subjektů s malým počtem zaměstnanců, podíl odvětví s vysokou vnitřní diferenciací mezd, podíl zaměstnaných cizinců) vyústily v závěr, že odstupňování zákonné minimální mzdy podle krajů není vhodné. Krajské ekonomiky a jejich trhy práce jsou relativně malé a vzájemně se prostupují, lokální problémy trhu práce tak výrazně neovlivňují mzdovou úroveň.

Druhým tématem, na které byla v této oblasti zaměřena pozornost, bylo vymezení vztahů růstu zákonné minimální mzdy od roku 2005 tak, aby se blížil motivačnímu optimu jak pro zaměstnavatele, tak i pro zaměstnance. Předmětem bylo zhodnocení dosavadního vývoje minimální mzdy jak v relaci k průměrné mzdové hladině a parametrům dolní větve výdělkového rozložení, tak i k úrovni životního minima jednotlivce a vícečlenné domácnosti. Ve spolupráci s ČSÚ se podařilo zmapovat oblast vztahů mzdového minima ke mzdové úrovni malých podnikatelských subjektů (do 20 zaměstnaných osob), která je výrazně nižší než oficiálně vykazovaná úroveň. Na tomto základě bylo doporučeno, aby se růst úrovně zákonné minimální mzdy od roku 2005 (proti období let 1998 až 2004) výrazně zmírnil, přičemž by nadále měl předstihovat růst životního minima jednotlivce, resp. index spotřebitelských cen.

3.1.4. Projekt „Aktuální otázky rodinné politiky s ohledem na specifika různých fází rodinného cyklu“

V rámci projektu „Aktuální otázky rodinné politiky s ohledem na specifika různých fází rodinného cyklu“ byla pozornost orientována především na tyto otázky:

- analýza změn struktury rodin a domácností podle výsledků Sčítání lidu, domů a bytů z r. 2001,
- mezinárodní komparace rodinných politik v evropských zemích,
- charakteristika podmínek směřujících k aktivnímu stárnutí se zaměřením na výskyt diskriminačních přístupů především z hlediska přístupu na pracovní trh, přípravy na stáří a na situaci seniorů v naší zemi,
- analýza ekonomických podmínek života mladé generace se zaměřením na příjmovou a bytovou situaci,
- analýza mikrosociálních podmínek a vybraných makrosociálních souvislostí rodičovství v ČR vč. otázek charakterizujících možnosti harmonizace rodinných a pracovních funkcí především u mladé rodičovské generace,
- biografický výzkum těhotných žen a matek do 19 let v České republice,
- analýza činnosti, problémů a klientů Dětského krizového centra v Praze.

V rámci studie zaměřené na rozbor výsledků Sčítání lidu, domů a bytů z r. 2001 bylo zjištěno, že v porovnání s předchozím Sčítáním v r. 1991 došlo ke zvýšení počtu bytových domácností a podílu společně bydlících cenzových domácností, zvýšil se také počet bytů obývaných pouze jednou osobou, téměř všechny hospodařící domácnosti jsou tvořeny pouze jednou cenzovou domácností.

Z hlediska změn v rodinném uspořádání došlo ke snížení počtu úplných rodin (zejména rodin se závislými dětmi) a naopak zvýšení počtu rodin neúplných, stoupl také počet cenzových domácností jednotlivců. V porovnání s rodinnými domácnostmi je úroveň bydlení jednotlivců nejlepší z hlediska velikosti bytu, z hlediska kategorie bytu žijí jednotlivci v porovnání s rodinami častěji v bytech nižších kategorií.

V důsledku snížení úrovně sňatečnosti a rostoucí rozvodovosti došlo k poklesu podílu osob žijících s partnerem, v seniorském věku se naopak počet párů zvýšil v důsledku snižující se úrovně úmrtnosti, a tím nižšího rizika ovdovění. Odklad založení domácnosti s partnerem je zřetelnější u osob s vyšším vzděláním. Snížil se počet závislých dětí v úplných rodinách, dochází k odkládání narození dítěte v rámci úplné rodiny. Zvýšil se počet faktických manželství tvořených svobodnými mladými lidmi, intenzita života v nesezdaném soužití se zvyšuje u mladých osob s úplným středním a vysokoškolským vzděláním, i přesto nejvyšší intenzitu stále vykazují osoby se základním vzděláním.

V rámci studie zaměřené na komparaci rodinných politik ve vybraných evropských zemích byla provedena syntéza z monografií jednotlivých států, která byla realizována v předchozím období s tím, že na jedné straně byly vyzdvíženy obecné trendy v jednotlivých zemích a na druhé straně byla pozornost věnována některým specifickým rysům v zemích, které by mohly být inspirací pro rodinnou politiku v naší zemi. Jednotlivé nástroje rodinné politiky byly vybrány především z hlediska možnosti sladění rodinného a pracovního života s ohledem na současnou situaci v České republice. Ukazuje se totiž, že v zemích, kde je tomuto aspektu věnována pozornost, jsou populační trendy příznivé, plodnost je relativně vysoká.

V tomto smyslu by v následujícím období měla připravovaná opatření posílit možnost svobodného rozhodnutí rodičů o tom, jak sladit pracovní a rodinné povinnosti, zvýšit informovanost občanů o celkové podpoře rodin s dětmi, zvýšit koordinovanost jednotlivých aktérů podpory rodin. V dávkové oblasti by prioritou měla být orientována na zvýšení flexibility při poskytování mateřské a rodičovské dovolené (zapojení obou rodičů, zohlednění individuální situace).

Výzkum problematiky ageismu byl orientován především na jeho výskyt na pracovním trhu a v otázkách důchodového a zdravotního systému. Přestože o této problematice se ve veřejnosti příliš nediskutuje, jeho projevy jsou v naší společnosti přítomné. Chronologický věk a stáří jsou používány pro definici jednotlivých životních fází jako jeden z určujících elementů způsobu chování vůči jedincům, pro najímání a propouštění pracovníků, pro definici pracovních schopností a vymezení přístupu ke službám a statkům. Nejčastěji má zejména starší populace zkušenost s ageistickými formami stereotypů a chování, které se projevují v komunikaci (jedná se např. o blahosklonná oslovení, zesměšňování, podceňování schopností kvůli věku).

Jako ideální prostředí pro empirickou identifikaci ageismu se ukázal pracovní trh. Názor, že věk na pracovním trhu „znamená rozdíl“, potvrzuje nejen mínění populace, ale i „tvrdá“ statistická data. Podíly (ne)zaměstnaných, výše mzdy, struktura trhu práce a s ní spojená spokojenost na pracovním místě - zde všude lze nalézt věkově specifické vzorce. Potvrdilo se, že negativní postoje vůči starším pracovníkům převládají nad pozitivními, že starším pracovníkům jsou připisovány stereotypní atributy v přímé souvislosti s jejich vyšším věkem, ale ani jejich vyšší věk je nechrání před vlastními autostereotypy.

Je zřejmé, že v příštím období musí být kladen důraz na odstranění věku jako zástupné proměnné všude tam, kde je to možné a sociálně účelné, a to zejména v situacích, kdy je možné prokázat negativní vliv ageismu na blaho jednotlivce, sociálních skupin i celé společnosti. Jde především o rozpoznání a určení, jakou měrou formální i neformální bariéry omezují příležitosti pro jedince různého věku, aby spolu žili, spolu pracovali, spolu se učili, spolu odpočívali, vzájemně se ctili a společně se socializovali.

Z hlediska situace seniorů v naší zemi byla pozornost věnována především charakteristice hlavních změn, které do jejich života přináší technologický pokrok, změny společenského uspořádání a proměny společenského klimatu. Je zřejmé,

že od počátku 90. let dochází v tomto směru k výrazným změnám, které v okamžiku, kdy na ně není starý člověk připraven, vedou k jeho izolaci a nepochopení současnému světu. Životní styl budoucích seniorů bude stále více ovlivňovat fakt, že budou mít za sebou pestřejší a bohatší kariéru, vystřídají více zaměstnání než dnešní senioři, budou mít vyšší vzdělanostní úroveň ve srovnání se stávající generací, což nepochybně ovlivní jejich prožívání důchodu a celkové socioekonomické postavení.

Vzhledem k proměnám populačního klimatu a demografických charakteristik se předpokládá řada změn také v průběhu rodinného cyklu a časování jeho jednotlivých fází. Vlivem menšího počtu rodičů se děti bude ustupovat do pozadí role seniorů jako prarodičů, naopak vzhledem k prodlužující se střední délce života bude ve větší míře než dnes docházet k tomu, že mladší senioři se budou starat o své rodiče v pokročilém věku, což může výrazně kolidovat s jejich představou vlastního života v důchodu.

V této situaci bude vedle nutnosti zajištění přiměřeného hmotného zabezpečení, odpovídajícího bydlení a zaručení dostupnosti adekvátní zdravotní a sociální péče vytvořit podmínky k větší sociální integraci starých občanů v rodině a společnosti, přispět k vytváření příznivé společenské atmosféry a příznivého společenského klimatu pro chápání a řešení životních problémů starší generace a mezigeneračních konfliktů. Harmonické soužití více generací předpokládá výchovu k úctě ke starším lidem, respektování stejných práv pro staré občany, pozitivní přístup k zaměstnávání a k dalším aktivitám starších osob.

S řešením těchto otázek úzce souvisela další studie, která byla zaměřena na otázky přípravy na stáří. Důraz byl přitom položen na to, jaká je role střední generace při zabezpečení sociálních potřeb členů rodiny jako jednoho ze subjektů sociální pomoci a na analýzu možností přípravy na prožití důstojného stáří. Celkově lze rodinné zázemí starší střední generace charakterizovat převážně příznivě - ze tří čtvrtin žije ve stabilním manželství, v němž byly vychovány převážně dvě děti (42 %), s nimiž rodiče stále udržují z 90 % dobré vztahy. Oproti svým rodičům lidé starší střední generace měli v průměru méně dětí (2,0 proti 2,6), častěji se rozváděli (27 % oproti 13%).

V porovnání s mladšími generacemi je starší střední generace lépe materiálně a finančně zajištěna. Podle statistických dat jejich zaměstnanost a ekonomická aktivita vrcholí a pak se u žen okolo 50. roku věku strmě snižuje (postupné dosahování věkové hranice pro vznik nároku na starobní důchod), u mužů začíná pozvolný pokles po vrcholu ve věkové kohortě 30 - 39 let (zhoršující se zdravotní stav).

Ekonomická aktivita osob ve sledované věkové kohortě se i v dalších charakteristikách výrazně genderově liší. Šetření potvrdilo propojenost jejich problémů na trhu práce s vyšší kvalifikací. Zatímco u vysokoškoláků je zkušenost s věkem jako bariérou hledání zaměstnání spíše výjimečná (zažilo ji 14 %), u lidí s pouze základním vzděláním to bylo 60 %. S věkem narůstají bariéry nalezení nového zaměstnání zdůvodněné stářím, zatímco bariéry „způsobené“ kvalifikační úrovní nebo pohlavím se oslabují.

Pod pojmem příprava na stáří si lidé především představují zajištění materiálních podmínek, konkrétně udržení finančních zdrojů. Obecně se zvyšuje četnost a variabilita forem přípravy na stáří s blížícím se potenciálním ukončením ekonomické aktivity. Ačkoliv lidé sledované generace již nemohli plně využít výhod penzijního připojištění a komerčního pojištění vzhledem k omezené době placení pojistného, využilo 56 - 72 % z nich (podle typu pojištění a spoření) těchto možností. Z ostatních potenciálních forem přípravy na stáří jsou nejvíce deklarovány péče o zdraví a orientace na volnočasové aktivity.

V rámci studie zaměřené na ekonomické podmínky života mladé generace byla analyzována její příjmová a bytová situace. Snahou přitom bylo zaznamenat, jak se tyto aspekty promítají v základních formách rodinného soužití mladých lidí, a sice v partnerství, ať už právně ukotveném (manželství) či založeném „pouze“ na společném bydlení a hospodaření (nesezdané soužití). Z šetření vyplynulo, že nesezdané soužití mladých lidí stále představuje „předstupeň“ manželství, neboť neochotu v budoucnu uzavřít sňatek deklarovala pouze pětina dotázaných. Naopak pro manželství se mladí lidé nejčastěji rozhodli až v době, kdy byli schopni zajistit rodinu vlastními příjmy, dosáhli finanční nezávislosti na rodičích, začali plánovat rodičovství a měli vyřešené bydlení.

Přestože většina párů chce mít děti, mezi skutečnostmi, které jim v tom brání, nejčastěji uváděly citelný nedostatek peněz a nevyhovující bytové podmínky. Pro manžele bylo dalším důvodem finančně či perspektivně zajímavé zaměstnání, nesezdaným bránila hlavně neexistence samostatného bydlení a neochota mít děti mimo manželství.

Na faktickém i finančním zajištění bydlení se podílí jednak sami mladí lidé a jejich rodiče, jednak různé instituce (finanční, státní, příp. zaměstnavatelé). Širší rodina pomáhá mladým párům přenecháním bytu, dědictvím nebo samostatným bytem v rodinném domě rodičů i finanční podporou při koupi či výstavbě bytu. Základní poznatky vypovídají o potřebě široké koncepce bytové politiky. Pro zvýšení dostupnosti bydlení pro mladé rodiny je potřebná deregulace nájemného.

Úkolem zaměřené na analýzu činnosti, problémů a klientů Dětského krizového centra v Praze bylo u příležitosti 10 let jeho trvání zmapovat vývoj péče o týrané, zneužívané a zanedbávané děti a navrhnout východiska pro další práci nejen v DKC v Praze, ale i v obecné rovině charakterizovat koncepční a metodologické otázky možného řešení této problematiky. Výsledky této studie byly publikovány v monografii „Obraz problematiky týraného, zneužívaného a zanedbávaného dítěte v letech 1992-2003“ (DKC, Praha 2004). Kniha obsahuje jak části informující o zkušenostech získaných DKC v uplynulých 10 letech, tak jsou zde charakterizovány i obecné poznatky o syndromu CAN. Jeho nebezpečnost je o to větší, že má mnoho podob (např. velkou část klientely DKC tvoří děti rozvádějících se rodičů) a je do značné míry skrytý většině obyvatel. Řešení tohoto problému vyžaduje mnohostranný přístup a kombinaci preventivních a léčebných metod. Děti jsou týráním a zneužíváním ohroženy především ve vlastní rodině. Nejčastějším zdrojem informací o týrání a zneužívání dětí je škola a policie.

Cílem studie zaměřené na biografický výzkum těhotných žen a matek do 19 let je podpořit stanovení efektivnějších preventivních opatření směřovaných vůči sledované sociodemografické skupině, což vyžaduje porozumět životním událostem, motivacím a jiným okolnostem vedoucím k časným těhotenstvím adolescentních dívek, která jsou riziková jak z hlediska fyzického, tak i z hlediska duševního zdraví nejen pro matku, ale i pro později narozené dítě. V r. 2004 byla provedena sekundární analýza souvisejících dokumentů a odborného tisku, bylo uskutečněno 60 hloubkových polostandardizovaných interview s adolescentními matkami a 2 rozhovory se zaměstnankyněmi odboru sociální péče městské části Praha 5. Závěrečná zpráva této studie bude zpracována v r. 2005.

V r. 2004 bylo rovněž zahájeno řešení studie orientováno na mikrosociální podmínky a vybrané makrosociální souvislosti rodičovství v naší zemi. Z doposud realizovaných šetření (závěrečná zpráva studie bude zpracována do června 2005) vyplývá, že sladování rodinných a pracovních funkcí je relativně novým tématem odborné veřejnosti. Pokud se výzkumná práce doposud věnovala otázkám sladování těchto funkcí, bylo to především z hlediska rovných příležitostí pro muže a ženy nebo z hlediska rodiny a rodinné politiky.

Přitom zaměstnanost žen patří v ČR k nejvyšším v Evropě, ve větší míře než v jiných zemích se přitom jedná o plné pracovní úvazky. Proto je hlavní zájem upřen na usnadnění dvojí role žen a méně na zvýšení jejich zaměstnanosti. Závažným problémem však zůstává návrat na pracovní trh po rodičovské nebo mateřské dovolené. Naopak zaměstnanost seniorů je v mezinárodním srovnání nižší, zejména v důsledku donedávna velmi nízkého a až v poslední době se postupně zvyšujícího důchodového věku. Rodina je v ČR objektem především sociální politiky (často dokonce v jejím zúženém pojetí), zatímco v kontextu zaměstnanosti je předmětem zájmu individuum, což může být jeden ze zdrojů „opožděného“ zájmu o problematiku sladování práce a rodiny. Zaměstnavatelé jsou většinou uzavření vůči akceptování netradičních pracovních režimů a organizace práce, např. umožněných novými technologiemi (homeworking, teleworking), stejně jako k částečným úvazkům

V české společnosti dosud převažuje genderové rozdělení rolí v rodině, podle něhož se ženám přisuzují větší kompetence v rodině a mužům větší role v pracovní sféře, což je podpořeno jak „tradičním“ myšlením, tak charakterem většiny opatření státní intervence do rodin a způsobem jejich využívání rodinami. Od 90. let se tato situace mění, zejména v postojích nejmladší generace a díky změnám systému státní podpory rodin. Sociální služby se však stále potýkají s problémy, které komplikují jejich využití z hlediska podpory sladování práce a rodiny. Svoji roli hraje rovněž nízká prostorová i profesní mobilita českého obyvatelstva, při hledání zaměstnání muži spíše podřídí své rodinné role profesi, ženy naopak spíše přizpůsobí své profesní ambice rodinným rolím.

Ukazuje se, že dnešní situace vyžaduje od hierarchického spektra různých aktérů jejich specifický a koordinovaný podíl. V tomto smyslu by např. stát měl vytvářet pro prosazování vyvážených vztahů mezi prací a rodinou jak legislativní zázemí, tak obecné podmínky prosazováním ujasněné koncepce příslušných

politik, měl by se podílet na vytváření zdrojů a prostředků na prosazování efektivních opatření i působit na veřejné mínění a postoje hlavních aktérů. Významným způsobem by se měl změnit přístup zaměstnavatelů k zařazování sociálních programů do vlastní činnosti, svoji roli by si měly rovněž upřesnit odbory, rozšířit by se měla kapacita vědeckovýzkumných pracovišť při zpracování jak teoretických koncepcí, tak i při realizaci empirických šetření, svoje místo by měly nalézt rovněž obce a nestátní neziskové organizace.

Lze předpokládat, že významné podněty k řešení této situace přinese rovněž studie, která je zaměřena na analýzu současných možností harmonizace rodičovských a pracovních funkcí především mladé rodičovské generace.

V rámci této studie bylo v r. 2004 realizováno dotazníkové šetření, jehož cílem bylo zkonfrontovat skutečnou situaci s předpokládanou a s oficiálně deklarovanou nabídkou služeb a podpor (např. pracovní uplatnění, vztahy se zaměstnavatelem včetně poskytovaných zaměstnaneckých výhod, vybavenost místa bydliště službami pro rodiny, informovanost o službách a možnosti jejich využívání, strategie rodin reagující na externí podmínky). Paralelně proběhlo kvalitativní šetření situace a zkušeností otců na rodičovské dovolené. Důraz je kladen především na sladování zaměstnání s péčí o děti a domácnost u obou rodičů, na motivy, které muže (respektive oba rodiče) vedly k tomu, aby zůstal doma s malým dítětem otec, na náplň a zvládání péče o dítě a domácnost, rozdělení činností mezi rodiči a případnými dalšími subjekty, na reakce okolí na danou situaci, a to jak v rovině pracovní, tak i osobní. V současné době probíhá analýza získaných dat, závěrečná zpráva studie by měla být zpracována v říjnu 2005.

Poznatky získané při řešení těchto studií byly využity při přípravě „Národní zprávy o rodině“, 2004, na jejímž zpracování se řešitelky jednotlivých studií aktivně podílely a při přípravě podkladových materiálů vypracování studie OECD na téma „Stárnutí a politika zaměstnanosti. Česká republika“ (OECD, MPSV, 2004).

3.1.5. Projekt „Politika zaměstnanosti v novém tisíciletí“

V rámci projektu „Politika zaměstnanosti v novém tisíciletí“ byla pozornost v r. 2004 soustředěna na možnosti řešení aktuálních problémů na trhu práce po vstupu ČR do EU. Ačkoli se ČR nachází v období hospodářského růstu, nezaměstnanost roste, z čehož lze usuzovat, že dynamika hospodářského růstu je do určité míry zajišťována růstem produktivity práce. Spontánní tvorba nových pracovních míst není dostatečná ani při současném růstu a přílivu zahraničních investic. Navíc vznikla v průběhu transformace řada problémů strukturálního charakteru vyskytujících se převážně na straně nabídky pracovních sil. Politika zaměstnanosti by proto měla reagovat na měnící se ekonomické podmínky a měla by disponovat schopností korigovat dopady nepříznivých sociálních událostí, zejména chudoby a sociálního vyloučení, k nimž bude docházet u ohrožených skupin pracovníků v důsledku neschopnosti adaptovat se na nové potřeby trhu

práce. V tomto smyslu byla výzkumná činnost orientována především na řešení těchto otázek:

- mezinárodní komparace stavu, struktury a trendů v oblasti zaměstnanosti v ČR a v zemích EU,
- hodnocení efektivnosti opatření aktivní politiky zaměstnanosti s důrazem na analýzu motivace k práci jak na straně nabídky práce, tak i na straně poptávky po práci,
- souběh výdělečné činnosti a registrace na úřadě práce,
- sekundární analýza poznatků o malých a středních podnicích v ČR,
- migrace v ČR před vstupem do EU.

Mezinárodní komparace stavu, struktury a trendů v oblasti zaměstnanosti v ČR a v zemích EU zahrnuje vývoj zaměstnanosti a trhu práce v období let 1990 až 2003 a načrtává možný vývoj poptávkové a nabídkové stránky trhu práce ČR v integračním procesu. Pozornost je věnována především charakteristice jednotlivých tendencí a vzájemného vztahového rámce ve vývoji politik zaměstnanosti ČR a EU, a to především se zřetelem k Evropské strategii zaměstnanosti a Národnímu akčnímu plánu zaměstnanosti. Je zřejmé, že v zájmu dosažení cílů Evropské strategie zaměstnanosti se ČR musí zaměřit na efektivní řešení hlavního problému trhu práce, t.j. převyšování nabídky pracovních sil nad poptávkou. Řešení tohoto úkolu si vyžaduje aktivní a širokou podporu tvorby nových pracovních míst a zvýšení účinnosti politiky zaměstnanosti.

V rámci analýzy situace na trhu práce v ČR bylo vyhodnoceno široké spektrum statistických údajů a informací, které odhalují stav, strukturu a tendence vývoje v této oblasti a které přispívají k definování problémových oblastí trhu práce a vytváření efektivních způsobů jejich řešení, resp. k zajištění jejich prevence. V rámci provedené analýzy byly charakterizovány i hlavní kvantitativní dopady Lisabonských cílů směřujících k naplnění plné zaměstnanosti dle koncepce Evropské strategie zaměstnanosti. Přitom se vycházelo z předpokladu podobnosti změn ve skladbě pracovních sil v zemích, které se účastnily předchozích přístupových vln do EU. Ukázalo se ale, že dopady vstupu do EU na situaci na trhu práce v jednotlivých zemích byly zcela odlišné. V žádné z těchto zemí nebyly změny ve struktuře zaměstnanosti a nezaměstnanosti nijak zásadní a v žádné z nich nedošlo k markantní změně odvětvové zaměstnanosti. Všechny tyto státy ovšem měly relativně stabilizovanou, byť nepřiliš výkonnou ekonomiku a přístupové dohody v jejich případě neobsahovaly tak tvrdé podmínky.

V rámci hodnocení opatření aktivní politiky zaměstnanosti byla pozornost věnována jak motivačním stimulům na straně nabídky práce, tak i na straně poptávky po práci. Ukázalo se, že rozsah opatření aktivní politiky zaměstnanosti se u nás zatím kvantitativně příliš nezvyšuje, nicméně dochází ke změnám v rámci struktury opatření - zejména narůstá význam rekvalifikací, rozsah dalších opatření aktivní politiky zaměstnanosti je poněkud potlačen.

Provedená šetření potvrdila, že v rámci aktivní politiky zaměstnanosti je zapotřebí věnovat pozornost zejména ohroženým skupinám obyvatel (tj. dlouhodobě nezaměstnaným, občanům se zdravotním handicapem, Romům, starším lidem, lidem nekvalifikovaným a mladým lidem). Pozornost je rovněž nutno věnovat zvyšování kvality a individuální vhodnosti opatření pro různé kategorie nezaměstnaných s ohledem na jejich kumulované handicapy. V tomto směru jde např. o rozšíření a zpestření nabídky rekvalifikačních kurzů především pro starší osoby, lidi bez vzdělání a pro osoby se zdravotním handicapem, pro které by měly být k dispozici i delší kurzy.

Celkově je účinnost všech typů programů aktivní politiky zaměstnanosti na dobré úrovni. Velmi důležité je zjištění, že zejména rekvalifikace, chráněné dílny a překvapivě také vedlejší pracovní poměry snižují riziko nezaměstnanosti. Efekt všech programů na pravděpodobnost odchodu z nezaměstnanosti je silnější u ohrožených skupin obyvatel.

V souvislosti s umožněním omezeného rozsahu výdělečné činnosti při současné registraci na úřadě práce byly zmapovány mezinárodní zkušenosti v této oblasti a byla realizována anketa mezi nezaměstnanými v souvislosti s připravovanou pilotáží tohoto opatření. Ukazuje se, že implementace tzv. částečné nezaměstnanosti do českého pracovního práva a její konkrétní aplikace v podobě příležitostné registrované práce může být, z hlediska snižování dlouhodobé nezaměstnanosti, pro Českou republiku dosti přínosná. Nutno ale upozornit, že pro zajištění plné efektivity tohoto opatření obzvláště ve vazbě na řešení dlouhodobé nezaměstnanosti je třeba provést specifickou legislativní úpravu, která zajistí, aby u uchazečů o zaměstnání nedocházelo ke krácení sociálních dávek v souvislosti s možností jejich příjvídělku. Velmi podstatným krokem je také zvýšení finanční motivace a zainteresovanosti zaměstnavatelů na realizaci projektu částečné nezaměstnanosti.

V rámci sekundární analýzy poznatků o malých a středních podnicích byly charakterizovány základní bariéry rozvoje tohoto důležitého sektoru a pojmenována některá nutná systémová opatření zaměřená na jeho stabilizaci. Nejvýznamnější skutečností je v tomto směru výrazně nedostačující znalost kvality pracovních podmínek v malých a středních podnicích. Tato problematika byla v minulém období značně přehlížena, tlakem ekonomického vývoje ale význam tohoto sektoru roste i v naší zemi. Do budoucna je proto velmi důležité věnovat tomuto sektoru v analytické a výzkumné činnosti mnohem větší prostor.

Značná pozornost je dlouhodobě věnována problematice zahraniční migrace, a to zejména v souvislosti s populačním a demografickým vývojem. Byly zmapovány trendy v posledních cca 10 letech, které hovoří o tom, že je zahraniční migrace, přes rostoucí nezaměstnanost obyvatel, pro českou ekonomiku stále významnější. Je zřejmé, že v souvislosti se vstupem ČR do EU se výrazně změní struktura zahraniční pracovní migrace, což zcela jednoznačně bude vyžadovat existenci nástrojů k jejich efektivnímu usměrňování podle potřeb trhu práce.

Vývoj situace na trhu práce ČR bude v následujícím období ovlivněn procesem modernizace ekonomiky a účinností stávajících a připravovaných

opatření strukturálních politik. Řešení aktuálních problémů trhu práce (tj. zajištění efektivního růstu zaměstnanosti a zároveň poklesu nezaměstnanosti) tkví také ve zvýšení pružnosti nabídkové a poptávkové strany trhu práce a v efektivizaci cílenosti nástrojů zaměřených na stabilizaci situace na trhu práce.

3.1.6. Projekt „Vybrané sociálně ekonomické aspekty transformace sociálních služeb“

V rámci projektu „Vybrané sociálně ekonomické aspekty transformace sociálních služeb“ byla v r. 2004 pozornost zaměřena:

- na zjištění kvalifikační potřeby poskytovatelů sociálních služeb pro seniory v existujících typových pozicích z hlediska transformace sociálních služeb,
- na zhodnocení efektů vládního programu podpory terénních sociálních pracovníků v sociálně vyloučených společenstvích
- na aktuální problémy sociálně zdravotních služeb v novém územním uspořádání.

V rámci studie zaměřené na zjišťování kvalifikační potřeby poskytovatelů sociálních služeb pro seniory bylo vytipováno a podrobně popsáno 10 specifických očekávání organizace a existujících typových pozic poskytovatelů sociálních služeb pro seniory. Přitom bylo zjištěno, že kvalifikační potřeby přímých poskytovatelů sociálních služeb se týkají zejména:

- naplňování základních kvalifikačních požadavků na školní vzdělání v sociální práci a komplexní rehabilitaci,
- předpokladů k průběžnému sledování vývoje zdravotního stavu a sociálních poměrů uživatelů služeb pro seniory,
- předpokladů k rozpoznávání duševních, duchovních, komunikačních, participačních aj. typů psychosociálních potřeb uživatelů služeb pro seniory,
- předpokladů k výkonu role animátora.

Přitom bylo zjištěno, že existují tři limitující faktory, které brání naplňování některých kvalifikačních potřeb. Jde o nedostatek kvalifikovaných pracovníků na lokálních trzích práce, o rozpočtová omezení jednotlivých organizací, která jim - v jejích očích - brání najímat kvalifikovanější pracovní sílu a omezuje možnosti organizace financovat vzdělávání pracovníků o působení zavedených, potřebám uživatelům a trendům v politice sociálních služeb neodpovídajících očekávání vůči vykonavatelům jednotlivých typových pozic.

V rámci studie zaměřené na zhodnocení efektů vládního programu podpory terénních sociálních pracovníků v sociálně vyloučených společenstvích bylo cílem poskytnout decizním orgánům informace

- o cílech a cílenosti terénní sociální práce na významné problémy obyvatel sociálně vyloučených lokalit a na problémy interakce těchto klientů se správními úřady,

- o vhodnosti výběru sociálních služeb a nástrojů a metod sociální práce, které terénní sociální pracovníci v rámci programu vládní podpory používají,
- o problémech spojených s implementací a organizací programu v jednotlivých místech a obcích,
- o efektech a přínosech za období trvání programu (2001 - 2004).

Mezi základní poznatky patří zjištění, že rozsah poskytnuté finanční podpory pokrývá nabídku pro vytvoření nových míst terénních sociálních pracovníků přibližně z jedné třetiny. Několikaleté dotování pracovních míst vedlo ke stabilizaci terénní sociální práce v podporovaných lokalitách a přispělo k vytvoření a posílení sítě sociálních pracovníků a k rozšíření jednotných metodických postupů v terénní sociální práci. Nicméně nedostatečný rozsah, stupeň decentralizace programu podpory a jeho velká závislost na lokálních sociálních podmínkách a politických vztahových rámcích vedla k malé kohezi cílů, metod a výsledků.

Organizační předpoklady pro rozvoj terénní sociální práce v rámci městských úřadů i neziskových organizací nemají výrazný systémový vliv na výsledek programu terénní sociální práce. V obou typech organizací byly identifikovány konkrétní programy, které byly úspěšné při dosahování stanovených cílů a také programy neúspěšné. Je zřejmé, že rozšíření terénní sociální práce a úspěch při řešení sociálních problémů klientů je v jednotlivých lokalitách významně závislý na míře veřejného zájmu a veřejné odpovědnosti komunálních politiků, kteří mají kompetence k integraci terénní sociální práce do veřejných programů v sociálně vyloučených lokalitách.

V rámci studie zaměřené na aktuální problémy sociálně zdravotních služeb v novém územním uspořádání bylo m.j. doporučeno koncipovat nový typ sociálně zdravotních služeb, který by měl přispět k propojení sociálních a zdravotních služeb na místní úrovni. Tento typ služeb by měl v zásadě nahradit stávající institut sociální hospitalizace, který je vzhledem ke špatně nastaveným ekonomickým parametrům nefunkční. Na financování tohoto nového typu služby by se měli podílet jak klienti, tak i zdravotní pojišťovny a obce s rozšířenou působností a kraje, přičemž stejný způsob financování by měl být rozšířen i na všechna lůžka následné a ošetrovatelské péče ve zdravotnických zařízeních.

3.1.7. Projekt „Migrační potenciál po vstupu ČR do EU“

V rámci projektu „Migrační potenciál po vstupu ČR do EU“ vypracoval VÚPSV na základě předem zpracované metodiky nultou aplikaci monitoringu základních socioekonomických determinant zahraniční pracovní migrace vč. rozsahu skutečné migrace českých občanů v SRN a Rakousku a pobytu cizinců na území ČR. Podnětem k vzniku monitoringu sociálně ekonomických a jiných s migrací souvisejících jevů je ustanovení o přechodném omezení volného pohybu českých pracovníků v rámci států EU. Obavy našich sousedů z rozdílné ekonomické výkonnosti, hladiny mezd a v důsledku toho přílivu levných

pracovních sil z ČR jsou nejintenzivněji vnímány v příhraničních regionech. Obdobné studie monitorující příhraniční trh práce a migraci se v současné době realizují jak v Německu (IAB Nürnberg), tak v Rakousku (PLG Wien).

Zpracovaná studie nabízí široké spektrum statistických dat a informací (celkem 65 obsahově členěných tabulek) z českých, německých a rakouských příhraničních regionů v úrovni NUTS 4 a NUTS 3 vč. geografického znázornění sledovaného území. Doplnuje tak širokou škálu poznatků rozsáhlých terénních šetření migračních postojů českého obyvatelstva realizovaných v letech 2000 až 2003 (celkem dotázáno 9 345 osob).

Výsledky monitoringu jsou členěny do tří relativně samostatných tematických částí:

- socioekonomické údaje sledovaných lokalit s prioritním důrazem na problematiku trhu práce na obou stranách společné hranice (tato část je nejrozsáhlejší a zahrnuje i poznatky o charakteristice příhraničního regionu, zde žijícím obyvatelstvu, jeho ekonomické aktivitě, úrovni zaměstnanosti a nezaměstnanosti vč. mzdových podmínek ve vztahu k dostupnosti dat), analogicky jsou tříděny i souhrnné údaje za ČR, SRN a Rakousko s makroekonomickými údaji ve srovnatelných jednotkách,
- skutečná pracovní migrace českých občanů v SRN a Rakousku (rozsah legální pracovní migrace českých občanů v Německu a Rakousku na základě v ČR dostupných zdrojů),
- informace o pobytu cizinců v českých příhraničních regionech v sousedství Německa a Rakouska se zaměřením na německé a rakouské občany a jejich ekonomickou aktivitu v ČR.

Výstupem studie je vymezení geograficky adekvátních, příhraničních územních celků v ČR, Bavorsku, Sasku a Rakousku a terminologické vyjasnění použitých pojmů v české, německé a rakouské statistice. Uváděny jsou německé ekvivalenty korespondující více či méně s českou terminologií. Přestože je důraz sice kladen na problematiku trhu práce, je sledována i oblast legislativních ustanovení cizineckých pobytů. V této souvislosti se ukazuje, že přes probíhající několikaletý proces harmonizace zákonodárství, statistiky a pojmosloví v rámci států EU nebude sladění jednoduchou záležitostí, neboť zejména v regionální rovině stále ještě převažují národní přístupy.

Časová a metodologická náročnost monitorování údajů z regionální úrovně NUTS 4 (především z hlediska dostupnosti zahraničních dat) vede k návrhu obsahové redukce na základní údaje z roviny NUTS 3. Výjimkou by byla statistika trhu práce, která by probíhala v původním rozsahu a členění podle okrsků sousedících, příhraničních pracovních úřadů. Výstupy monitoringu vedle podkladů pro dořešení volného pohybu pracovních sil mezi ČR, SRN a Rakouskem představují základnu relevantních dat pro rozvíjení přeshraniční spolupráce státních institucí a sociálních partnerů na trhu práce.

3.1.8. Projekt „Institucionální zabezpečení sociálního dialogu“

V rámci projektu „Institucionální zabezpečení sociálního dialogu“ byla stěžejní pozornost věnována analýze faktorů limitujících kapacitu sociálního dialogu. Ukazuje se, že limitujícím faktorem činnosti sociálních partnerů a kapacity sociálního dialogu na všech úrovních je institucionální zakotvení sociálních partnerů, kolektivní vyjednávání, uzavírání kolektivních smluv a pokles členské základny odborů.

Jednou ze základních otázek působení odborů na pracovišti je vztah odborových organizací a zaměstnanců, kteří nejsou jejich členy. Právní řád ČR jednoznačně petrifikuje princip, že odborová organizace je vůči zaměstnavateli reprezentantem nejen svých členů, ale všech zaměstnanců zaměstnavatele. Uvedený princip nebývá zdaleka přijímán jednoznačně a je také považován za jeden z důvodů poklesu odborové organizovanosti a menšího významu a autority kolektivních smluv. Mezi jeho kritiky patří proto nezřídka právě odboráři, zejména odboroví funkcionáři na podnicích.

Uplatnění odborového potenciálu neprospívá ani právní úprava postupu při kolektivním vyjednávání v podmínkách souběžného působení více odborových organizací u zaměstnavatele. Zákonem stanovená pravidla umožňují vytváření odborových organizací s abnormálně malým členským zázemím, což může být snadno zneužito a ve svém důsledku může vést i k zamezení kolektivnímu vyjednávání ve firmě. Tyto skutečnosti ukazují na potřebu vymezení kritérií reprezentativnosti pro zastupování jednotlivých odborových organizací při vyjednávání se zaměstnavateli a zaměstnavatelskými svazy.

Efektivnosti kolektivního vyjednávání a působení odborů na vyšším stupni neprospívá právní neujasněnost týkající se kompetence organizací zaměstnavatelů, které nebyly zřízeny podle zákona o sdružování občanů, nýbrž jako zájmová sdružení právnických osob. Svazy zaměstnavatelů často nemají ve svých stanovách zmocnění ke kolektivnímu vyjednávání za své členy, případně vyjednávají jen za velmi omezený okruh členů. Obě skutečnosti mají za následek i omezený počet zaměstnanců, na něž se kolektivní smlouvy vyššího stupně vztahují.

Stávající pojetí Zákoníku práce, které je založeno na převaze kogentních norem nad ustanoveními dispozitivními nebo zmocňujícími ke kolektivně smluvní úpravě, podvazuje celkový potenciál kolektivních smluv. Omezený prostor pro sjednávání pracovněprávních nároků je považován za závažnou překážku smluvní volnosti sociálních partnerů, neboť vyšší a další nároky nad rámec daný zákonem lze v kolektivních smlouvách zakládat jen tehdy, když k tomu Zákoník práce kolektivní smlouvu výslovně opravňuje.

Stávající právní úprava postavení odborů přes řadu provedených novelizací postrádá zejména pro potřebu kolektivního vyjednávání nezbytnou jednoznačnost. Prostřednictvím kolektivního vyjednávání a kolektivních smluv dochází často k posilování zákonem stanovených oprávnění odborů v pracovněprávních vztazích (např. právo projednat některé skutečnosti se mění na právo spolurozhodovat o

nich se zaměstnavatelem apod.) a právní názor na tuto skutečnost není jednoznačný.

V praxi existuje problém z hlediska dostupnosti kolektivních smluv vyššího stupně pro běžné uživatele. Používat kolektivní smlouvy vyššího stupně na podnicích v případě neexistence podnikové kolektivní smlouvy není obvyklé, jejich širšímu využití brání i doposud nižší autorita kolektivních smluv vůbec a vyššího stupně zvláště. Pro účely zpětné vazby je nepříznivou skutečností absence legislativně založeného mechanismu sběru, evidence a ukládání podnikových kolektivních smluv a s tím souvisí absence systematické kontroly plnění sjednaných závazků ze strany subjektu stojícího mimo smluvní partnery (např. inspekce práce).

Dalším nepříznivým faktorem pro efektivnost odborového působení je relativně obtížná vymahatelnost práva, zaměstnanci často dospívají ke skeptickým postojům vzhledem k užitečnosti svého členství v odborech, často mají obavu z reakce zaměstnavatelů na členství v odborech, pro řadu lidí není členství nebo angažovanost v odborech cestou ke společenskému úspěchu. V souvislosti s významnými změnami životních postojů a hodnotové orientace totiž část populace důsledněji kalkuluje výhody a nevýhody vyplývající z osobní angažovanosti, přičemž členství v odborech zpravidla nepřináší osobní a materiální výhody (např. v oblasti rekreace).

Přes dlouhodobý a zřejmě nezvratný pokles členské základny je možné zaznamenat několik pozitivních skutečností v postojích veřejnosti vůči odborům. Dlouhodobě poměrně vysoké procento dotázaných se domnívá, že odbory jsou potřebné pro ochranu zaměstnanců a že v rámci demokratického systému mají svoje místo. Dalším pozitivem jsou poměrně rozšířené vstřícné postoje personalistů k roli odborů na podniku, kde jsou odbory považovány za partnera a sociální dialog za platformu komunikace, která může přispět ke zmírnění eventuelního napětí uvnitř firmy. V souvislosti s výhledem do budoucnosti odborů nelze přehlédnout ani třetinu zaměstnanců, kteří mají vlastní nebo zprostředkovanou zkušenost s pomocí ze strany odborů při řešení svých problémů nebo se alespoň domnívají, že odbory jsou schopné jim pomoci dovolat se práva.

3.2. Zapojení do grantových projektů

Na projekty realizující výzkumný záměr z institucionálních prostředků navazovaly účelově financované projekty, které tvořily významné finanční zdroje na krytí nezbytných terénních šetření a personálních vstupů, které nemohly být realizovány z institucionálních prostředků. V r. 2004 VÚPSV řešil, popř. se podílel na řešení těchto grantových úkolů:

- Metoda pro zjišťování míry pracovního potenciálu
- Rodina, partnerství a demografické stárnutí: generace a gender (ve spolupráci s Přírodovědeckou fakultou Univerzity Karlovy)
- Riziko možného odlivu kvalifikovaných odborníků z ČR do zahraničí

- Měření kvality pracovního života
- Politicko-právní institucionální rámec České republiky a jeho proměny v kontextu vstupu do Evropské unie (ve spolupráci se Sociologickým ústavem Akademie věd ČR)
- Společnost vědění - nároky na kvalifikaci lidských zdrojů a na další vzdělávání (ve spolupráci s Národním vzdělávacím fondem)
- Vytvoření metodiky pro zaměstnávání obtížně zaměstnatelných skupin obyvatelstva, hlavně ZPS, na ekologické činnosti separace odpadů (ve spolupráci s Charitou Opava)
- Flexibilní pracoviště (ve spolupráci s DHV)
- European Industrial Relations Observatory
- European Working Conditions Observatory
- Studies on the representativeness of the social partners at sectoral level in the European Union, and monographs on the situation of the social partners in the candidate countries
- Social Protection in Europe: Convergence? Integration. Accession and the free movement in Labour
- National social dialogue on the formulation, implementation and monitoring of employment policies

3.3. Prezentace získaných poznatků na konferencích a seminářích

Značnou pozornost věnoval v r. 2004 VÚPSV prezentaci poznatků získaných při řešení jednotlivých studií na veřejnosti. V tomto smyslu uspořádal celkem tři semináře, v jejichž rámci proběhla prezentace výsledků nejvýznamnějších studií, které byly řešeny v r. 2003

Ve spolupráci s Masarykovou univerzitou a Národně vzdělávacím fondem byl v únoru uspořádán seminář pro aktéry trhu práce, na kterém byly představeny výsledky výzkumné studie "Problémy trhu práce a politiky zaměstnanosti", která byla zpracována v rámci programu "Moderní společnost a její proměny".

V úvodu semináře byli účastníci seznámeni s cílem studie, s postupem řešení a s jejími hlavními výsledky. Poté se svými postřehy vystoupili oponenti závěrečné zprávy studie Ing. Alena Nešporová a Ing. Jarmila Mateřánková (třetí oponentka doc. PhDr. Iveta Radičová, CSc. byla omluvena).

Hlavní garant studie PhDr. Václav Kužel ze SSZ MPSV konstatoval, že její výsledky představují nejkompaktnější obraz stavu trhu práce, pracovní síly, politiky zaměstnanosti a institucí služeb zaměstnanosti, který byl zatím v ČR realizován. Uvedl, že předložená studie plně splnila stanovená zadání a cíle projektu a že její

výsledky jsou reálným obrazem připravenosti ČR na realizaci Evropské strategie zaměstnanosti.

Na závěr semináře bylo doporučeno, aby se závěry a doporučeními studie byl seznámen nejen široký okruh pracovníků MPSV a úřadů práce, ale i jiných rezortů či institucí, kteří ovlivňují tvorbu a realizaci politiky zaměstnanosti. Závěry a doporučení studie by se měly výrazně promítnout při formulaci principů jednotlivých politik, při přípravě právních předpisů v oblasti zaměstnanosti i sociální politiky a do řízení úřadů práce při realizaci aktivní politiky zaměstnanosti.

Ve spolupráci s katedrou sociální politiky Vysoké školy ekonomické uspořádal Výzkumný ústav práce a sociálních věcí v únoru seminář, na kterém byla prezentována závěrečná zpráva studie "Sociální důsledky vstupu České republiky do Evropské unie", která byla zpracována v rámci programu "Moderní společnost a její proměny".

V úvodu semináře byli její účastníci seznámeni s jejím celkovým zaměřením, s jejími jednotlivými etapami a s hlavními výsledky. Přitom bylo zdůrazněno, že v průběhu řešení projektu bylo shromážděno množství cenných faktografických materiálů, které mohou být využity i v následujících letech při řešení výzkumných projektů obdobného zaměření.

V březnu uspořádal VÚPSV seminář, na kterém byly prezentovány výsledky studie "Domácnosti s nízkými příjmy a sociální dávky", kterou zpracovali prof. PhDr. Tomáš Sirovátka, CSc., mgr. Pavel Kofroň a mgr. Robert Trbola. V úvodu semináře seznámili její autoři posluchače s hlavními poznatky, k nimž v rámci řešení studie dospěli. Poukázali přitom zejména na obtíže, s nimiž se během zpracování studie potýkali (absence jednotného softwarového vybavení referátů sociálních věcí pověřených obecních úřadů vyplácejících dávky sociální péče z titulu sociální potřeby žadatele). Následně oponenti studie (Jaroslava Veselá, doc. ing. Miroslav Hiršl, CSc.) ve svých vystoupeních ocenili předloženou studii, která podle jejich názoru představuje vyčerpávající zdroj informací o významu sociálních dávek pro domácnosti s nízkými příjmy.

V navazující diskusi byla pozornost soustředěna především na tyto otázky:

- význam sociální práce jako základní nástroj sociální pomoci, jehož absence významným způsobem přispívá k častým negativním hodnocením tohoto systému (zneužívání sociálních dávek),
- nemožnost státu ovlivnit personální politiku obcí a měst z hlediska počtu pracovníků na referátech sociálních věcí, jejich kvalifikace.

Vedle těchto seminářů se pracovníci VÚPSV zúčastnili celkem dalších 51 konferencí a seminářů (z toho na 23 v zahraničí), na nichž v rámci svých aktivních vystoupení představili poznatky, k nimž v rámci řešení jednotlivých studií dospěli.

Podrobný přehled účasti pracovníků VÚPSV na jednotlivých seminářích a konferencích spolu s tématy jejich vystoupení je uveden v příloze č. 2.

3.4. Prezentace získaných poznatků v odborném tisku

Významnou součástí aktivit jednotlivých pracovníků VÚPSV je prezentace získaných poznatků v odborném tisku. V r. 2004 byla v odborném tisku publikována řada statí a článků, podrobný přehled publikační činnosti je uveden v příloze č. 3.

Rozsah publikační činnosti je v porovnání s předchozími lety výrazně limitován vzhledem k tomu, že přestal vycházet odborný časopis „Sociální politika“, který představoval významnou platformu jak pro pracovníky v sociální oblasti, kteří jeho prostřednictvím měli možnost seznámit se s aktuálními záměry v legislativní, normotvorné a koncepční činnosti MPSV i jiných ústředních orgánů státní správy, tak i pro vědecké pracovníky z výzkumných ústavů, vědeckých a univerzitních pracovišť, kteří na jeho stránkách mohli prezentovat svoje aktuální poznatky.

4. Hodnocení další činnosti povolené zřizovatelem

Podle Statutu VÚPSV schváleného ministrem práce a sociálních věcí má VÚPSV vedle své vědeckovýzkumné činnosti povolenu rovněž poradenskou informační činnost. Poradenský a informační systém VÚPSV navazuje bezprostředně na výsledky výzkumu a rozsahem informační databáze umožňuje pružné přenášení poznatků do konkrétních podmínek společenské praxe. Na podporu vlastní výzkumné činnosti, pro potřeby vědecké veřejnosti a občanů VÚPSV rozvíjí dokumentační, rešeršní a ediční činnost a v rámci Českého informačního centra sociální ochrany, které je jeho nedílnou součástí, provozuje a rozšiřuje odbornou knihovnu.

V roce 2004 byla v rámci projektu „Informační otevřenost VÚPSV“ pozornost věnována zkvalitňování služeb uživatelům, zvyšování dostupnosti informací, novým formám služeb a zlepšování technického zázemí centra. V rámci projektu byly připravovány i pravidelné výstupy VÚPSV (bulletiny), které poskytují cenné informace širší odborné veřejnosti. Činnost byla orientována do celkem 5 hlavních okruhů činnosti:

V rámci **rozvoje systému zpracování a poskytování informací** zaměřeného na zkvalitňování služeb uživatelům a zvyšování dostupnosti informací bylo dále rozšiřováno vyhledávání, zpracovávání a poskytování informací elektronickou cestou. Byla zavedena možnost elektronické rezervace a objednávání publikací přes Internet, která velmi usnadňuje uživatelům získání požadovaných materiálů a která je od začátku hojně využívána. Byla rovněž zavedena automatizovaná forma evidence periodik.

Fond knihovny byl dále rozšiřován jednak nákupem publikací, periodik a dalších informačních materiálů, jednak využíváním alternativních zdrojů informací. Pravidelně byly monitorovány webové stránky významných mezinárodních institucí a organizací (EU, Eurostatu, OECD, Migration Dialogue, Světové banky, ILO, ISSA, European Foundation for the Improvement of Living and Working

Conditions, Institute for Social and Economic Research). Nově byly mezi monitorované stránky zařazeny stránky EWCO - European Working Conditions Observatory (nová rubrika European Foundation, kde jsou publikovány aktuální informace od národních korespondentů zahrnující nejrůznější témata z oblasti práce, zaměstnanosti a kvality pracovního života) a Peer Review in the field of Social Inclusion Policies (otevřená diskuse o politice sociálního začlenění v rámci EU). Relevantní informace byly průběžně zpracovávány a zpřístupňovány uživatelům, zpřístupněny byly některé databáze, např. ISSA, ProQuest, EBSCO.

Průběžně byl vytvářen přehled publikační činnosti výzkumných pracovníků VÚPSV, který je dostupný na internetových stránkách ústavu, byla zavedena evidence jejich citací v dokumentech bibliograficky zpracovávaných v ČICSO.

V průběhu roku 2004 se ČICSO zapojilo do činnosti Národního konsorcia sítě ReferNet, kterou založilo Evropské středisko pro rozvoj odborné přípravy CEDEFOP. Do této sítě přispívá měsíčně výběrem dokumentačních záznamů materiálů vydaných v ČR týkajících se odborného vzdělávání a přípravy.

V rámci **správy a aktualizace internetových a intranetových stránek VÚPSV** ČICSO trvale průběžně upravuje, doplňuje a aktualizuje internetové a intranetové stránky VÚPSV, které mají pro poskytování informací a zvyšování jejich dostupnosti zásadní význam. Na těchto stránkách jsou zveřejňovány veškeré výstupy VÚPSV a další důležité materiály a informace z domácích i zahraničních zdrojů. Uživatelé knihovny zde mají přístup k on-line katalogu knihovny s možností přímého vyhledávání a s možností elektronické rezervace a objednávání publikací.

V rámci **mapování aktuálního vývoje v oblasti sociální ochrany** ČICSO úzce spolupracuje s jednotlivými výzkumnými týmy. Cílem úkolu je shromažďování podkladů, výběr, třídění a vyhodnocování informací týkajících se vývoje v oblasti sociální ochrany, jejich průběžný monitoring a aktualizace.

ČICSO rovněž pokračovalo ve **vydávání bulletinů a dokumentačního zpravodaje**. V tomto směru byl v r. 2004 vydán:

➤ **Bulletin 19 - Vývoj hlavních ekonomických a sociálních ukazatelů ČR 1990 - 2003**

Jde o v roční periodicitě vydávaný dvoujazyčný česko-anglický bulletin, čtvrtletně aktualizovaný na Internetu, který poskytuje přehled o vývoji základních ekonomických a sociálních ukazatelů vč. platné legislativy ze sociální oblasti a grafických znázornění v dlouhodobých srovnatelných časových řadách za celé období transformačního procesu od r. 1990. Bulletin přináší rovněž vybraná mezinárodní srovnání. Je určený pro informaci předním českým institucím i zahraničním zájemcům. Příjemci je oceňován pro poskytování souhrnných a vzájemně provázaných přehledů základních dat a legislativy, jinak mnohdy pracně zjistitelných z nejrůznějších informačních zdrojů a předpisů. Poskytuje aktuální základní ekonomické informace (výroba a produktivita, trh práce, spotřebitelské ceny a mzdy, zahraniční obchod a platební bilance), vybrané sociální ukazatele vč. platné legislativy, údaje o

sociálně zdravotním systému, daních a pojistném, základních demografických ukazatelích, jakož i cenná mezinárodní srovnání.

➤ **Bulletin Mezinárodní pracovní migrace v České republice č. 13**

Bulletin vychází s půlroční periodicitou již od r. 1998. Obsahuje aktuální informace o vývoji pracovních migrací a povolení k pobytu cizinců v České republice podle okresů, NUTS 2 a NUTS 3 a státního občanství cizinců. Slouží odborníkům k rychlé orientaci v rozsahu a průběhu pracovních migrací v ČR. Obsahuje dostupné časové řady o cizincích s povolením k pobytu a povolením zaměstnání a o registracích občanů SR na trhu práce ČR. Bulletin je podkladem pro vypracování každoročních zpráv o vývoji pracovních migrací v ČR, které jsou doplňovány o informace o vývoji na trhu práce a v poslední době i o demografickém vývoji. Zprávy jsou rovněž doplňovány o dostupné informace informačního systému OK práce, který slouží k identifikaci pracovní pozice cizinců s povolením k zaměstnání a vypovídá o jejich zastoupení v jednotlivých odvětvích národního hospodářství. Bulletin slouží rovněž jako jeden z podkladů Českému statistickému úřadu pro vypracování kapitoly Ekonomické aktivity cizinců v ČR uvedené v publikaci „Cizinci v České republice“, která vychází od r. 2001. Spolupráce s ČSÚ zahrnuje i členství v redakční radě a spoluautorství publikace. V příštím období proběhne restrukturalizace tabulek tohoto bulletinu, neboť po vstupu ČR do EU se změnila zákonná podmínka zaměstnávání občanů EU v ČR, a tím se změnila i struktura pracovních migrací. Bulletin bude rozšířen na žádost MPSV o základní informace o projektu „Aktivní výběr kvalifikovaných zahraničních pracovníků“.

➤ **Bulletin ČICSO č. 10**

V Bulletinu, který vychází v roční periodicitě, informuje České informační centrum sociální ochrany pravidelně o své činnosti, o výzkumu VÚPSV, o aktivitách v rámci EU a jiných zajímavostech, událostech a novinkách v oblasti práce a sociálních věcí.

➤ **Dokumentační zpravodaj**

Zpravodaj je publikovaný každý měsíc a obsahuje rozsáhlý výběr bibliografických záznamů přírůstků knihovny a dokumentačně zpracovaných časopiseckých článků, právních předpisů, speciálních dokumentů a jiných materiálů.

V rámci **zveřejňování statistických údajů a vytváření datového archivu** byly ve spolupráci s pracovníky jednotlivých výzkumných útvarů aktualizovány relevantní statistické údaje získané z domácích i zahraničních zdrojů a byl budován a průběžně aktualizován datový archiv obsahující data z různých terénních šetření. Současně byla v rámci toho úkolu průběžně rozšiřována a aktualizována databáze expertů a institucí činných v oblasti práce a sociálních věcí.

Statistické údaje dokumentující činnost ČICSO v r. 2004 jsou uvedeny v příloze č. 4.

5. Informace o předpokládaném vývoji činnosti VÚPSV v r. 2005 a jeho finanční situaci

V r. 2005 v rámci své výzkumné činnosti VÚPSV pokračuje v řešení aktuálních otázek sociálního systému v naší zemi. Východiskem v tomto směru je Výzkumný záměr VÚPSV na léta 2004 - 2010 schválený Resortní hodnotící komisí v říjnu 2003 a Plán výzkumné činnosti VÚPSV na r. 2005 schválený Vědeckou radou VÚPSV dne 5. ledna 2005 a poradou vedení MPSV dne 27. ledna 2005. Jednotlivé studie jsou soustředěny do celkem 9 ucelených projektů souhrnného charakteru.

1. Aktuální otázky vývoje systému sociální ochrany obyvatelstva
2. Vybrané aspekty reforem sociálního pojištění
3. Postavení úplných nákladů práce v reprodukci ekonomických a sociálních vztahů v ČR
4. Aktuální problémy rodinné politiky s ohledem na specifika různých fází rodinného cyklu
5. Politika zaměstnanosti v novém tisíciletí
6. Vybrané sociálně ekonomické aspekty transformace sociálních služeb
7. Migrační potenciál po vstupu ČR do EU
8. Institucionální zabezpečení sociálního dialogu
9. Informační otevřenost VÚPSV

Cílem projektu „**Aktuální otázky vývoje systému sociální ochrany obyvatelstva**“ je:

- na základě dostupných objektivních i subjektivních indikátorů zhodnotit a posoudit klíčová kritéria zachycující směřování sociální politiky v ČR ve vztahu k vybraným problémům a výzvám pro sociální stát,
- porovnat krátkodobé i dlouhodobé trendy vyplývající z dopadů systému dávek na populaci (vývoj reálné hodnoty dávek, jejich adresnost, přínos k příjmům domácností),
- posoudit alternativní možnosti úpravy sociálních a daňových systémů v zájmu zvýšení jejich provázanosti při zabezpečení jejich adresnosti a pobídkovosti,
- pokračovat v dlouhodobém monitorování chudoby a sociálního vyloučení a identifikovat klíčové faktory ovlivňující chudobu a sociální vyloučení, posoudit sociální intervence ve vztahu k těmto problémům a přinést podněty k jejich rozvoji.

V rámci projektu „**Vybrané aspekty reforem sociálního pojištění**“ budou aktualizovány a rozšířeny komparativní studie vybraných charakteristik a prvků

systémů důchodového² a nemocenského³ pojištění, které byly realizovány na počátku tohoto století. Pozornost bude věnována rovněž analýze míry náhrady příjmů v důchodových systémech v ČR, ale i ve vybraných členských státech Evropské unie tak, aby byly získány aktuální poznatky o rozsahu náhrady příjmů v těchto systémech a o faktorech, které budou v příštích letech ovlivňovat poměr mezi výší příjmů v předdůchodovém věku a v důchodu.

Výzkum se rovněž soustředí na analýzu a rozbor různých forem doplňkových systémů důchodového pojištění ve vybraných členských státech EU a jejich váhy v celém důchodovém systému. Těžiště bude položeno na charakteristiku podmínek účasti na těchto formách pojištění, na druhy a podmínky plnění, které se z tohoto pojištění poskytuje, na otázky obligatornosti či fakultativnosti a event. garancí.

V oblasti nemocenského pojištění se bude výzkum orientovat na komparaci otázek organizace a provádění nemocenského pojištění v zahraničních systémech. Pozornost bude věnována rovněž vztahům mezi pojištěnci, nositeli pojištění a zaměstnavateli, otázkám jejich vzájemné spolupráce, způsobu výplaty nemocenských dávek a otázkám garancí u zaměstnavatelů při výplatě náhrady mzdy v době pracovní neschopnosti.

Nově je v r. 2005 do výzkumné činnosti zařazen projekt „**Postavení úplných nákladů práce v reprodukci ekonomických a sociálních vztahů v ČR**“, který navazuje na předchozí projekt „Postavení a fungování mezd prvních letch XXI. Století“. Jeho cílem je ověřit možnosti změn v úrovni a struktuře úplných nákladů práce v ČR, které by pozitivně ovlivnily podnikatelské klima, motivovaly zaměstnance a optimálně působily na vztahy mezi státem, zaměstnavateli a zaměstnanci a sociálními skupinami obyvatelstva, jejichž příjmy podstatně závisejí na fondech zdrojově krytých z nákladů práce. Limity možných řešení představují vyrovnanost veřejných rozpočtů, konkurenceschopnost české ekonomiky a zaměstnatelnost pracovní síly.

Předpokládá se, že výzkum bude dlouhodobě orientován těmito základními směry:

- systém sledování pohybu úplných nákladů práce v ČR v konfrontaci se zeměmi EU s přihlédnutím ke konkurenceschopnosti (jednotkové náklady práce),
- zhodnocení vývoje a utváření nákladů na práci v transformačním období v relaci k výkonnosti a konkurenceschopnosti ekonomiky a efektivnosti sociálních, zdravotnických a vzdělávacích systémů,

---

² viz zejména: M. Vylítová a kol. - Analýza důchodových reforem z hlediska české důchodové reformy, VÚPSV, Praha 2001; M. Vylítová a kol. - Mezinárodní srovnání vybraných dílčích prvků systému důchodového pojištění, které mají vliv na příjmy systému, na stanovení výše dávek a na výdaje včetně vztahu tohoto systému k nemocenskému pojištění, VÚPSV, Praha 2001; M. Vylítová a kol. - Speciální systémy důchodového pojištění (zabezpečení, zaopatření), VÚPSV, Praha 2002

³ viz: I. Chvátalová - Mezinárodní přehled stavu reforem nemocenského pojištění v členských státech Evropské unie a v kandidátských státech, VÚPSV, Praha 2003

- formulace souvislostí úplných nákladů práce jako ekonomické kategorie v ekonomickém a sociálním pohybu, t.j. analýza vazeb na politiku hospodářskou, fiskální, sociální, zdravotní a vzdělávací,
- analýza úplných nákladů práce z pohledu sociálně ekonomického postavení v zaměstnání (osoby samostatně výdělečně činné a zaměstnanci),
- vyhodnocení vzájemných vztahů mezi utvářením úplných nákladů práce, motivací podnikatelských subjektů a jejich konkurenceschopností na světových trzích a na jednotném vnitřním evropském trhu,
- zhodnocení systémů utváření úplných nákladů práce v zemích EU vč. sociálně ekonomických souvislostí,
- návrh možných směrů řešení pro decizní sféru a sociální partnery.

V první etapě projektu se v r. 2005 výzkum zaměří na problémy srovnatelnosti dat publikovaných za ČR a za nadnárodní celky vč. rozdílů definic a metodiky jednotlivých položek úplných nákladů práce a na zhodnocení dosažitelných výsledků zahraničních výzkumů. Získané poznatky budou sloužit k formulaci, resp. zahájení pravidelného monitoringu úplných nákladů práce v ČR vč. mezinárodního srovnání. Výzkum se současně pokusí analyzovat projev ceny práce, resp. úplných nákladů práce z hlediska postavení osob v zaměstnání.

V rámci projektu **„Aktuální problémy rodinné politiky s ohledem na specifika různých fází rodinného cyklu“** bude v r. 2005 výzkum reagovat na aktuální potřeby při hledání efektivních forem podpory rodin a rodičovství. Navzdory určitému zlepšení ukazatelů porodnosti v posledním období zůstává trvale aktuálním tématem rodinné a sociální politiky sledování podmínek a předpokladů utváření mladých rodin a zabezpečování potřeb rodin s dětmi. Sem patří mj. příjmová situace rodin měřená nejen stránkou příjmů, ale i z hlediska výdajů a spotřeby. Na druhé straně fungující rodina je výslednicí synergického působení materiálních a nemateriálních předpokladů. Vedle hmotné podpory v případě vlastní nedostatečnosti nebo zvýšených výdajů ji mohou vydatně podpořit rozmanité služby a nefinanční intervence. Protože funkce a působnost takových služeb je přirozeně velmi diferencovaná, bude se výzkum věnovat postupně vybraným, aktuálně problémovým typům.

V minulých letech se výzkumné projekty zabývaly především mladými rodinami a mladou generací a problémy lidí nacházejících se v různých fázích vývoje rodiny, příp. specifických skupin jednotlivců v jejich zvláštních sociálních situacích, příp. rolích. Získané poznatky o jejich potřebách budou doplněny o pohled „z druhé strany“ zjišťováním institucionálních forem podpory vybraných okruhů potřeb rodin s dětmi a v tomto rámci o poznání úlohy a působení subjektů podporujících sladování zaměstnání a rodiny. Aktuální je také požadavek na hlubší analýzu toho, jaké jsou dnešní požadavky na finanční zabezpečení rodin měřeno prostřednictvím nákladů na děti.

Cílem projektu „**Politika zaměstnanosti v novém tisíciletí**“ je

- poskytnout podrobný pohled na vývoj a změny ve struktuře zaměstnanosti a nezaměstnanosti ve světle Lisabonských cílů s důrazem na ohrožené skupiny populace a pokusit se reflektovat zdroje těchto posunů,
- ve smyslu úkolu v Národním plánu zaměstnanosti vyhodnotit efektivnost jednotlivých nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti v krátkodobém, střednědobém i dlouhodobějším časovém horizontu a analyzovat podmínky a faktory ovlivňující efekty opatření a programů APZ ,
- charakterizovat politiky zaměstnanosti zemí předsedajících EU, provést porovnání základních principů těchto politik a navrhnout vhodná opatření pro realizaci politiky zaměstnanosti v ČR.

V rámci projektu „**Vybrané sociálně ekonomické aspekty transformace sociálních služeb**“ bude v r. 2005 věnována pozornost nalezení systémových hledisek při poskytování sociálních a zdravotních služeb. K jejich nalezení by mělo přispět i opakované šetření o rozsahu výdajů pověřených obecních úřadů na sociální a zdravotní služby v r. 2004, které bude rozšířeno i o analýzu výdajů krajů na tyto typy služeb.

Pozornost bude rovněž věnována otázkám porovnání zdravotního stavu klientů domovů důchodců a léčeben pro dlouhodobě nemocné, neboť se lze oprávněně domnívat, že jejich zdravotní stav je v zásadě podobný, rozsah sociální i zdravotní péče se v obou typech zařízení překrývá, ale formy financování obou typů péče jsou zcela odlišné. Z obdobných důvodů bude pozornost věnována rovněž analýze sociálních a zdravotních služeb poskytovaných dětem v kojeneckých zařízeních a dětských domovech pro děti do 3 let věku.

Výzkum se bude rovněž věnovat otázce působení standardů kvality sociálních služeb před jejich uzákoněním na změny v oblasti kultury poskytování sociálních služeb. V této souvislosti bude věnována pozornost otázce „co podněcuje aplikaci standardů kvality v období před jejich uzákoněním a jak snaha o jejich aplikaci ovlivňuje kulturu poskytování sociálních služeb“.

V souvislosti s realizací Národního akčního plánu sociálního začleňování a souvisejících legislativních aktivit bude pozornost věnována rovněž zhodnocení postupů a opatření v oblasti prevence sociálního vyloučení a efektivity poskytovaných sociálních služeb, přičemž zvláštní pozornost bude věnována vyhodnocení efektivnosti vybraných projektů zaměstnanosti pro marginalizované skupiny na trhu práce zaměřených k zamezení sociální exkluze. Vstup ČR do EU byl významným impulzem pro postupné sladování národních politik a programů politiky zaměstnanosti a sociální inkluze s principy „evropské“ sociální politiky. Důsledky této postupné adaptace nejsou dostatečně známé a průběžně vyhodnocované.

V rámci projektu „**Migrační potenciál po vstupu ČR do EU**“ se pozornost bude orientovat na zmapování postojů české veřejnosti k zahraniční pracovní migraci po vstupu naší země do EU a na monitorování změn motivačních impulzů

na chování občanů ČR v závislosti na vývoji sociálně ekonomických charakteristik (situace na trhu práce, nezaměstnanosti, příjmové úrovně a celkové výkonnosti české ekonomiky ve srovnání s EU a zejména sousedními státy Německem a Rakouskem). Monitoring bude probíhat na celostátní úrovni v hlavních sociálně demografických průřezích obyvatelstva. Při řešení projektu budou získané poznatky konfrontovány výzkumnými zahraničními pracovišti, která se zabývají obdobnou tematikou (Rakousko - Paul Lazaret Gesellschaft Wien, Německo - IAB Institut für Arbeit und Berufsforschung Nürnberg).

V rámci projektu „**Institucionální zabezpečení sociálního dialogu**“ se pozornost soustředí na postižení faktorů ovlivňujících organizovanost zaměstnavatelských asociací. Výzkum se zaměří především na otázky týkající se vývoje organizovanosti a strategií získávání nových členů, zejména budou mapovány překážky sdružování zaměstnavatelů a překážky spojené s kolektivním vyjednáváním sociálních partnerů.

Cílem projektu bude v rámci případové studie zaměřené na vybraná odvětví naznačit potenciálně efektivní přístupy a opatření k pozitivnímu ovlivnění vývoje členské základny, a to se zřetelem k možnosti zlepšit předpoklady pro posílení kapacity sociálního dialogu na úrovni odvětví. Jednotlivá odvětví budou vybrána na základě konzultací s představiteli zaměstnavatelů.

Nedílnou součástí činnosti VÚPSV je činnost Českého informačního centra sociální ochrany, jeho aktivity jsou dlouhodobě zahrnuty v rámci samostatného projektu „**Informační otevřenost VÚPSV**“. V r. 2005 bude činnost ČICSO zaměřena na řešení těchto úkolů:

1. další rozvoj systému zpracování a poskytování informací (další zdokonalení automatizovaného knihovního systému, nákup publikací, periodik a dalších informačních materiálů, využívání alternativních zdrojů informací, pravidelné monitorování webových stránek významných institucí a organizací, další rozvoj automatizované formy akvizice a evidence periodik,
2. mapování aktuálního vývoje v oblasti sociální ochrany, jeho monitoring, vyhodnocování, výměna informací (ČICSO se zapojí do činnosti Národního konsorcia Evropské referenční a expertní sítě odborného vzdělávání ReferNet,
3. správa a aktualizace internetových a intranetových stránek VÚPSV,
4. pravidelné vydávání bulletinů a vydávání Dokumentačního zpravodaje,
5. zveřejňování relevantních statistických údajů získaných z domácích i zahraničních zdrojů,
6. vytváření a průběžná aktualizace datového archivu,
7. rozšiřování a aktualizace databáze expertů a institucí z oblasti práce a sociálních věcí.

V průběhu roku 2005 bude mezi klienty ČICSO provedena formou dotazníku anketa, pomocí které budou získány informace o využívání poskytovaných informací, o spokojenosti uživatelů se službami ČICSO, o

požadavcích na rozšíření služeb apod. Výsledky ankety pak budou využívány při koncipování dalšího rozvoje centra a umožní lépe reagovat na aktuální potřeby uživatelů.

Finanční prostředky pro realizaci těchto úkolů vycházejí ze schváleného Výzkumného záměru VÚPSV na léta 2004 - 2010, který je konkretizován rozpisem ukazatelů rozpočtu kapitoly 313-MPSV. Finanční vztah mezi rozpočtem MPSV a VÚPSV je pro r. 2005 určen těmito závaznými finančními ukazateli:

neinvestiční příspěvek příspěvkové organizaci	33 967 tis. Kč
v tom: institucionální neinvestiční prostředky na podporu výzkumu a vývoje	33 967 tis. Kč
z toho: limit mzdových nákladů na podporu výzkumu a vývoje	15 846 tis. Kč
v tom: prostředky na platy	15 146 tis. Kč
OON	700 tis. Kč.

Rámcová kvantifikace nákladů na řešení jednotlivých projektů je uvedena v příloze č. 5

Na projekty realizující výzkumný záměr z institucionálních prostředků budou navazovat účelově financované projekty, které budou tvořit významné finanční zdroje na krytí nezbytných terénních šetření a personálních vstupů, které nemohly být realizovány z institucionálních prostředků. V r. 2005 VÚPSV bude řešit, resp. pokračovat v řešení, popř. spoluřešení těchto grantových úkolů:

- Metoda pro zjišťování míry pracovního potenciálu,
- Rodina, partnerství a demografické stárnutí: generace a gender (ve spolupráci s Přírodovědeckou fakultou Univerzity Karlovy),
- Riziko možného odlivu kvalifikovaných odborníků z ČR do zahraničí,
- Měření kvality pracovního života,
- Politicko-právní institucionální rámec České republiky a jeho proměny v kontextu vstupu do Evropské unie (ve spolupráci se Sociologickým ústavem Akademie věd ČR),
- Společnost vědění - nároky na kvalifikaci lidských zdrojů a na další vzdělávání,
- Sociálně ekonomické postavení osob samostatně výdělečně činných ve společnosti,
- Rodina, zaměstnání a vzdělání (ve spolupráci s Masarykovou univerzitou v Brně),
- Gender v managementu,
- Podpory zaměstnávání starších osob (ve spolupráci s firmou Markent s.r.o.),
- European Industrial Relations Observatory,

- Studies on the representativeness of the social partners at sectoral level in the European Union, and monographs on the situation of the social partners in the candidate countries,
- European Working Conditions Observatory,
- European Restructuring Monitor,
- Vytvoření metodiky pro zaměstnávání obtížně zaměstnatelných skupin obyvatelstva, hlavně ZPS, na ekologické činnosti separace odpadů (ve spolupráci s Charitou Opava).

Předpokládá se, že v případě vyhlášení dalších grantových programů se VÚPSV zapojí do těchto veřejných soutěží.

6. Údaje z řádné účetní uzávěrky

Rozvaha, výkaz zisku a ztráty, analýza příjmů a výdajů, údaje o tvorbě, čerpání a konečném stavu fondů a údaje o stavu a pohybu majetku a závazků jsou uvedeny v příloze č. 6.

7. Výrok auditora k účetní uzávěrce

Výrok auditora k účetní uzávěrce je uveden v příloze č. 7.

Přílohy

Anotace výzkumných studií řešených v r. 2004

ŠIMÍKOVÁ, Ivana - NAVRÁTIL, Pavel - WINKLER, Jiří

Hodnocení programů zaměřených na snižování rizika sociálního vyloučení romské komunity

Praha, VÚPSV výzkumné centrum Brno 2003. 66 s., lit., obr., tab., příl.

V průběhu let 2001 – 2002 byla realizována výzkumná studie, jejímž hlavním cílem bylo provést pilotní analýzu veřejných programů zaměřených na romskou komunitu z hlediska možností jejich přispění k sociální inkluzi této cílové skupiny (a). Odvozenými cíli bylo také (b) ověřit, do jaké míry je nezávislá analýza těchto programů v současných podmínkách vůbec možná a jaké jsou její limity a (c) vytvořit a ověřit hodnotící kritéria, která by v budoucnu umožnila provádět systematickou evaluaci těchto programů opakovaně a v širším měřítku.

Cílem analýzy bylo vyhodnocení etapy formování těchto programů. Naším cílem bylo analyzovat a vyhodnotit proces tvorby sledovaných programů, a to od fáze tvorby programových cílů, přes fázi výběru intervenčních nástrojů až po etapu zajištění financování programu prostřednictvím státní i nestátní grantové dotace. Součástí analýzy formování veřejných programů se tak stala také charakteristika vládní strategie podpory a koordinace programů zaměřených na zmenšení rizika sociálního vyloučení členů romské komunity.

Ve studii uplatňujeme tzv. formativní evaluační proceduru, která přináší závěry a doporučení vztahující se k formování podobných programů a tvorbě jejich projektů v budoucnosti.

Pro první část analýzy jsme použili obsahovou analýzu dokumentů. Objektem analýzy se staly přihlášky a návrhy projektů s daným zaměřením k výběrovému řízení pro přidělování státní grantové podpory prostřednictvím Meziresortní komise pro záležitosti romské komunity v rámci programu „Podpora projektů integrace romské komunity“ v roce 2000.

V další části analýzy jsme využili polostrukturované rozhovory s experty. Na jejich základě byl proveden (1) výběr úspěšných programů a (2) později jejich analýza a identifikace faktorů úspěchu. Soustředili jsme se nejen na programy řízené bezprostředně z vládní úrovně, ale na takové programy, které jsou experty považovány za významné a přínosné a které si (explicitně nebo implicitně) kladou za cíl snižování sociálního vyloučení příslušníků romské komunity alespoň v některé z jeho dimenzí. Za experty byly v této souvislosti považováni zaměstnanci státní správy (Úřad vlády), místní samosprávy (romští poradci, sociální pracovníci) a představitelé nevládních neziskových organizací, jejichž činnost se zaměřuje na romskou komunitu.

Výsledky analýz tvorby programů zaměřených na zmenšování sociálního vyloučení členů romské komunity jsou rozděleny do tří relativně samostatných oddílů. V první části se zabýváme strategií státní regulace těchto programů. Vycházíme přitom z dokumentů vztahujících se ke zkoumanému období roku 2000 až 2001. Ve druhé části popisujeme a analyzujeme dva soubory programů, které získaly v roce 2000 státní dotaci na svou realizaci. Ve třetí části hodnotíme proces programové tvorby v rámci souboru programů, které skupina expertů v první polovině roku 2002 vyhodnotila jako příklady „úspěšné“ praxe programů zaměřených na zmenšení sociálního vyloučení romské komunity. V rámci každého oddílu jsou uvedena základní zjištění a formulována doporučení.

MATĚJKOVÁ, Barbora - PALONCYOVÁ, Jana

Rodinná politika ve vybraných evropských zemích II

Praha, VÚPSV 2004. 79 s., lit., obr., tab., příl.

Tato studie navazuje na výzkumnou zprávu „Rodinná politika ve vybraných evropských zemích I“. Druhý díl podává syntetizující pohled na rodinnou politiku v Evropské unii. Obsahem této práce je souhrnný popis kontextu rodinné politiky v Evropě z pohledu demografického chování, rodinného práva, sociálního zabezpečení a trhu práce. V práci je důraz kladen na přehled možností financování rodinné politiky a popis jednotlivých rysů současných rodinných politik ve vybraných členských zemích Evropské unie (finanční a jiná pomoc státu rodinám). Nástroje rodinné politiky byly vybrány především z hlediska možnosti sladění rodinného a pracovního života s ohledem na současnou situaci v České republice. I přes obecně zjednodušující pohled syntézy může být tato studie pro účely reformy rodinné politiky v České republice užitečná.

HOLUB, Martin - POLLNEROVÁ, Štěpánka

Relace důchodu ke mzdě

Praha, VÚPSV 2004. 46 s., lit., obr., tab.

Tato studie se pokouší zmapovat situaci kolem tzv. náhradového poměru (relace důchodu ke mzdě). Cílem projektu je získat poznatky o relaci důchodu ke mzdě, přehled zahraničních zkušeností včetně vývojových trendů. Autoři se pokusili odpovědět na otázku jaký náhradový poměr počítat a jak jej interpretovat. Vycházeli přitom především ze zkušeností třech významných vyspělých zemí s různými systémy důchodového zabezpečení USA, Německa, Švédska a z mezinárodních studií srovnávajících systémy starobního zabezpečení.

ČERVENKOVÁ, Anna - BRUTHANSOVÁ, Daniela

Náklady na ústavní sociální péči a služby podporovaného a chráněného bydlení

Praha, VÚPSV 2004. 68 s., lit., obr., tab., příl.

Při hledání optimálních přístupů k zajištění sociální péče je naprosto nezbytné současný systém hodnotit též z hlediska výdajů. Proto porovnáváme neinvestiční výdaje na jednoho klienta v různých typech zařízení sociální péče (ve státních, obecních, církevních a ostatních). Je zjištěno, že státní zařízení jsou v průměru větší a zároveň v přepočtu 1 klienta dražší než zařízení obecní a církevní. Výdaje na ústavní péči jsou porovnány i s výdaji na chráněné bydlení a s výdaji na jednu osobu v domácnostech důchodců.

Výdaje na jednu osobu v domácnostech důchodců jsou podstatně nižší než výdaje ve všech typech ústavní sociální péče i v chráněném bydlení. Znovu tak vyvstává otázka, zda péče v domácím prostředí, doplněná o nezbytné odborné služby, by nebyla lepší a efektivnější než péče v ústavech.

Snahou péče o starší generaci, resp. o osoby s handicapem by mělo být zachování soběstačnosti jednotlivce do co nejvyššího věku (resp. stupně postižení). Současný systém nákladné a pracné péče ve velkých ústavech zbavuje klienty nejen práce, ale i odpovědnosti a přispívá tak k jejich pasivitě. Ideální je situace, kdy klient může zůstat ve svém domácím prostředí (s nezbytnou pomocí). V případě, že to není možné, je lepší a zároveň levnější systém domů-penzionů pro důchodce, případně některý z typů chráněného bydlení, kam patří např. domy s pečovatelskou službou. Chráněné bydlení v domech s pečovatelskou službou zbavuje obyvatele starostí spojených s vedením domácnosti (údržba bytu, případně domu, otop, velké prádlo, těžké nákupy apod.), ale ponechává jim drobné každodenní činnosti, které jim napomáhají se udržovat v lepší psychické, resp. fyzické kondici.

HOLUB, Martin

Analýza nepříspěvkových dob v ČR a doporučení pro jejich sledování a evidenci

Praha, VÚPSV 2004. 37 s., lit., tab., příl.

V poslední době se nepříspěvkové doby, zejména v souvislosti s plánovanou reformou důchodového systému staly často diskutovaným tématem. Český důchodový systém je dávkově definovaný průběžně financovaný systém založený na pojištění. Avšak právě nepříspěvkové doby narušují jeden ze základních principů takového důchodového systému - a to princip ekvivalence.

Objem a poměr nepříspěvkových dob k odpracované době či jejich poměr k vybranému pojistnému - tedy potenciální ztráty na vybraném pojistném - byl však doposud jen odhadován, nikdo se ještě nepokusil daný problém kvantifikovat. Jako Výzkumný ústav práce a sociálních věcí jsme cítili potřebu daný problém

zpracovat a zjistit přesný rozsah problematiky, a to zejména na základě výběrového šetření přímo z dat České správy sociálního zabezpečení.

Výzkum se věnoval nepřispěvkovým dobám jednak jako celku a jejich vlivu na příjmovou a výdajovou část důchodového systému a jednak podrobnou analýzou nepřispěvkových dob.

HORÁKOVÁ, Milada - MACOUNOVÁ, Ivana

Mezinárodní pracovní migrace. Bulletin č. 13

Praha, VÚPSV 2004. 56 s.

Číslo 13 bulletinu „Mezinárodní pracovní migrace v ČR“ je oproti předchozím obohaceno o nové tabulky 23-27, které vypovídají o složení cizinců podle pohlaví. Tabulky 3 a 4 jsou změněny, obsahují dostupné časové řady celkové zaměstnanosti cizinců v ČR podle okresů, krajů a regionů a podle státního občanství. V tabulce 1 jsou oproti minulým číslům bulletinu uvedeny počty cizinců s povolením k zaměstnání (osoby), v časových řadách jsou nadále uvedena platná povolení k zaměstnání (dokumenty). Je tomu tak proto, že počty osob a vydaných platných povolení k zaměstnání nebyly v minulosti odlišovány (rozdíl v počtu byl velmi malý) a časové řady nebylo možno zrekonstruovat. Údaje v tabulce 1 jsou nyní sjednoceny, vztahují se k počtu osob.

PRŮŠA, Ladislav

K vybraným otázkám charakteru sociálních transferů rodinám s dětmi v České republice

Praha, VÚPSV 2004. 36 s., lit., obr., tab., příl.

V 1. polovině 90. let došlo v rámci realizace sociální a daňové reformy k přijetí řady nových zákonů významně se dotýkajících a ovlivňujících příjmovou situaci každé domácnosti. V sociální oblasti byly koncipovány tři nové sociální systémy - systém sociálního pojištění, státní sociální podpory a sociální pomoci, v jejichž rámci došlo k přijetí nových právních úprav. V daňové oblasti byl přijat celý soubor nových právních předpisů upravujících jednotlivé daňové okruhy.

Z rozboru působení dávek státní sociální podpory a sociálních prvků obsažených v rámci daně z příjmu fyzických osob je zřejmé, že koncipování obou těchto systémů nebylo doprovázeno detailní analýzou jejich souhrnného působení. Z jednotlivých tabulek, příloh a grafů je patrné, že tyto příjmové redistribuce v některých příjmových pásmech narušují, resp. přesněji deformují příjmovou diferenciaci vzniklou na trhu práce, což ve svém důsledku snižuje, především v nízkopříjmových skupinách, motivaci k ekonomické aktivitě.

Na tomto základě byla hledána řešení, která by přispěla ke zmírňování těchto neodůvodněných rozdílů a k odstranění existujících disproporcí mezi oběma

uvedenými formami sociálních transferů. Jako optimální se v tomto směru jeví v současné době realizovat následující opatření:

- změnit konstrukci přídavku na dítě buď zavedením principu tzv. pozvolného zužování příjmu nebo poskytovat přídavek na dítě bez ohledu na výši příjmu společně posuzovaných osob,
- nově koncipovat „příplatek k přídavku na dítě“, který by rodinám, které nemohou využít výnosů vyplývajících z odpočitatelných položek z daně z příjmu fyzických osob, kompenzoval tuto finanční újmu,
- stanovit pravidla valorizace zvyšování odpočitatelných položek - zejména pro poplatníka daně a pro nezaopatřené dítě - z daně z příjmu fyzických osob a hranic jednotlivých daňových pásem,
- zvážit možnost společného zdanění příjmu manželů (tzv. splitting) a na tomto základě následně přijmout další rozhodnutí o vhodné formě podpory rodin s dětmi.

Důsledky působení těchto opatření by ve svém konečném působení měly odstranit izolovaný charakter stávajících opatření a z něho vyplývající „sociální pasti“ v příjmovém rozvrstvení domácností.

Uvedené návrhy lze chápat jako možné směry odstranění disproporcí v sociálních transferech rodinám s dětmi. Tyto náměty je nezbytné dále podrobně analyzovat jak na makro-, tak i na mikroúrovni, přičemž tyto náměty mohou být - i s ohledem na společensko politické cíle - určitým způsobem korigovány.

MAREŠ, Petr

Chudoba v České republice v datech (šetření sociální situace domácností). Dílčí studie projektu o možnostech monitorování chudoby v ČR

Praha, VÚPSV - výzkumné centrum Brno 2004. 57 s., lit., obr., tab.

Jedním ze způsobů, jak shromažďovat údaje pro konstrukci indikátorů chudoby a sociálního vyloučení, respektive pro sledování chudoby a sociálního vyloučení jsou vedle rodinných účtů a mikrocenzů zejména opakující se surveys (panely). V rámci EU je to „ECHIP - European Community Panel“, prováděný každoročně na reprezentativním souboru domácností a jedinců ve všech zemích EU (National Household Panels). Ve studii byla analyzována data ze „Šetření sociální situace domácností“ (Český statistický úřad 2001), jež bylo založeno na otázkách převzatých z „ECHIP“.

PALONCYOVÁ, Jana

Domácnosti a rodiny podle výsledků sčítání lidu, domů a bytů

Praha, VÚPSV 2004. 94 s., lit., obr., tab.

Předkládaná studie popisuje domácnosti a rodiny na základě výsledků sčítání lidu, domů a bytů z roku 2001 v České republice. Většina údajů z roku 2001 je porovnávána s daty ze sčítání obyvatelstva z roku 1991. Výsledky sčítání zachycují aktuální stav populace k určitému datu, jenž je výsledkem vývojových trendů jednotlivých demografických procesů. Údaje o rodinách a domácnostech zjišťované při sčítáních dokreslují důsledky předešlého rodinného chování. To umožňuje lépe pochopit změny rodiny, ke kterým došlo v 90. letech. Při zpracovávání byly použity standardní výstupy Českého statistického úřadu, a to především publikace „Obyvatelstvo, byty, domy a domácnosti 1991, 2001“ a „Domácnosti 1991, 2001“. Analýzy a vlastní výpočty tedy vycházejí z agregovaných dat publikovaných v těchto svazcích, nikoliv z individuálních dat ze sčítání.

JAHODA, Robert

Interakce sociálního a daňového systému a pracovní pobídky

Praha, VÚPSV - výzkumné centrum Brno 2004. 21 s., lit., obr., tab., příl.

Předložená zpráva je jedním z průběžných výstupů projektu „Aktuální otázky vývoje systému sociální ochrany obyvatelstva“. Studie monitoruje vliv daňových a dávkových nástrojů na příjem rodiny a na její pracovní pobídky. Ty jsou zkoumány na modelových rodinách. Pro znázornění toho, jaká část hrubého pracovního příjmu je „zdaněna“ formou sociálního pojistného, daně z příjmu a snížením sociálních dávek, je zaveden ukazatel mezní efektivní sazby daně. Ten je dále rozveden, aby ukazoval pasti neaktivity plynoucí z nízkých pracovních příjmů, dávek v nezaměstnanosti a dávek v případě pracovní neaktivity. Zcela podle očekávání bylo ukázáno, že pravděpodobnost, že se jedinec nachází v pasti neaktivity je ovlivněna výší pracovního příjmu (ohroženou skupinou jsou pracovníci s nízkou kvalifikací) a podobou rodiny (ohroženou skupinou jsou rodiny samoživitelů a rodiny s více dětmi). Pasti neaktivity je ovšem ohrožena každá rodina, jejíž část příjmů pochází z příjmově testovaných dávek. Na základě zjištěných skutečností jsou přijata doporučení pro další výzkum. Tato analýza zapadá do diskuse vedené v ČR na téma reformy sociální politiky a zvýšení zaměstnanosti lidí, kteří pobírají sociální dávky.

KUX, Jaroslav – ETTLEROVÁ, Sylva

Vývoj hlavních ekonomických a sociálních ukazatelů České republiky 1990 - 2003. Bulletin No 19

Praha, VÚPSV 2004. 54 s., obr., tab.

Publikace vychází v roční periodicitě s ročními údaji v časové řadě počínaje zpravidla rokem 1990. Podává souhrnný přehled základních ekonomických ukazatelů (výroby, produktivity, zaměstnanosti, nezaměstnanosti, cen, mezd, zahraničního obchodu a platební bilance) a vybraných sociálních ukazatelů. Zahrnuje oblast daní, pojistného a sociálně zdravotního systému. Dále se zabývá demografickými charakteristikami, odvětvovou strukturou zaměstnanosti a mezinárodním srovnáním úrovně průměrných mezd, mzdových příjmů domácností a nezaměstnanosti za rok 2002.

BRUTHANSOVÁ, Daniela - ČERVENKOVÁ, Anna

Zdravotně sociální služby v kontextu nového územního uspořádání

Praha, VÚPSV 2004. 41 s., lit., obr., tab.

Práce se zabývá problematikou poskytování zdravotně sociálních služeb rezidenčního typu na pomezí péče sociální a zdravotní.

Příjemci tohoto typu zdravotně sociálních služeb jsou zejména osoby, jejichž zdravotní stav nevyžaduje umístění na akutním lůžku v lůžkových zdravotnických zařízeních, avšak jejich schopnost sebeobsluhy je natolik snížena, že zpravidla neumožňuje jiné řešení než pobyt na ošetrovatelském lůžku ve zdravotnickém zařízení či v ústavu sociální péče. Tato situace se může týkat nejen osob vyššího věku, ale dalších skupin obyvatel, zejména občanů s handicapem bez rodinného zázemí a osaměle žijících osob v produktivním věku po úrazu nebo těžké nemoci.

Práce vychází z rozboru současné legislativy, zjišťuje názory obcí na tuto problematiku a provádí ekonomický rozbor nákladů zdravotnických zařízení a domovů důchodců.

Na základě získaných poznatků práce doporučuje vytvořit institut zdravotně sociálního lůžka jako významný mezistupeň péče sociální a zdravotní. Garanty této zdravotně sociální služby rezidenčního typu by v novém územněsprávním uspořádání byly zejména kraje a obce s rozšířenou působností. Práce navrhuje zavést vícezdrojové financování této služby (stát, zdravotní pojišťovny, občan) a navýšit platbu alespoň na úroveň úhrady obdobné péče v léčebnách dlouhodobě nemocných poskytované ze zdrojů zdravotního pojištění. Příspěvek občana by byl stanoven obdobným způsobem jako v domovech důchodců.

V práci se navrhuje systém úhrad rozšířit jak na všechna lůžka následné a ošetrovatelské péče ve zdravotnictví, tak na ošetrovatelská oddělení DD a ÚSP v oblasti sociální péče. Byly by tak vytvořeny nové instituce, např. „Ústavy zdravotně-sociální péče“ (ÚZSP), které by potřebným občanům poskytovaly

nezbytnou dočasnou sociální péči, se zajištěním péče zdravotní na dostatečné úrovni.

VOHRALÍKOVÁ, Lenka - RABUŠIC, Ladislav

Čeští senioři včera, dnes a zítra

Praha, VÚPSV - Výzkumné centrum Brno 2004. 90 s., lit., orb., tab.

Cílem práce je poskytnout souhrnnou deskriptivní informaci o životě českých seniorů, nabídnout v jediné práci komplexní obraz životní situace starších občanů v naší společnosti a přispět tak k lepšímu poznání životních podmínek, postojů, problémů i radostí příslušníků starší generace. Určitou inspirací nám pro takto zvolené téma byly podobné pokusy o souhrnné texty o seniorech zahraniční provenience.

Práce je strukturována do tří velkých částí. První část je věnována především analýze fenoménu populačního stárnutí. Na základě dostupných statistik shrnuje údaje o počtu a podílu seniorů v české populaci a dále analyzuje vnitřní strukturu skupiny seniorů. Nabízí též přehledy vybraných sociálních charakteristik českých seniorů. Druhý z velkých celků se dotýká ekonomické dimenze života seniorů, představuje problematiku důchodů a příjmů seniorů vůbec, shrnuje poznatky o ekonomické aktivitě českých seniorů a přináší informace o struktuře rodinných rozpočtů či majetkových poměrech. Konečně třetí část je obsahově nejrozmanitější, neboť jde o jisté hledání postavení starší generace v rámci celé společnosti, o analýzu vybraných oblastí života seniorů, jako jsou rodinné zázemí a mezigenerační vztahy, formy bydlení, sociální služby, politická orientace či volnočasové aktivity. Snahou je zde postihnout životní podmínky, názory a postoje starých lidí, problémy individuálního stárnutí. Stěžejním cílem celé práce je představit životní situaci dnešních seniorů - v relevantních případech se však zpráva pokouší také o srovnání s minulostí a o případné výhledy do budoucna.

MYŠÁKOVÁ, Mária

Sčítání bezdomovců Praha 2004 - postup zpracování výsledků.

Praha, VÚPSV 2004. 28 s., přeruš. str., lit., obr., tab., příl.

Dne 19.2.2004 proběhlo ve dvou večerních hodinách od 20⁰⁰ do 22⁰⁰ ojedinelé sčítání bezdomovců na území hlavního města Prahy. V této práci se získané údaje zpracovávají v jednotlivých kapitolách nazvaných podle zdrojů dat: Lůžkové kapacity, Denní centra, Instituce, Městská hromadná doprava a Terén, který se dále dělí na Terén sečtené a Terén samosečtené. U zdrojů Lůžkové kapacity, Denní centra a Instituce jde o přesné údaje, u ostatních zdrojů o odhady, ze kterých je navíc nutné vyloučit duplicitu.

Hlavním požadavkem bylo ze získaných hodnot vypočítat tyto ukazatele:

- absolutní četnosti mužů, žen a celkem, vše členěné podle věkové struktury,

- relativní četnosti mužů, žen a celkem a jejich členění podle věkové struktury za jednotlivá pohlaví a osoby celkem,
- u Terén sečtené a Terén samosečtené navíc určit absolutní a relativní četnosti částí Prahy.

Pro zjištění počtu bezdomovců na území hlavního města Prahy se na konci sečtou veškeré údaje dohromady a takto vzniklé číslo udává nejnižší možný odhad počtu bezdomovců v Praze.

VALENTOVÁ, Marie

Rovnováha mezi rodinným životem a pracovní kariérou v kontextu ženské zaměstnanosti

Praha, VÚPSV - výzkumné centrum Brno 2004. 63 s., lit., obr., tab.

Tato studie se snaží pokrýt a exploračně propojit několik dimenzí problému efektivní kombinace rodinného a pracovního života v současných rodinách a to vše v kontextu mezinárodního srovnání (země EU-15 a České republiky). V makro-formální rovině odpovídáme na to, jak se stát snaží vytvořit pro ženy podmínky příhodně pro balancování práce v domácnosti a na trhu práce a jak funguje pracovní trh ve vztahu k ženské pracovní síle. Do této roviny také zahrnujeme otázku práce v domácnosti a výchovy dětí. Mikrorovina (úroveň individuálních životních plánů a rozhodnutí) rozkrývá osobní pohnutky, motivace a strategie lidí reagující na dilema mezi "produkcí a reprodukcí". Velmi podstatnou součástí práce je analýza napětí mezi zmíněnými makro- a mikrofaktory a snaha ukázat, jak sociální systém determinuje a omezuje jednání jedinců.

HORÁKOVÁ, Milada

Trendy v zahraničních pracovních migracích v České republice v letech 1995 - 2004

Praha, VÚPSV 2004. přeruš. str., obr., tab., příl.

Výzkumná zpráva analyzuje hlavní trendy ve vývoji pracovních migrací cizinců v České republice od konce roku 1995 do konce 1. pololetí 2004. Zvláště vyčleňuje období po vstupu České republiky do Evropské unie. Zpráva se zaměřuje zejména na migrační pohyby občanů EU ve srovnání s pracovními migracemi cizinců z ostatních zemí. Rozdíly ve struktuře ekonomických aktivit cizinců jsou analyzovány s ohledem na možnosti jejich účinné regulace. Zpráva je doplněna grafy a dvěma tabulkovými přílohami.

SIROVÁTKA, Tomáš - HORÁKOVÁ, Markéta - KULHAVÝ, Václav -
RÁKOCZYOVÁ, Miroslava

Zhodnocení rozsahu, cílenosti a účinků programů aktivní politiky zaměstnanosti

Praha, VÚPSV - výzkumné centrum Brno 2004. 162 s., lit., obr., tab., příl.

Předložená zpráva představuje dílčí výstup z projektu „Hodnocení efektivnosti programů aktivní politiky zaměstnanosti“. Cílem tohoto projektu je zkvalitnit informace o účincích programů APZ a zlepšit informační základnu k pravidelnému hodnocení účinků programů APZ. Zpráva přináší analýzy na datech ze tří základních zdrojů:

- (1) z agregovaných dat vykazovaných MPSV týkajících se obecných vývojových tendencí aktivní politiky zaměstnanosti a jejího regionálního zaměření,
- (2) z agregovaných dat vykazovaných MPSV týkajících se cílenosti rekvalifikací a úspěšnosti umísťování účastníků rekvalifikací a
- (3) z individuálních dat uchazečů ze šesti okresů (Louny, Ostrava, Vyškov, Kladno, Zlín, Tábor) získaných v průběhu let 2000-2002 a srovnávajících vliv účasti v jednotlivých programech APZ na odliv uchazečů z registrů (v různých okresech, s různým časovým odstupem po programu a u různých kategorií nezaměstnaných).

Analýza rozsahu, cílenosti a účinnosti opatření APZ podle agregovaných dat za rok 2003 a podle individuálních dat mezi roky 2000-2002 ukázala, že rozsah opatření APZ se u nás zatím kvantitativně příliš nezvyšuje, nicméně dochází k vývoji v rámci struktury opatření. Zejména narůstá význam rekvalifikací (rozsah dalších opatření je však poněkud potlačen).

V roce 2003 se zlepšila cílenost rekvalifikačních programů do okresů s vyšší úrovní nezaměstnanosti, nadále však trvá problém nižší cílenosti rekvalifikací ke skupinám více ohroženým dlouhodobou a opakovanou nezaměstnaností (lidé s nízkou kvalifikací, starší nezaměstnaní, zdravotně handicapovaní), a to zčásti i v důsledku absence kvalitních individualizovaných a „na míru šitých“ rekvalifikačních programů. Ukazuje se přitom, že délka a cena rekvalifikačních programů (indikují kvalitu programů) pozitivně ovlivňují umísťování účastníků po jejich absolvování.

Cílenost programů APZ zaměřených na tvorbu pracovních míst bere vcelku dobře v úvahu potřeby a malou možnost ohrožených skupin získat zaměstnání jinak. Rozsah opatření tvorby míst je však s ohledem na počty obtížně umísťitelných uchazečů nízký.

Účinnost všech typů programů APZ na odliv z nezaměstnanosti je celkově dobrá. Ukazuje se, že zejména rekvalifikace, chráněné dílny a překvapivě také VPP snižují riziko nezaměstnanosti (v případě VPP částečně za cenu opakování programu). Efekt všech programů na pravděpodobnost odchodu z

nezaměstnanosti je nejsilnější u rizikových skupin, jako jsou nekvalifikovaní, dlouhodobě nezaměstnaní, lidé se subjektivními zdravotními potížemi.

Závěrečná doporučení zdůrazňují:

- (1) zvýšení rozsahu APZ, zejména směrem k ohroženým skupinám uchazečů,
- (2) zvyšování kvality a individuální vhodnosti opatření pro různé kategorie nezaměstnaných s ohledem na jejich kumulované handicapy,
- (3) rozšíření a zpestření nabídky rekvalifikačních kurzů (nové typy kurzů pro starší pracovníky, nekvalifikované, zdravotně postižené; delší a kvalitnější - a tedy i poněkud finančně nákladnější - kurzy zejména pro osoby se zdravotním handicapem; širší zavádění rekvalifikační-stáží; návaznost dalších programů pracovní praxe na motivační programy).

MOŽNÝ, Ivo a kol.

Mezigenerační solidarita. Výzkumná zpráva z mezinárodního srovnávacího výzkumu „Hodnota dětí a mezigenerační solidarita“.

Praha, VÚPSV - výzkumné centrum Brno 2004. 138 s., lit., obr., tab., příl.

Zprávou prezentovaný výzkum byl realizován jako projekt „Mezigenerační solidarita“ výzkumného tématu „Celkové směřování sociální politiky“ šetřením tří generací žen (dcery, matky, babičky) na českém vzorku. Zpráva přináší zároveň mezinárodní srovnání s obdobně koncipovaným výzkumem na analogické populaci dcer, matek a babiček v Německu a v Turecku. Srovnání je postaveno na datech získaných v mezinárodním projektu Value of Children and Intergenerational Relationship in Six Cultures, koncipovaným profesorkou Giselou Trommsdorff z Konstanz Univerzity a profesorem Bernhardem Nauckem z Chemnitz Univerzity v létech 1999 a 2000.

ETTLEROVÁ, Sylva - MATĚJKOVÁ, Barbora

Rodinné chování a bytová situace mladé generace - souvislosti s partnerským, sňatkovým a natalitním chováním

Praha, VÚPSV 2004. 91 s., lit., obr., tab.

Tato studie vychází z dotazníkového šetření „Bydlení mladé generace 2003“ zaměřeného na rodinné chování a bydlení mladých lidí (do 35 let). Jejím cílem bylo zachytit situaci mladých manželských a nesezdaných párů v počáteční fázi rodinného života. Hlavní pozornost byla věnována základním charakteristikám soužití mladých lidí, okolnostem vedoucím ke sňatku či nesezdanému soužití, rodičovským plánům, bytovým podmínkám a otázce vlivu samostatného bydlení na partnerské, resp. rodičovské chování.

Zpráva je rozdělena do tří hlavních částí. První se zabývá partnerským a rodičovským chováním a způsoby zajištění výchovy a péče o děti v předškolním věku, a to jak z pohledu domácí péče o děti, tak z hlediska návštěvnosti a kvality

předškolních zařízení (jeslí a mateřských škol). Druhá část je zaměřena na bydlení mladých partnerství, a to především na souvislosti začátku soužití, resp. vstupu do manželství s bytovou situací, způsoby získávání bytu, možnosti financování bydlení či ekonomickou situaci domácnosti. Další kapitola nejprve popisuje názor dotázaných na podíl rodiny a státu při zajištění bydlení pro mladé rodiny, následně podává přehled o způsobech financování bydlení pomocí stavebního spoření a hypotečních úvěrů a o roli státu v oblasti podpory bydlení.

MICHALIČKA, Ludvík - STUPNYTSKYI, Oleksandr

Zpráva o stavu a rozvoji modelu pro předvídání vzdělanostních potřeb ROA - CERGE v roce 2004

Praha, VÚPSV 2004. 28 s., lit., obr., tab.

Zpráva popisuje stav modelu ROA - CERGE pro předvídání vzdělanostních potřeb k listopadu 2004. Podrobně jsou vysvětleny nové postupy zavedené do modelu a jednotlivé složky poptávky po práci a jejich predikce jsou exaktně definovány.

VAVREČKOVÁ, Jana - MICHALIČKA, Ludvík - SEVEROVÁ, Simona - MALÁ, Věra

Monitoring podmiňujících faktorů zahraniční pracovní migrace se zaměřením na česko-německé a česko-rakouské příhraničí

Praha, VÚPSV 2004. 98 s., lit., tab., obr.

Publikace předkládá nultou aplikaci monitoringu statistických dat podmiňujících pracovní migraci do zahraničí i monitoring skutečné zahraniční migrace ve vymezených oblastech. Teritoriálně je práce zaměřena na příhraniční regiony v česko-německém a česko-rakouském příhraničí v úrovni NUTS 4 a NUTS 3; údaje jsou sledovány po obou stranách společné hranice. Obsahově zahrnuje tři relativně samostatné tematické oblasti - údaje sledovaných lokalit s prioritním důrazem na problematiku trhu práce, skutečnou pracovní migraci českých občanů v SRN a Rakousku a pobyt cizinců na území ČR.

SIROVÁTKA, Tomáš - KOFROŇ, Pavel - RÁKOCZYOVÁ, Miroslava - HORA, Ondřej - TRBOLA, Robert

Příjmová chudoba, materiální deprivace a sociální vyloučení v České republice a srovnání se zeměmi EU

Praha, VÚPSV - výzkumné centrum Brno 2004. 320 s., lit., obr., tab.

Zpráva využívá různé zdroje dat a různé přístupy k analýze problematiky chudoby, materiální deprivace a sociálního vyloučení v České republice a ke srovnání se zeměmi Evropské unie. V prvním díle, jenž využívá dat ze statistických šetření, si všímá příjmové chudoby, materiální deprivace a sociálního vyloučení, ve srovnání

se zeměmi EU, a to na datech rozsáhlého statistického šetření Sociální situace domácností (2001) v celé populaci. Rovněž věnuje pozornost účinnosti sociálních transferů na eliminaci chudoby. Dále předkládá komparaci Laekenských indikátorů sociálního vyloučení v ČR a v zemích EU, prohlubuje analýzu subjektivní chudoby na datech z Výběrových šetření pracovních sil. Ve druhém díle předkládá analýzu struktury a příjmů příjemců dávek sociální péče.

Podle metodiky EUROSTATu je v ČR pod hranici příjmové chudoby necelých 8 % populace, což je méně než v jiných zemích EU, příjmová chudoba je však více než v jiných zemích EU koncentrována. Působení sociálních dávek na eliminaci chudoby je v ČR poměrně vysoké. Z hlediska Laekenských indikátorů patří Česká republika v rámci Evropské unie k zemím, které jsou sociální exkluzí méně postiženy. Subjektivní příjmová chudoba a materiální deprivace je však v České republice značná a je na úrovni zemí s nejvyšší příjmovou chudobou. Postavení na trhu práce je určující jak pro příjmovou chudobu, tak pro subjektivní příjmovou chudobu a materiální deprivaci. V ČR zjišťujeme v průměru asi 6 % podíl příjemců dávek sociální péče v relaci k počtu domácností. Dvě třetiny příjemců dávek tvoří domácnosti bezdětné, vysoký je též podíl neúplných rodin s dětmi. Ve více než 72 % domácností příjemců dávek sociální péče žije alespoň jeden nezaměstnaný člen domácnosti. Průměrná doba evidence v systému dávek je relativně vysoká - 16 měsíců.

HORÁKOVÁ, Milada

Migrace v České republice před vstupem ČR do Evropské unie

Praha, VÚPSV 2004. 42 s.

Populace v ČR se snižuje a zároveň stárne. ČR se nutně musí pokusit řešit nejen problémy demografického vývoje, ale i zaměstnanosti a deficitu trhu práce. Zaměstnanost se nyní v ČR snižuje, počet neaktivních lidí v populaci se zvyšuje současně jako registrovaná nezaměstnanost a problémy s šedou ekonomikou. Řešení všech těchto problémů musí mít vysokou prioritu. Hlavním problémem je harmonizace české politiky s cíly EU v oblasti migrace a zaměstnanosti a současně řešení domácího problému snižování populace, rostoucí potřeby kvalifikovaných pracovníků i rostoucí nezaměstnanosti určitých sociálních skupin populace.

KRAUSE, Danica - KUX, Jaroslav

Sekundární analýza poznatků o malých a středních podnicích v České republice ve vazbě na problematiku zaměstnanosti

Praha, VÚPSV 2004, 25 s.

Sekundární analýza poznatků o malých a středních podnicích charakterizuje základní bariéry rozvoje tohoto důležitého sektoru a pojmenovává vybraná nutná systémová opatření zaměřená na stabilizaci tohoto sektoru. Nejvýznamnější

skutečností je v tomto směru výrazně nedostačující znalost kvality pracovních podmínek v malých a středních podnicích. Tato problematika byla v minulém období značně přehlížena, tlakem ekonomického vývoje ale význam tohoto sektoru roste i v naší zemi. Do budoucna je proto velmi důležité věnovat tomuto sektoru v analytické a výzkumné činnosti mnohem větší prostor.

KRAUSE, Danica - KUX, Jaroslav - NEKOLOVÁ, Markéta - Stupnytsky, Oleksandr

Stav a struktura zaměstnanosti a vývojové tendence (v poptávce po práci)

Praha, VÚPSV 2004, 58 s., obr., tab. lit.

Mezinárodní komparace stavu, struktury a trendů v oblasti zaměstnanosti v ČR a v zemích EU zahrnuje vývoj zaměstnanosti a trhu práce v období let 1990 až 2003 a načrtává možný vývoj poptávkové a nabídkové stránky trhu práce ČR v integračním procesu. Pozornost je věnována především charakteristice jednotlivých tendencí a vzájemného vztahového rámce ve vývoji politik zaměstnanosti ČR a EU, a to především se zřetelem k Evropské strategii zaměstnanosti a Národnímu akčnímu plánu zaměstnanosti. V rámci analýzy situace na trhu práce v ČR bylo vyhodnoceno široké spektrum statistických údajů a informací, které odhalují stav, strukturu a tendence vývoje v této oblasti a které přispívají k definování problémových oblastí trhu práce a vytváření efektivních způsobů jejich řešení, resp. k zajištění jejich prevence. V rámci provedené analýzy byly charakterizovány i hlavní kvantitativní dopady Lisabonských cílů směřujících k naplnění plné zaměstnanosti dle koncepce Evropské strategie zaměstnanosti.

KOTÍKOVÁ, Jaroslava - NEKOLOVÁ, Markéta

Uvedení do problematiky možného budoucího souběhu výdělečné činnosti a registrace na úřadě práce v ČR. Zmapování mezinárodních zkušeností. Doporučení

Praha, VÚPSV 2004, 25 s.

V souvislosti s umožněním omezeného rozsahu výdělečné činnosti při současné registraci na úřadě práce byly zmapovány mezinárodní zkušenosti v této oblasti a byla realizována anketa mezi nezaměstnanými v souvislosti s připravovanou pilotáží tohoto opatření. Ukazuje se, že implementace tzv. částečné nezaměstnanosti do českého pracovního práva a její konkrétní aplikace v podobě příležitostné registrované práce může být z hlediska snižování dlouhodobé nezaměstnanosti pro Českou republiku dosti přínosná. Nutno ale upozornit, že pro zajištění plné efektivity tohoto opatření obzvláště ve vazbě na řešení dlouhodobé nezaměstnanosti je třeba provést specifickou legislativní úpravu, která zajistí, aby u uchazečů o zaměstnání nedocházelo ke krácení sociálních dávek v souvislosti s možností jejich přivýdělku. Velmi podstatným krokem je také zvýšení finanční motivace a zainteresovanosti zaměstnavatelů na realizaci projektu částečné nezaměstnanosti.

P ř e h l e d
o účasti pracovníků VÚPSV na seminářích a konferencích,
kde v r. 2004 prezentovali získané poznatky

	Místo a termín konference	Název konference	Pořadatel	Téma vystoupení
Milada Horáková	Praha 23. – 27. 2. 2004	Preparation for the 2004 Economic Survey for the Czech Republic Structural Mission Questionnaire	OECD	Vývoj pracovních migrací v ČR, vysvětlení příčin jejich aktuálních trendů
Milada Horáková	Ottawa, Kanada 25. – 26. 5. 2004	Migrace a lidský kapitál	Univerzita Carleton, Ottawa	Reakce České republiky na migraci v rozšířené Evropské unii
Milada Horáková	Montreal, Kanada 27. – 29. 5. 2004	Biennial Conference A Constitutuon for Europe?	European Community Studies Association Canada	Obyvatelstvo, trh práce a migrace v České republice
Milada Horáková	Florencie, Itálie 9. – 12. 12. 2004	European and Natio-nal Management of Migration	EUROFOR	Migration Management in the Czech Republic
Danica Krause	Vyškov 24. 2. 2004	Zkušenosti a možnosti rozvoje sítí spolupráce mezi malými podnikateli	Sasakawa Peace Foundation	Prezentace případových studií networkingu malých firem v ČR a formulace bariér rozvoje malopodnikatelského sektoru v ČR

Danica Krause	Trnava, SR 25. 2. 2004	Zkušenosti a možnosti rozvoje sítí spolupráce mezi malými podnikateli	Sasakawa Peace Foundation	Prezentace případových studií networkingu malých firem v ČR a formulace bariér rozvoje malopodnikatelského sektoru v ČR
Danica Krause	Budapešť, Maďarsko 27. 2. 2004	Zkušenosti a možnosti rozvoje sítí spolupráce mezi malými podnikateli	Sasakawa Peace Foundation	Prezentace případových studií networkingu malých firem v ČR a formulace bariér rozvoje malopodnikatelského sektoru v ČR
Danica Krause	Praha 20. 10. 2004	Evropa v pohybu	Francouzské velvyslanectví a Ministerstvo životního prostředí	Bariéry rozvoje flexibility trhu práce v ČR
Jaroslav Kux	Brusel, Belgie 6. 5. 2004	Nedeklarovaná práce v rozšířené EU	Evropská komise	Měření rozsahu šedé ekonomiky v ČR
Jaroslav Kux	Cork, Irsko 22. - 28. 8. 2004	28. generální konference IARIW	IARIW ve spol. s ÚSÚ Irska	účast v diskusi a na plenárním zasedání
Markéta Nekolová	Praha 30. 10. 2004	„Households, Work and Flexibility“	Sociologický ústav ČR	Flexibilita v České republice
Drahomíra Fischlová	Praha, duben 2004	Kroky k rovnému odměňování žen a mužů	ČMKOS	Analýza rozdílu ve výši pracovních příjmů mužů a žen
Jana Vavrečková	Weiden, SRN duben 2004	Trh práce a migrace v česko-bavorském příhraničí	Institut pro výzkum pracovního trhu a povolání při Spolkovém úřadu práce, Norimberk	Migrační monitoring v bezprostředně sousedících česko-bavorských regionech a s tím související skutečnosti

Magdalena Kotýnková	Třeboň říjen 2004	Kvalita života	Jihočeská univerzita, IZPE	Zmírňování chudoby a sociálního vyloučení jako předpoklad pro zlepšení kvality života
Jana Vavrečková	Regen, SRN říjen 2004	Aktivity bavorsko české přeshraniční spolupráce	BABAKOM - sdružení k podpoře česko-bavorské kooperace	Postoje českého obyvatelstva k zahraniční pracovní migraci se specifickým důrazem na sousední Německo
David Průšvic	Budapešť, Maďarsko prosinec 2004	Mzdová konvergence v přístupujících zemích	National Employment Public Foundation, Kht.	Konvergence české mzdové hladiny k úrovni Německa a Rakouska
Robert Jahoda	Podbanské, SR 4. 5. 2004	Aktuálně otázky veřejných financí	Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici	Možnosti dalšího vývoje penzijního systému ČR
Robert Jahoda	Brno 10. - 11. 9. 2004	Daně - teorie a praxe 2004	Akademie STING o.p.s., OHK Brno, Komora daňových poradců ČR a Sdružení účetních a daňových poradců	Dopad změny úlevy na dítě u zákona o dani z příjmů
Kateřina Kubalčíková	Brno 23. 11. 2004	Bydlení seniorů	Krajský úřad Brno	Politika sociálních služeb a podpora autonomie seniorů
Kateřina Kubalčíková	Ostrava 16. - 17. 9. 2004	Autonomie ve stáří	Krajský úřad Ostrava	Politika sociálních služeb a podpora autonomie seniorů
Ivo Možný	Praha 6. 5. 2004	Výroční shromáždění Učené společnosti České republiky	US ČR	Populační vývoj a společenská změna
Ivo Možný	Tábor 20. 11. 2004	shromáždění LÍPA	LÍPA	Sociální důsledky populačního vývoje

Tomáš Sirovátka	Paříž, Francie 2. - 4. 2004	International Sociological Association conference	ISA	Seeking the balance between work and family after communism
Tomáš Sirovátka, Petr Mareš	Oxford, VB 9. - 11. 9. 2004	European Social Policy: meeting the needs of a new Europe	European Social Policy Research Network	Patterns of Czech Poverty and the Role of Social Policy
Tomáš Sirovátka	Tilburg, Nizozemsko 21. - 23. 10. 2004	Public opinion and social policy in Europe	ESPAnet	Research on Attitudes to the Welfare State in the Czech Republic
Tomáš Sirovátka, Petr Mareš	Varšava, Polsko 29. - 30. 11. 2004	Research on Poverty and Social Exclusion. Methods and Results	Warszaw University	Poverty in the Czech Republic and the Policies to Combat It
Tomáš Sirovátka	Helsinky, Finsko 13. - 14. 5. 2004	The Active Labour Market Policy Reform - Finland	European Commission - DG EMPL	Statements and comments (Czech Republic view)
Tomáš Sirovátka	Vídeň, Rakousko 3. - 4. 6. 2004	Monitoring in Public Employment Service - Data Warehouse	Monitoring in Public Employment Service – Data Warehouse	Statements and comments (Czech Republic view)
Ladislav Průša	Šlapanice 22. - 23. 1. 2004	Konkurence jako faktor efektivity ve veřejném sektoru	Masarykova univerzita v Brně, Asociace veřejné ekonomie	Postavení nestátních neziskových organizací při poskytování veřejných služeb
Ladislav Průša	Praha 7. 4. 2004	Sociální stát a Česká republika	Národní vzdělávací fond	Česká společnost na počátku 3. tisíciletí
Ladislav Průša	Pelhřimov 15. 4. 2004	Aktuální otázky transformace sociálních služeb v České republice	Asociace ústavů sociální péče	Poskytování a financování zdravotní péče v ústavech sociální péče

Ladislav Průša	Praha 22. 4. 2004	Reforma veřejných financí v ČR	Centrum na podporu demokracie	Sociální politika: stav, srovnání, budoucnost
Ladislav Průša	Praha 6. 10. 2004	Cesty ke společnému světu	Institut rehabilitace zrakově postižených, FHS Univerzity Karlovy	Sociální služby pro zrakově postižené občany v ČR
Ladislav Průša	Liberec 14. - 15. 10. 2004	Principy udržitelného rozvoje a jejich praktický dopad na rozvoj regionů	Krajský úřad Libereckého kraje	Strategie udržitelného rozvoje a budoucnost sociálního státu v ČR
Ladislav Průša	Bratislava, SR 9. 11. 2004	Kto sme, kam smerujeme a s kým	Stredisko pre štúdium práce a rodiny	Aktuální otázky a problémy výzkumu trhu práce a zaměstnanosti v ČR
Ladislav Průša	Praha 11. - 12. 11. 2004	Perspektivy rodinné politiky v České republice	Ministerstvo práce a sociálních věcí	Podpora rodiny v systému dávek sociálního zabezpečení
Renata Vašková	Brusel, Belgie 10. - 11. 6. 2004	Seminar on 4 th European Working Conditions Survey	European Foundation for Improvement of Living and Working Conditions	Aktivní účast na workshopu: expertní posouzení dotazovacího instrumentu EWCS
Renata Vašková	Brusel, Belgie 15. - 16. 7. 2004	Seminar on 4 th European Working Conditions Survey	European Foundation for Improvement of Living and Working Conditions	Aktivní účast na workshopu: expertní posouzení dotazovacího instrumentu EWCS
Renata Vašková	Brusel, Belgie 16. 9. 2004	Seminar on 4 th European Working Conditions Survey	European Foundation for Improvement of Living and Working Conditions	Aktivní účast na workshopu: expertní posouzení dotazovacího instrumentu EWCS
Renata Vašková	Budapešť, Maďarsko 15. - 16. 11. 2004	Monitoring working conditions in an enlarged Europe	European Foundation for Improvement of Living and Working Conditions	Czech working conditions surveys

Aleš Kroupa	Leuven, Belgie 18. - 20. 3. 2004	Studies on the representativeness of the social partners at sectoral level in the European Union, and monographs on the situation of the social partners in the candidate countries	Université Catholique de Leuven	Problémy spojené se sběrem údajů v ČR
Věra Kuchařová	Budapešť, Maďarsko 23. 2. 2004	The Gender Dimensions of Social Security Reform in Hungary, Poland, and the Czech Republic	MOP, Středoevropská univerzita, Budapešť	The Context for Social Security Reform: Labour Markets, The Reform of Family Benefits, Pension Reform
Věra Kuchařová	Praha 19. 2. 2004	Stáří z pohledu různých věkových skupin	Život 90	Stáří z pohledu různých věkových skupin seniorů
Věra Kuchařová	Praha 29. - 30. 4. 2004	Sociální zabezpečení v České republice, Maďarsku a Polsku z pohledu rovných příležitostí	MPSV, MOP	Kontext reformy sociálního zabezpečení: pracovní trh, genderové aspekty penzijní reformy
Věra Kuchařová	Brno 15. 6. 2004	Slučitelnost rodiny a zaměstnání - jak na to?"	Český svaz žen, Národní centrum pro rodinu a Unie katolických žen	Harmonizace rodiny a práce a mezigenerační solidarita
Věra Kuchařová	Praha červen 2004	Seminář pro pracovníky MPSV	MPSV	Vybrané charakteristiky genderových dimenzí reformy sociálního zabezpečení
Věra Kuchařová	Praha 11. - 12. 11. 2004	Perspektivy rodinné politiky v České republice	MPSV	Odborný garant konference

Barbora Matějková	Praha 11. - 12. 11. 2004	Perspektivy rodinné politiky v České republice	MPSV	Vztah rodinných a profesních rolí v české rodině ve všech fázích rodinného cyklu
Daniela Bruthansová, Anna Červenková	Praha 20. - 23. 5. 2004	XIV. mezinárodní konference Alzheimer Europe	Česká gerontologická společnost	Problematika nákladů v ústavech sociální péče a chráněné bydlení
Daniela Bruthansová, Anna Červenková	Praha 30. 9. 2004	Bilanční diagnostika a ergodiagnostika	Společnost rehabilitační a fyzikální medicíny	Informace o vývoji invalidity v České republice

P ř e h l e d

publikační činnosti pracovníků VÚPSV v r. 2004

MONOGRAFIE

Veřejné finance v ČR a EU. /Jahoda, Robert - Šelešovský, Jan
Brno, Masarykova univerzita v Brně 2004. 170 s. ISBN: 80-210-3410-6

Sociální exkluze a sociální inkluze menšin a marginalizovaných skupin.
/Sirovátka, Tomáš (ed.)
Brno, Masarykova univerzita v Brně, Fakulta sociálních studií a Nakladatelství
Georgetown, 2004. 237 s. ISBN: 80-210-3455-6

Society, Reproduction and Contemporary Challenges. /Mareš, Petr a kol.
Brno, Barrister and Principal 2004. 200 s. ISBN: 80-86598-67-5

Český trh práce a Evropská strategie zaměstnanosti. /Winkler, Jiří - Žižlavský,
Martin.
Brno, Masarykova univerzita v Brně 2004. 241 s. ISBN: 80-210-3565-X

Evropská vzdělávací politika / program, principy a cíle. /VYCHOVÁ, Helena -
BRDEK, Miroslav
Praha, ASPI Publishing s.r.o. 2004. 172 s.

"Ráda bych Vám pomohla, ale ..." Dilemata práce s klienty v organizacích.
/MUSIL, Libor
Brno, Marek Zeman 2004. 243 s. ISBN80-903070-1-9

KAPITOLY, STATĚ V ODBORNÝCH MONOGRAFIÍCH, SBORNÍCÍCH

Vývoj pracovních migrací v České republice. /HORÁKOVÁ, Milada
In: Za prací do Česka.
Praha, Člověk v tísni 2004. s. 5-7

Mýty o pracovních migrantech. /HORÁKOVÁ, Milada
In: Za prací do Česka.
Praha, Člověk v tísni 2004. s. 4

Cizinci s povolením k zaměstnání v České republice. /HORÁKOVÁ, Milada
In: Za prací do Česka.
Praha, Člověk v tísni 2004. s. 8-9

Pracovní migrace, pohlaví a věk. /HORÁKOVÁ, Milada
In: Za prací do Česka.
Praha, Člověk v tísni 2004. s. 10-11

Vývoj migrační politiky České republiky. //HORÁKOVÁ, Milada
In: Za prací do Česka.
Praha, Člověk v tísni 2004. s. 12-13

Population, labour market and migration in the Czech Republic. /HORÁKOVÁ, Milada
In: A Constitution for Europe? Governance and Policy Making in the European Union.
Montréal, Université de Montréal 2004

Nezaměstnanost a její vývoj. /Vyhlídal, Jiří - Kotíková, Jaromíra
In: Winkler, J.- Žižlavský, M.: Český trh práce a Evropská strategie zaměstnanosti.
Brno, Masarykova univerzita v Brně 2004. s. 62-67. ISBN: 80-210-3565-X

Pracovní identita a postoje zaměstnanců úřadů práce. /Winkler, Jiří - Žižlavský, Martin - Horák, Pavel.
In: Winkler, J.- Žižlavský, M.: Český trh práce a Evropská strategie zaměstnanosti.
Brno, Masarykova univerzita v Brně 2004. s. 186-195. ISBN: 80-210-3565-X

Personální kapacita veřejných služeb zaměstnanosti. /Horák, Pavel - Winkler, Jiří.
In: Winkler, J.- Žižlavský, M.: Český trh práce a Evropská strategie zaměstnanosti.
Brno, Masarykova univerzita v Brně 2004. s. 160-70. ISBN: 80-210-3565-X

Organizace Veřejných služeb zaměstnanosti v ČR. /Winkler, Jiří - Horák, Pavel - Žižlavský, Martin
In: Winkler, J.- Žižlavský, M.: Český trh práce a Evropská strategie zaměstnanosti.
Brno, Masarykova univerzita v Brně 2004. s. 201 - 213. ISBN: 80-210-3565-X
Economic Changes after the System Transition. /Kux, Jaroslav
In: Employment and Labor of the Czech Republic in System Transition.
Tokio, Chuo University Press 2004. s. 11 - 19. ISBN: 4-8057-1313-5

Sociodemografická syntéza podmínek rodinného života v ČR; Rodina a zaměstnání. /ETTLEROVÁ, Sylva - KUCHAROVÁ, Věra - MATĚJKOVÁ, Barbora - PALONCYOVÁ, Jana
In: Podkladový materiál MPSV pro Národní zprávu o rodině.
Praha, VÚPSV 2004. s. 22 - 83, 144 - 158

- Nové přístupy v sociálních službách pro seniory: příklad nizozemského projektu.
/KUBALČÍKOVÁ, Kateřina
In: Bydlení seniorů: zkušenosti, perspektivy, tendence. /Burjanek, A. - Kučera, T. - Lábus, J. - Oplatek, J. - Tesařová, J.
Brno, Fakulta architektury VUT 2004. 3 s.
- Skupiny ohrožené dlouhodobou nezaměstnaností. /Horáková, Markéta
In: Winkler, J.- Žižlavský, M.: Český trh práce a Evropská strategie zaměstnanosti.
Brno, Masarykova univerzita v Brně 2004. s. 73-82. ISBN: 80-210-3565-X
- Marginalizace na trhu práce a materiální deprivace nezaměstnaných. /Mareš, Petr
In: Sirovátka, T. (ed.): Sociální exkluze a sociální inkluze marginalizovaných skupin.
Brno, Masarykova univerzita v Brně a Georgetown 2004. s. 61-74. ISBN: 80-210-3455-6
- Aktivační strategie v kontextu vybraných principů a funkcí sociální politiky.
/Horáková, Markéta
In: Sborník Filozofické fakulty Prešovské univerzity.
Prešov, Filozofická fakulta Prešovské univerzity 2004
- The Value of the Child. /Mareš, Petr
In: Mareš, P. et al.: Society, Reproduction and Contemporary Challenges.
Brno, Barrister and Principal 2004. s. 61-77. ISBN: 80-86598-67-5
- The Czech Family. /Možný, Ivo - Katriňák, Tomáš
In: Adams, N. Bert and Trost, Jan (ed.): Handbook of The Word Families.
London, Sage 2004. s. 235 - 262. ISBN: 0-9619-2763-8
- The Czech Family: movement towards the Open European Society of Late Modernity. /Možný, Ivo
In: Mareš, P. et al.: Society, Reproduction, and Contemporary Challenges.
Brno, Barrister and Pricipal 2004. s. 10-30. ISBN: 80-86598-87-5
- Will Tomorrow's Czechs Have the Fewest Children in Europe? /Rabušic, Ladislav
In: Mareš, P. et al.: Society, Reproduction, and Contemporary Challenges.
Brno, Barrister & Principal 2004. s. 41-60. ISBN: 80-86598-67-5
- Ekonomicky aktivní a neaktivní. /Kuchařová, Věra
In: Hiršl, M.: Mechanismy sociální soudržnosti, stratifikace a role sociálního státu.
Praha, MPSV 2004. s. 31-48. ISBN: 80-86552-86-1
- Generace a životní cyklus. /Kuchařová, Věra
In: Hiršl, M.: Mechanismy sociální soudržnosti, stratifikace a role sociálního státu.
Praha, MPSV 2004. s. 107-122. ISBN: 80-86552-86-1

Část druhá: Flexibilita pracovní síly a nové formy a způsoby organizace práce. /Kotíková, Jaromíra - Krause, Danica - Nekolová, Markéta

In: Slaný, A. a kol.: Vývoj institucionálního rámce fungování české ekonomiky a vstup do EU.

Brno, Masarykova univerzita 2004. s. 89-123. ISBN: 80-210-3325-8

Kapitola první: Úroveň zaměstnanosti vybraných skupin. /Krause, Danica - Kux, Jaroslav - Nekolová, Markéta - Stupnytskyy, Oleksandr

In: Winkler, J., Žižlavský, M.: Český trh práce a Evropská strategie zaměstnanosti. Brno, Masarykova univerzita v Brně 2004. s. 11-16. ISBN: 80-210-3565-X

Část čtvrtá: Doplnkové formy sociálního zabezpečení v Evropské unii, jejich souvislosti a dopady pro českou ekonomiku s důrazem na vztah daňového a pojistného (důchodového) systému. /Mácha, Martin - Šlapák, Milan - Vylítová, Markéta

In: Slaný, A. a kol.: Vývoj institucionálního rámce fungování české ekonomiky a vstup do EU.

Brno, Masarykova univerzita v Brně 2004. s. 146-170. ISBN: 80-210-3325-8

Část pátá: Marginalizované skupiny. /Kotíková, Jaromíra - Vesecká, Sylva

In: Slaný, A. a kol.: Vývoj institucionálního rámce fungování české ekonomiky a vstup do EU.

Brno, Masarykova univerzita v Brně 2004. s. 171-192. ISBN: 80-210-3325-8

Část šestá: Diferenciace mezd a příjmů. /Baštýř, Ivo - Kolářová, Monika - Vlach, Jan

In: Slaný, A. a kol.: Vývoj institucionálního rámce fungování české ekonomiky a vstup do EU.

Brno, Masarykova univerzita v Brně 2004. s. 193-225. ISBN: 80-210-3325-8

Dopad změny úlevy na dítě u zákona o dani z příjmů. /Jahoda, Robert

In: Daně - teorie a praxe.

Brno, Akademie Sting 2004. s. 35-36. ISBN: 80-86342-47-6

Existenciální dimenze současné církevní zbožnosti. Katolíci, protestanti, svědkové Jehovovi a oddaní Kršny ve vztahu ke smrti a posmrtné existenci. /Nešporová, Olga

In: Nešpor, Zdeněk R.: Jaká víra? Současná česká religiozita/spiritualita z pohledu kvalitativní sociologie náboženství.

Praha, Sociologický ústav AV ČR 2004. s. 38 - 55. ISBN: 80-7330-061-3

Family Policy in the Czech Republic after 1989: From Gendered and Enforced De-familialism to Gendered and Implicit Familialism. /Sirovátka, Tomáš

In: Mareš, P. et al: Society, Reproduction and Contemporary Challenges.

Brno, Barrister and Principal 2004. s. 97-117. ISBN: 80-86598-67-5

Účinky opatření aktivní politiky zaměstnanosti. /Sirovátka, Tomáš - Horáková, Markéta - Kulhavý, Václav

In: Winkler, J.- Žižlavský, M.: Český trh práce a Evropská strategie zaměstnanosti. Brno, Masarykova univerzita v Brně 2004. s. 140-159. ISBN: 80-210-3565-X

Aktivní politika zaměstnanosti a strategie zaměstnanosti. /Sirovátka, Tomáš - Rákoczyová, Miroslava

In: Winkler, J.- Žižlavský, M.: Český trh práce a Evropská strategie zaměstnanosti. Brno, Masarykova univerzita v Brně 2004. s. 124-139. ISBN: 80-210-3565-X

Autonomie a věková diskriminace: ohrožení nebo výzva? /Vidovičová, Lucie

In: Autonomie ve stáří: strategie jejího zachování. Ostrava, ZSF - OU 2004

Je česká společnost ageistická? Společnost, pracovní trh a věková diskriminace v ČR. /Vidovičová, Lucie

In: Diskriminace seniorů v České republice. Praha, Občanské sdružení Život 90 2004. s. 21-26

Pracovní indentita a postoje zaměstnanců úřadů práce v ČR. /Winkler, Jiří - Žižlavský, Martin - Horák, Pavel

In: Winkler, J.- Žižlavský, M.: Český trh práce a Evropská strategie zaměstnanosti. Brno, Masarykova univerzita v Brně 2004. s. 186-195. ISBN: 80-210-3565-X

Organizace Veřejných služeb zaměstnanosti v ČR. /Winkler, Jiří - Žižlavský, Martin - Horák, Pavel

In: Winkler, J.- Žižlavský, M.: Český trh práce a Evropská strategie zaměstnanosti. Brno, Masarykova univerzita v Brně 2004. s. 201 - 213. ISBN: 80-210-3565-X

Personální kapacita Veřejných služeb zaměstnanosti v ČR . /Winkler, Jiří - Horák, Pavel

In: Winkler, J.- Žižlavský, M.: Český trh práce a Evropská strategie zaměstnanosti. Brno, Masarykova univerzita v Brně 2004. s. 145 – 156. ISBN: 80-210-3565-X

Evropská strategie zaměstnanosti a možnosti její realizace v ČR. /Winkler, Jiří

In: Winkler, J.- Žižlavský, M.: Český trh práce a Evropská strategie zaměstnanosti. Brno, Masarykova univerzita v Brně 2004. s. 233 – 237. ISBN: 80-210-3565-X

ČLÁNKY V ODBORNÝCH ČASOPISECH

Postavení nestátních neziskových organizací při poskytování veřejných služeb.

/PRŮŠA, Ladislav

In: PSK - Personální a sociálně právní kartotéka. -Roč. 7, č. 4 (2004), s. B21-B26.

ISSN: 1211-9482

Standardy kvality a sociální práce v sociálních službách Náměty na obohacení struktury činností a náplně práce v organizacích. /MUSIL, Libor

In: Sociální práce/Sociálna práca. č. 1(2004), s. 53-74. ISSN: 1213-6204

Vzdělávací politika v období transformace. /VYCHOVÁ, Helena

In: Acta oeconomica pragensia. -Roč. 12, č. 4(2004), s. 171-189. ISSN: 0572-3043

Jak rozumět celoživotnímu učení. /VYCHOVÁ, Helena

In: Národní pojištění. -Roč. 35, č. 6 (2004), s. 40-41. ISSN: 0323-2395

Migrace v Evropské unii a České republice. /HORÁKOVÁ, Milada

In: Aplikované právo. č. 2 (2004), s. 67-100. ISSN: 1214-4878

Stále dostávají nižší mzdy než muži. /FISCHLOVÁ, Drahomíra

In: Sondy. -Roč.14, č. 22 (2004), s. 10. ISSN: 1213-5038

Rodinné dávky a jejich vývoj v rámci sociální reformy v České republice.

/KOTÝNKOVÁ, Magdalena

In: Právo a zaměstnání. -Roč. 10, č. 7-8 (2004), s. 16-22. ISSN: 1211-1139

Evropská unie. Přistoupení k EU a pohyb výtěžků v ČR. /VLACH, Jan

In: Práce a mzda. č. 6/7 (2004), s. 73-82. ISSN: 0032-6208

Why are they all so eager to retire? /Rabušic, Ladislav

In: Sociologický časopis/Czech Sociological Review. -Roč. 40, č. 3 (2004), s. 319-342. ISSN: 0038-0288

Jak překonat nesnáze při zavádění Standardů kvality v Domech na půli cesty a v Pečovatelské službě (Doporučení z výzkumu a odborných seminářů). Část I.

/KUBALČÍKOVÁ, Kateřina - HUBÍKOVÁ, Olga - MUSIL, Libor

In: Sociální práce /Sociálna práca. č. 1 (2004), s. 35-48. ISSN:1213-6204

Jak překonat nesnáze při zavádění Standardů kvality v Domech na půli cesty a v Pečovatelské službě (Doporučení z výzkumu a odborných seminářů). Část II.

/KUBALČÍKOVÁ, Kateřina - HUBÍKOVÁ, Olga - MUSIL, Libor

In: Sociální práce /Sociálna práca. č. 2 (2004), s. 31-46. ISSN:1213-6204

Od práce emancipující k práci mizející. /Mareš, Petr
In: Sociologický časopis/Czech Sociological Review. -Roč. 40, č. 1 (2004), s. 37-48. ISSN: 0038-0288

Katolická rodina a národní stát: společný osud? /Možný, Ivo
In: Přítomnost. -Roč. 6, č. 4 (2004), s. 16-18. ISSN: 1211-3883

Česká rodina pozdní modernity: nová podoba starého partnera a rivala školy.
/Možný, Ivo
In: Pedagogika. -Roč. 54, č. 4 (2004), s.309-325. ISSN: 0031-3815

Brněnská anomálie? Brněnská sociologie 1983-1989 - subjektivní historie. /Možný, Ivo
In: Sociologický časopis/Czech Sociological Review. -Roč. 40, č. 4 (2004), s. 20-30. ISSN: 0038-0288

Do social workers avoid the dilemmas of work with cliens? /Musil, Libor - Kubalčíková, Kateřina - Hubíková, Olga - Nečasová, Mirka
In: European Journal of Social Work. -Roč. 7, č. 3 (2004), s. 305-319. ISSN: 1369-1457

Možnosti dalšího vývoje penzijního systému ČR. /Jahoda, Robert
In: Acta Facultatis Aerarii Publici. -Roč. 1, č.1 (2004), s. 36-45.

Sociální soudržnost české společnosti. /KOTÝNKOVÁ, Magdalena
In: Národní pojištění. - č. 10(2004), s. 11-12. ISSN 0323-2395

Migrační potenciál obyvatelstva v procesu Evropské integrace. /Vavrečková, Jana
In: Demografie. - Roč. 46, č. 3(2004), s. 215-220. ISSN 0011-8265

ELEKTRONICKÉ PUBLIKOVÁNÍ

Controversy over police pay rises. /Kadavá, Charlotte
<http://www.eiro.eurofound.eu.int/2004/11/inbrief/cz0411103n.html>

Energy and chemicals unions merge. /Kroupa, Aleš
<http://www.eiro.eurofound.eu.int/2004/09/inbrief/cz0409101n.html>

European Works Councils - law and practice. /Hála, Jaroslav
<http://www.eiro.eurofound.eu.int/2004/09/feature/cz0409102f.html>

Extension of collective agreements under debate. /Hála, Jaroslav - Kroupa, Aleš
<http://www.eiro.eurofound.eu.int/2004/10/feature/cz0410103f.html>

Jobs cut despite economic growth. /Hála, Jaroslav - Kadavá, Charlotte

<http://www.eiro.eurofound.eu.int/2004/11/feature/cz0411106f.html>

Náklady práce (zpracováno pro pracovní skupinu nákladů práce při RHSD).

/Vlach, Jan - Baštýř, Ivo

Praha, VÚPSV 2004. 35 s.

http://www.vupsv.cz/Fulltext/Do_1245.pdf

New legislation seeks to tackle discrimination. /Kadavá, Charlotte

<http://www.eiro.eurofound.eu.int/2004/12/inbrief/cz0412101n.html>

New ownership affects industrial relations at Ispat Nová huť. /Kadavá, Charlotte

<http://www.eiro.eurofound.eu.int/2004/11/inbrief/cz0411104n.html>

Public views of trade unions analysed. /Hála, Jaroslav - Kroupa, Aleš - Vašková, Renáta

<http://www.eiro.eurofound.eu.int/2004/11/feature/cz0411105f.html>

Restrictions proposed on supermarket opening hours. /Kadavá, Charlotte

<http://www.eiro.eurofound.eu.int/2004/11/inbrief/cz0411102n.html>

Trade unions consulted on new government's programme. /Hála, Jaroslav

<http://www.eiro.eurofound.eu.int/2004/10/inbrief/cz0410102n.html>

Monthly Update - February. /Sirovátka, Tomáš

In: European Employment Observatory. - č. 13(2004)

[http://www.eu-employment-](http://www.eu-employment-observatory.net/resources/monthlyupdates0402/czechrep_update_feb_04.doc)

[observatory.net/resources/monthlyupdates0402/czechrep_update_feb_04.doc](http://www.eu-employment-observatory.net/resources/monthlyupdates0402/czechrep_update_feb_04.doc)

Czech Republic - Monthly Update: February 2004. /Sirovátka, Tomáš

In: European Employment Observatory. - č. 14(2004)

[http://www.eu-employment-](http://www.eu-employment-observatory.net/resources/monthlyupdates0403/czechrep_update_mar_04.doc)

[observatory.net/resources/monthlyupdates0403/czechrep_update_mar_04.doc](http://www.eu-employment-observatory.net/resources/monthlyupdates0403/czechrep_update_mar_04.doc)

Czech Republic: Monthly Update – April. Unemployment Initiatives a Political Debate. /Sirovátka, Tomáš

In: European Employment Observatory. - č. 15(2004)

[http://www.eu-employment-](http://www.eu-employment-observatory.net/resources/monthlyupdates0404/czechrep_update_apr_04.doc)

[observatory.net/resources/monthlyupdates0404/czechrep_update_apr_04.doc](http://www.eu-employment-observatory.net/resources/monthlyupdates0404/czechrep_update_apr_04.doc)

Czech Republic - Monthly Update: May 5, 2004. Foreign investments increase labour productivity and competitiveness in some segments. /Sirovátka, Tomáš

In: European Employment Observatory. - č. 16(2004)

[http://www.eu-employment-](http://www.eu-employment-observatory.net/resources/monthlyupdates0405/czechrep_update_may_04.doc)

[observatory.net/resources/monthlyupdates0405/czechrep_update_may_04.doc](http://www.eu-employment-observatory.net/resources/monthlyupdates0405/czechrep_update_may_04.doc)

Monthly Update: August 2004 - Czech Republic. National Action Employment Plan and National Action Plan on Social Inclusion accepted by the Czech government. /Sirovátka, Tomáš

In: European Employment Observatory. - č. 17(2004)

http://www.eu-employment-observatory.net/resources/monthlyupdates0408/czechrep_update_august_04.doc

Monthly Labour Market Update: CZECH REPUBLIC – September 2004. Fast-Growing Czech Industry: Better Labour Market Prospects? /Sirovátka, Tomáš

In: European Employment Observatory. - č. 18(2004)

http://www.eu-employment-observatory.net/resources/monthlyupdates0409/czechrep_update_sept_04.doc

Monthly Labour Market Update: CZECH REPUBLIC - October 2004. Coordinated steps to improve work incentives. /Sirovátka, Tomáš

In: European Employment Observatory. - č. 19(2004)

http://www.eu-employment-observatory.net/resources/monthlyupdates0410/czechrep_update_oct_04.doc

Monthly Labour Market Update: CZECH REPUBLIC - November 2004. Labour migration in the Czech Republic unchanged in the wake of EU accession. / Sirovátka, Tomáš

In: European Employment Observatory. - č. 20(2004)

http://www.eu-employment-observatory.net/resources/monthlyupdates0411/czechrep_update_nov_04.doc

Monthly Labour Market Update: CZECH REPUBLIC - December 2004. Investment Incentives as a Policy for Economic Growth and Employment: Approach of the Government and Views of the Opposition. /Sirovátka, Tomáš

In: European Employment Observatory. - č. 21(2004)

http://www.eu-employment-observatory.net/resources/monthlyupdates0412/czechrep_update_dec_04.doc

Reakce České republiky na migraci v rozšířené Evropské unii. /HORÁKOVÁ, Milada

Praha, VÚPSV 2004. nestr.

http://www.vupsv.cz/CR_RESPONSE-cze-acr.pdf

Obyvatelstvo, trh práce a migrace v České republice. /HORÁKOVÁ, Milada
Praha, VÚPSV 2004. 34 s.

http://www.vupsv.cz/montreal_cz.pdf

Statistické údaje dokumentující činnost ČICSO v roce 2004:

<u>Přírůstky fondu knihovny:</u>	507 ks
(1999: 503 ks, 2000: 474 ks, 2001: 517 ks, 2002: 473 ks, 2003: 566 ks)	
<u>Zpracovávané časopisy:</u>	80 titulů (ČR: 42, zahr.: 38)
/1999: 98 titulů (ČR: 57, SR: 3, zahr.: 38), 2000: 98 titulů (ČR: 57, SR: 3, zahr.: 38), 2001: 99 titulů (ČR: 55, SR: 3, zahr.: 41), 2002: 90 titulů (ČR: 50, SR: 3, zahr.: 37), 2003: 86 titulů (ČR: 46, SR: 4, zahr.: 36)/	
<u>Přírůstky bibliografických záznamů publikací, časopiseckých článků, právních předpisů a jiných dokumentů:</u>	5 281 záznamů
<u>Počet materiálů stažených z monitorovaných webových stránek:</u>	245 ks
(2000: 182 ks, 2001: 186 ks, 2002: 225 ks, 2003: 275 ks)	
<u>Počet návštěv uživatelů knihovny ČICSO:</u>	952
(1999: 1 510, 2000: 1 369, 2001: 1 061, 2002: 909, 2003: 1 069)	
<u>Počet výpůjček:</u>	1 785
(2000: 1 300 (neúplné údaje vzhledem ke změně výpůjčního systému), 2001: 2 100, 2002: 3 503, 2003: 1 694)	
<u>Počet návštěv internetových stránek VÚPSV</u>	14 228
(2003: 13 665)	

Rámcová kvantifikace nákladů na jednotlivé projekty v r. 2005

	název projektu	mzdy	OON	pojistné +FKSP	věcné náklady	celkem
1.	Aktuální otázky vývoje SSOO	2 880 857	133 144	1 065 917	2 380 802	6 460 721
2.	Vybrané aspekty reforem sociálního pojištění	993 943	45 937	367 759	821 416	2 229 054
3.	Postavení ÚNP ...	1 157 314	53 487	428 206	956 429	2 595 437
4.	Aktuální problémy rodinné politiky ...	1 620 857	74 911	599 717	1 339 511	3 634 996
5.	Politika zaměstnanosti v novém tisíciletí	2 496 857	115 397	923 837	2 063 456	5 599 548
6.	Vybrané ... aspekty transformace sociálních služeb	1 490 914	68 905	551 638	1 232 124	3 343 581
7.	Migrační potenciál po vstupu ČR do EU	771 543	35 658	285 471	637 620	1 730 291
8.	Institucionální zabezpečení sociálního dialogu	1 212 857	56 054	448 757	1 002 331	2 720 000
9.	Informační otevřenost VÚPSV	2 520 857	116 506	932 717	2 083 291	5 653 371
	celkem	15 146 000	700 000	5 604 020	12 516 980	33 967 000

příloha č. 6:

Údaje z řádné účetní závěrky

ORGANIZACE: 45773009

ROZVAHA (BILANCE)

Název nadřízeného orgánu

Příloha č. 1 k vyhlášce č. 505/2002 Sb.
s účinností pro organizační složky
státu, státní fondy, územní
samosprávné celky a příspěvkové
organizace

(v tis. Kč na dvě desetinná místa)

Sestavená k 31.12.2004

Název, sídlo a právní forma
účetní jednotky:

Výzkumný ústav práce

a sociálních věcí

Palačského nám. 4

128 01 Praha 2

PŘÍSPĚVKOVÁ ORGANIZACE

IČO

45773009

AKTIVA

Název položky	Účet	Poř. číslo	Stav k 01.01.	Stav k 31.12.2004
			1	2
A. Stálá aktiva <small>součet položek 9-15+25+33+41</small>		01	2 838,22	2 905,63
I. Dlouhodobý nehmotný majetek				
- Nehmotné výsledky výzkumu a vývoje	0013	02	0,00	0,00
- Software	0013	03	267,54	267,54
- Ocenitelná práva	0014	04	0,00	0,00
- Drobný dlouhodobý nehmotný majetek	0016	05	2 150,09	2 917,72
- Ostatní dlouhodobý nehmotný majetek	0019	06	0,00	0,00
- Nehmotný dlouhodobý nehmotný majetek	0041	07	0,00	0,00
- poskytnuté zálohy na dlouhodobý nehmotný majetek	0053	08	0,00	0,00
Dlouhodobý nehmotný majetek celkem součet položek 2 až 8		09	2 417,63	3 185,26
II. Oprávky k dlouhodobému nehmotnému majetku				
- Oprávky k nehmotným výsledkům výzkumu a vývoje	0073	10	0,00	0,00
- Oprávky k software	0073	11	- 202,94	- 239,96
- Oprávky k ocenitelným právům	0074	12	0,00	0,00
- Oprávky k drobnému dlouhodobému nehmotnému majetku	0076	13	- 2 150,09	- 2 917,72
- Oprávky k ostatnímu dlouhodobému nehmotnému majetku	0079	14	0,00	0,00
Oprávky k dlouhodobému nehmotnému majetku celkem součet položek 10 až 14		15	- 2 353,03	- 3 157,68
III. Dlouhodobý hmotný majetek				
- Vznšky	0011	16	0,00	0,00
- Odložená daň a přebýtky	0021	17	35,76	35,76
- Stavby	0021	18	0,00	0,00
- Samostatná movitá věc a soubor movitých věcí	0021	19	6 813,38	7 805,24
- Převzeté celky trvalých prostředků	0025	20	0,00	0,00
- Zůstatky stádo a tažné zvířata	0026	21	0,00	0,00
- Zesky z dlouhodobý hmotný majetek	0026	22	2 988,39	4 716,69
- Ostatní dlouhodobý hmotný majetek	0026	23	0,00	0,00
- Nehmotný dlouhodobý hmotný majetek	0040	24	0,00	0,00
- poskytnuté zálohy na dlouhodobý hmotný majetek	0057	25	0,00	0,00
Dlouhodobý hmotný majetek celkem součet položek 16 až 25		26	9 815,53	12 357,69
IV. Oprávky k dlouhodobému hmotnému majetku				
- Oprávky ke stavbám	0080	27	0,00	0,00
- Oprávky k samostatným movitým věcem a souborům movitých věcí	0080	28	- 4 074,52	- 4 733,05
- Oprávky k převzetým celkům trvalých prostředků	0081	29	0,00	0,00
- Oprávky k stádním stádo a tažným zvířatům	0084	30	0,00	0,00
- Oprávky k zesky z dlouhodobému hmotnému majetku	0088	31	- 2 988,39	- 4 716,69
- Oprávky k ostatnímu dlouhodobému hmotnému majetku	0089	32	0,00	0,00
Oprávky k dlouhodobému hmotnému majetku celkem součet položek 27 až 32		33	- 7 042,91	- 9 449,74

Název položky	Účet	Pol. číslo	Stav k 01.01.	Stav k 31.12.2004
			1	2
E. Dlouhodobý finanční majetek				
- Hmotné věci v osobním a rozhodčího vlivem	0601	34	0,00	0,00
- Hmotné věci v osobním a podstatným vlivem	0602	35	0,00	0,00
- Dílče osobní papíry držané do splatnosti	0603	36	0,00	0,00
- Půjčky osobám ve skupině	0604	37	0,00	0,00
- Ostatní dlouhodobé půjčky	0607	38	0,00	0,00
- Ostatní dlouhodobý finanční majetek	0608	39	0,00	0,00
- Pořizovací dlouhodobý finanční majetek	0603	40	0,00	0,00
Dlouhodobý finanční majetek celkem součet položek 34 až 40		41	0,00	0,00
B. Oběžná aktiva součet položek 51+55+69+119+124		42	11 017,22	12 755,85
1. Zásoby				
- Materiál na skladě	1120	43	0,00	0,00
- Pořizovací materiál a materiál na cestě	1121 nebo 1126	44	0,00	0,00
- Nedokončená výroba	1121	45	0,00	0,00
- Polotovary vlastní výroby	1122	46	0,00	0,00
- Výrobky	1123	47	0,00	0,00
- Zvláštní	1124	48	0,00	0,00
- Zboží na skladě	1125	49	0,00	0,00
- Pořizovací zboží a zboží na cestě	1126 nebo 1129	50	0,00	0,00
Zásoby celkem součet položek 43 až 50		51	0,00	0,00
2. Pohledávky				
- Odvětvová	1211	52	0,00	0,00
- Zboží k odvětvu	1212	53	0,00	0,00
- Pohledávky za uskutečněnou cenou papíry	1213	54	0,00	0,00
- Poohybnost provozní složky	1214	55	254,47	291,14
- Pohledávky za rozpočtové příjmy	1215	56	0,00	0,00
- Ostatní pohledávky	1216	57	26,07	0,00
Součet položek 52 až 57		58	280,54	291,14
- Pohledávky za účastníky sdružení	1220	59	0,00	0,00
- Sociální zabezpečení a zdravotní pojištění	1221	60	0,00	0,00
- Daň a příjem	1222	61	0,00	0,00
- Ostatní příjmy daně	1223	62	0,00	0,00
- Daň a příjmy k odvětvu	1224	63	0,00	0,00
- Ostatní daň a poplatky	1225	64	0,00	0,00
- Pohledávky z prvotních technických operací a úgel	1226	65	0,00	0,00
Součet položek 61 až 64		66	0,00	0,00
- Nároky za dotace a ostatní zúčtování ze státního rozpočtu	1230	67	0,00	0,00
- Nároky za dotace a ostatní zúčtování z rozpočtu územ. samospr. celků	1231	68	0,00	0,00
Součet položek 67 a 68		69	0,00	0,00
- Pohledávky za zaměstnanci	1240	70	40,09	45,45
- Pohledávky z vyřazených diskopiel	1241	71	0,00	0,00
- Jiné pohledávky	1242	72	0,17	0,21
- Opravná položka k pohledávkám	1243	73	0,00	0,00
Součet položek 70 až 73		74	40,26	45,66
Pohledávky celkem součet položek 58+59+60+61+62+63+64+65+66+67+68+69+74		75	320,80	336,80
3. Finanční majetek				
- Pokladna	1251	76	204,86	106,54
- Banka za cestě	1252	77	0,00	0,00
- Cenný	1253	78	19,42	0,00
Součet položek 76 až 78		79	224,28	106,54
- Zálohy účet	1261	80	9 738,24	11 700,78
- Zálohy účet fondů kulturních a sociálních potřeb	1262	81	420,94	402,97
- Ostatní běžné účty	1263	82	209,69	123,90
Součet položek 80 až 82		83	10 368,91	12 227,65

Název položky	Účet	Pol. číslo	Stav k 01.01.	Stav k 31.12.2004
			1	2
- Majetkové cenné papíry k obchodování	(251)	84	0,00	0,00
- Měnové cenné papíry k obchodování	(253)	85	0,00	0,00
- Ostatní cenné papíry	(254)	86	0,00	0,00
- Pořízení krátkodobého finančního majetku	(259)	87	0,00	0,00
Součet položek 84 až 87		88	0,00	0,00
Finanční majetek celkem součet položek 79+83+88		89	10 594,15	12 384,21
4. Účty vzájemných hospodářství a další účty mající vztah k rozpočt. hospodářství a účty mimorozpočtových prostředků				
- Základní běžný účet	(231)	90	0,00	0,00
- Vkladový vkladový účet	(232)	91	X	0,00
- Příjmový účet	(233)	92	X	0,00
- Dělné účty podnikních fondů	(234)	93	0,00	0,00
- Dělné účty státních fondů	(234)	94	0,00	0,00
- Dělné účty finančních fondů	(235)	95	0,00	0,00
Součet položek 90 až 95		96	0,00	0,00
- Rozkytnuté dotace organizačním složkám státu	(202)	97	X	0,00
- Rozkytnuté dotace vkladovému vkladovému účtu	(212)	98	X	0,00
- Rozkytnuté příspěvky a dotace příspěvkovým organizacím	(223)	99	X	0,00
- Rozkytnuté dotace ostatním subjektům	(234)	100	X	0,00
- Rozkytnuté příspěvky a dotace příspěvkovým organizacím	(233)	101	X	0,00
- Rozkytnuté dotace ostatním subjektům	(234)	102	X	0,00
Součet položek 97 až 102		103	0,00	0,00
- Rozkytnuté úhrztné finanční výpomoci mezi rozpočty	(271)	104	0,00	0,00
- Rozkytnuté přechodné výpomoci příspěvkovým organizacím	(273)	105	0,00	0,00
- Rozkytnuté přechodné výpomoci podnikatelským subjektům	(274)	106	0,00	0,00
- Rozkytnuté přechodné výpomoci ostatním organizacím	(275)	107	0,00	0,00
- Rozkytnuté přechodné výpomoci fyzickým osobám	(277)	108	0,00	0,00
Součet položek 104 až 109		109	0,00	0,00
- Limity výdajů	(221)	110	X	0,00
- Zálohovní výdaje územních samosprávných celků	(218)	111	X	0,00
- Materiální zásoby	(410)	112	X	0,00
- Služby a zásoby neorganizací povahy	(420)	113	X	0,00
- Dostavné a ostatní výplaty fyzickým osobám	(430)	114	X	0,00
- Mzdové a ostatní osobní zásoby	(440)	115	X	0,00
- Ústavy sociálního zabezpečení	(450)	116	X	0,00
- Manka a škody	(460)	117	X	0,00
Součet položek 112 až 117		118	0,00	0,00
Passivní rozpočt. hospodářství celkem součet pol. 89+103+109+110+111+118		119	0,00	0,00
5. Přechodné účty aktívní				
- Zásoby příštích období	(301)	120	0,00	34,84
- Příjmy příštích období	(305)	121	102,27	0,00
- Kurzové rozdíly aktívní	(306)	122	0,00	0,00
- Dobačné účty aktívní	(308)	123	0,00	0,00
Přechodné účty aktívní celkem součet položek 120 až 123		124	102,27	34,84
AKTIVA CELKEM součet položek 81+42		125	13 696,42	15 691,46

PASIVA

	Název položky	Účet	Pol. číslo	Stav k 01.01.	Stav k 31.12.2004
				3	4
C.	Vlastní zdroje krytí stálých a cizí. aktiv celk. 139+131+139+141+151+158		126	12 431,45	13 340,87
1.	Majetkové fondy				
	- Fond divokého majetku	(901)	127	2 839,22	2 936,63
	- Fond občasných aktiv	(902)	128	0,00	0,00
	- Fond hospodářské důvody	(903)	129	0,00	0,00
	- Dobařevnost soudily z přechodní majetku a závazků	(+/-) 900	130	0,00	0,00
	Majetkové fondy celkem součet položek 127 až 129		131	2 839,22	2 936,63
2.	Finanční a peněžní fondy				
	- Fond odměn	(911)	132	1 572,59	1 253,63
	- Fond kulturních a sociálních potřeb	(912)	133	488,80	487,00
	- Fond rezervní	(914)	134	2 714,96	4 711,52
	- Fond reprodukce majetku	(916)	135	1 171,36	405,67
	- Zásadní fondy	(917)	136	0,00	0,00
	- Zisk finanční fondy	(918)	137	0,00	0,00
	Finanční a peněžní fondy celkem součet položek 132 až 137		138	5 947,71	6 858,02
3.	Vzájemné fondy organizačních složek státu				
	- Státní fondy	(921)	139	0,00	0,00
	- Dotatní vzájemné fondy	(922)	140	0,00	0,00
	- Fondy Evropské unie	(924)	203	0,00	0,00
	Vzájemné fondy organizačních složek státu celkem součet pol. 139,140 a 203		141	0,00	0,00
4.	Široje krytí prostředků rozpočtového hospodaření				
	- Finanční výdaje organizačních složek státu	(201)	142	X	0,00
	- Finanční výdaje územních samosprávných celků	(211)	143	X	0,00
	- Bankovní účty k limitům organizačních složek státu	(223)	144	X	0,00
	- Vyčíslení rozpočt. příjmů z běžné činnosti org.složek státu	(225)	145	X	0,00
	- Vyčíslení rozpočt. příjmů z běžné činnosti územ.samospr.celků	(218)	146	X	0,00
	- Vyčíslení rozpočt. příjmů z finančního majetku ČR	(244)	147	X	0,00
	- Vyčíslení rozpočt. příjmů z finančního majetku ÚSC	(216)	148	X	0,00
	- Dočtování příjmů územních samosprávných celků	(217)	149	X	0,00
	- Přijaté závazkové finanční výpomoci mezi rozpočty	(212)	150	0,00	0,00
	Široje krytí prostředků rozpočt. hospodaření celkem součet pol. 142 až 150		151	0,00	0,00
5.	Výsledek hospodaření				
a)	z hospodářské činnosti územních samosprávných celků				
	z činnosti přísluškových organizací			X	3 547,22
	- Výsledek hospodaření běžného účetního období	(+/-) 933	152	0,00	0,00
	- Neobčíslený zisk, neobčíslená strata minulých let	(+/-) 932	153	3 544,52	0,00
	- Výsledek hospodaření ve ekvalizačním řízení	(+/-) 931	154	0,00	0,00
b)	Převod náboženských příjmů a výdajů z minulých let	(+/-) 933	155	0,00	0,00
c)	Balné výdaje a náklady	(+/-) 964	156	0,00	0,00
d)	Balné příjmy a výnosy	(+/-) 960	157	0,00	0,00
	Součet položek 152 až 157		158	3 544,52	3 547,22
D.	Cizí zdroje součet položek 160+166+169+186+201		159	1 424,99	2 350,80
1.	Rezervy				
	- Rezervy zákonné	(941)	160	0,00	0,00
2.	Elevenkové závazky				
	- Výdank divokoty	(953)	161	0,00	0,00
	- Závazky z prodeje	(954)	162	0,00	0,00
	- Elevenkové přijaté zálohy	(955)	163	0,00	0,00
	- Elevenkové zálohy z úroků	(958)	164	0,00	0,00
	- Ostatní elevenkové závazky	(959)	165	0,00	0,00
	Elevenkové závazky celkem součet položek 161 až 165		166	0,00	0,00

Název položky	Účet	Pol. číslo	Stav k 01.01.	Stav k 31.12.2004
			3	4
3. Krátkodobé závazky				
- Dodavatelé	(321)	167	0,00	0,00
- Závazky k úhradám	(322)	168	0,00	0,00
- Přijaté zálohy	(324)	169	0,00	0,00
- Ostatní závazky	(325)	170	0,00	0,00
- Závazky z povazích tarifních operací a spot.	(373)	171	0,00	0,00
Součet položek 167 až 171		172	0,00	0,00
- Závazky z uzavřených rozpočtových čerpených papírů a podlíz	(347)	173	0,00	0,00
- Závazky k účastníkům sdružení	(348)	174	0,00	0,00
Součet položek 173 a 174		175	0,00	0,00
- Závaznosti	(331)	176	164,52	190,50
- Ostatní závazky vůči zaměstnancům	(333)	177	0,00	0,00
Součet položek 176 a 177		178	164,52	190,50
- Závazky ze sociálního zabezpečení a zdravotního pojištění	(330)	179	458,06	758,28
- Daň a příjmy	(341)	180	0,00	0,00
- Ostatní příjmy daně	(343)	181	122,66	297,98
- Daň z přidané hodnoty	(343)	182	0,00	0,57
- Ostatní daň a poplatky	(343)	183	0,00	0,00
Součet položek 180 až 183		184	122,66	298,55
- Vypočítání přeplatků dotací a ostatních závazků ze st. rozpočtem	(347)	185	0,00	0,00
- Vypočítání přeplatků dotací a ostatních závazků z rozpočtem územních samosprávných orgánů	(349)	186	0,00	0,00
Součet položek 185 a 186		187	0,00	0,00
- Jiné závazky	(319)	188	564,29	913,87
Krátkodobé závazky celkem součet položek 172+175+178+179+184+187+188		189	1 329,52	2 162,21
4. Bankovní úvěry a půjčky				
- Dlouhodobé bankovní úvěry	(991)	190	0,00	0,00
- Krátkodobé bankovní úvěry	(201)	191	0,00	0,00
- Nebankovní krátkodobé diskonty (zálohy)	(202)	192	0,00	0,00
- Výpůjčky krátkodobé diskonty	(203)	193	0,00	0,00
- Ostatní krátkodobé závazky (finanční výpomoci)	(209)	194	0,00	0,00
Součet položek 190 a 194		195	0,00	0,00
Bankovní úvěry a půjčky celkem součet položek 190+191+192+193		196	0,00	0,00
5. Přechodné účty pasivní				
- Výdaje příštích období	(383)	197	95,47	188,39
- Výnosy příštích období	(384)	198	0,00	0,00
- Kurzové rozdíly pasivní	(387)	199	0,00	0,00
- Dohodné účty pasivní	(360)	200	0,00	0,00
Přechodné účty pasivní celkem součet položek 197 až 200		201	95,47	188,39
PASIVA CELKEM součet položek 126+159		202	13 806,44	15 691,47

Odesláno dne 13.1.2005
**VEŘEJNÝ ÚSTAV PRÁCE
A SOCIÁLNÍCH VECÍ
PALACKÉHO NÁMĚSTÍ 4
128 01 PRAHA 2**
13.1.2005

Podpis odpovědné osoby:

S. Krájčíková, CSc.
128 01 PRAHA 2, CSc.

Podpis osoby odpovědné za sestavení:

S. Krájčíková
Telefon: 224 923 177

Okamžik sestavení:
13.01.2005, 14:29:36

ORGANIZACE: 45773009

VÝKAZ ZISKU A ZTRÁTY

Název nadřízeného orgánu

Příloha č. 2 k vyhlášce č. 506/2002 Sb.
s účinností pro organizační složky
státu, státní fondy, územní
samosprávné celky a příspěvkové
organizace

(v tis. Kč na dvě desetinná místa)

Sestavený k 31.12.2004

Název, sídlo a právní forma
účetní jednotky:

Výzkumný ústav práce
a sociálních věcí
Palackého nám. 4
128 01 Praha 2
PŘÍSPĚVKOVÁ ORGANIZACE

IČO
45773009

účet	Název položky	Položka číslo	Činnost	
			hlavní	hospodářská
			1	2
501	Spotřeba materiálu	01	2 037,78	0,00
502	Spotřeba energie	02	0,00	0,00
503	Spotřeba ostatních neklasifikovaných věcných	03	0,00	0,00
504	Vrozdání zboží	04	0,00	0,00
511	Opotřebení a odšednutí	05	116,99	0,00
512	Darování	06	626,97	0,00
513	Věcné výdaje na reprezentaci	07	22,44	0,00
518	Úplatní služby	08	5 004,45	0,00
521	Věcné vklady	09	16 369,42	0,00
524	Věcné vklady pojistitelů	10	6 420,76	0,00
525	Věcné vklady pojistitelů	11	0,00	0,00
527	Věcné vklady vklady	12	309,01	0,00
528	Věcné vklady vklady	13	413,06	0,00
531	Úpl. vkladů	14	0,00	0,00
532	Úpl. vkladů	15	0,00	0,00
536	Věcné vklady a poplatky	16	0,00	0,00
541	Úplatní poplatky a úroky a podílů	17	0,00	0,00
542	Věcné poplatky a podílů	18	0,00	0,00
543	Úplatní poplatky	19	0,00	0,00
544	Úroky	20	0,00	0,00
545	Věcné vklady	21	75,66	0,00
546	Úroky	22	0,00	0,00
548	Věcné vklady	23	0,00	0,00
549	Věcné vklady vklady	24	172,93	0,00
551	Úplatní vkladů vkladů a vkladů vkladů	25	636,34	0,00
552	Věcné vkladů vkladů vkladů vkladů a vkladů vkladů	26	0,00	0,00
553	Věcné vkladů vkladů vkladů	27	0,00	0,00
554	Věcné vkladů vkladů	28	0,00	0,00
555	Věcné vkladů vkladů	29	0,00	0,00
558	Věcné vkladů vkladů vkladů	30	0,00	0,00
	Věcné vkladů vkladů	31	31 437,04	0,00

Účet	Název položky	Položka číslo	Činnost	
			hlavní	hospodářská
			1	2
601	Tržby ze vlastní výroby	32	0,00	0,00
602	Tržby z prodeje služeb	33	10,44	0,00
604	Tržby ze prodeje zboží	34	0,00	0,00
611	Dělná mzda včetně neobdobně vyplaty	35	0,00	0,00
612	Dělná mzda včetně pojistného	36	0,00	0,00
613	Dělná mzda včetně výměry	37	0,00	0,00
614	Dělná mzda včetně	38	0,00	0,00
621	Právní poplatky a zboží	39	0,00	0,00
622	Právní poplatky a zboží	40	0,00	0,00
623	Právní poplatky a zboží	41	0,00	0,00
624	Právní poplatky a zboží	42	0,00	0,00
641	Právní poplatky a zboží z peněz	43	0,00	0,00
642	Právní poplatky a peníze	44	0,00	0,00
643	Právní poplatky a peníze	45	0,00	0,00
644	Právní poplatky	46	13,22	0,00
645	Právní poplatky	47	5,07	0,00
648	Právní poplatky	48	3 798,24	0,00
649	Právní poplatky	49	0,00	0,00
651	Tržby z prodeje dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku	50	3,13	0,00
652	Tržby z prodeje dlouhodobého hmotného majetku	51	0,00	0,00
653	Tržby z prodeje nemovitého majetku a podílů	52	0,00	0,00
654	Tržby z prodeje nemovitého majetku	53	5,39	0,00
655	Tržby z prodeje dlouhodobého hmotného majetku	54	0,00	0,00
656	Tržby z prodeje dlouhodobého hmotného majetku	55	0,00	0,00
659	Tržby z prodeje dlouhodobého hmotného majetku	56	0,00	0,00
691	Právní poplatky a dotace na provoz	57	31 148,79	0,00
	Výnosy zisků	58	34 984,28	0,00
	Výsledek hospodářství před zdaněním	59	3 547,24	0,00
591	Dotace a příjmy	60	0,00	0,00
595	Dotace a příjmy	61	0,00	0,00
	Výsledek hospodářství po zdanění	62	3 547,24	0,00

Odesláno dne: 13.1.2005   Razítko: Podpis odpovědné osoby: Doc. Ing. L. Průša, CSc.   Podpis osoby odpovědné za sestavení: E. Krejčíková   Okamžik sestavení: 13.01.2005, 14:29:46

VÝZKUMNÝ ÚSTAV PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ
PALACKÉHO NÁMĚSTÍ 4
128 01 PRAHA 2

Telefon: 224 923 177

ORGANIZACE: 45773009

PŘÍLOHA

Název nadřízeného orgánu

Příloha č. 3 k vyhlášce č. 505/2002 Sb. (v tis. Kč na dvě desetinná místa)

s účinností pro organizační složky
státu, státní fondy, územní
samosprávné celky a příspěvkové
organizace

Sešavený k 31.12.2004

Název, sídlo a právní forma
účetní jednotky:Výzkumný ústav práce
a sociálních věcí
Palackého nám. 4
128 01 Praha 2

Část 2 (§ 24 odst. 3 vyhlášky č. 505/2002 Sb.)

IČO
45773009

PŘÍSPĚVKOVÁ ORGANIZACE

Název položky	Pol. číslo	Stav k 01.01.		Stav k 31.12.2004	
		1	2	1	2
Dotace celkem na dlouhodobý majetek ze státního rozpočtu (z AD k účtu 246)	1		0,00		0,00
z toho: vydatková dotace na dlouhodobý majetek	2		0,00		0,00
z toho na: výzkum a vývoj	3		0,00		0,00
vedlejšího pracovníka	4		0,00		0,00
informatiku	5		0,00		0,00
individuální dotace na ymenovité akce	6		0,00		0,00
Přijaté prostředky ze zahraničí na dlouhodobý majetek (z AD k účtu 918)	7		0,00		0,00
Přijaté dotace celkem na dlouhodobý majetek z rozp. ÚSC (z AD k účtu 348)	8		0,00		0,00
Přijaté příspěvky a dotace na provoz na st. rozpočtu (z AD k účtu 445)	9		0,00		30 417,58
z toho: přijaté příspěvky na provoz od sčizovatele (z AD k účtu 453)	10		0,00		30 417,58
z toho na: výzkum a vývoj	11		0,00		0,00
vedlejšího pracovníka	12		0,00		0,00
informatiku	13		0,00		0,00
přijaté dotace na neinvestiční aktivity související s fin. prog. evn. v zájmové od sčizovatele (z AD k účtu 491)	14		0,00		0,00
přijaté prostředky na výzkum a vývoj od poskytovatele jiných než od sčizovatele (z AD k účtu 493)	15		0,00		0,00
Přijaté prostředky na výzkum a vývoj z rozpočtu ÚSC (z AD k účtu 091)	16		0,00		0,00
Přij. prostřed. na výzkum a vývoj od příjemce státní podpory (z AD k účtu 091)	17		0,00		731,76
Přijaté prostředky na provoz ze zahraničí (z AD k účtu 481)	18		0,00		0,00
Přijaté příspě. a dotace celkem na provoz z rozpočtu ÚSC (z AD k účtu 481)	19		0,00		0,00
Přijaté příspěvky a dotace na provoz z rozpočtu st. fondů (z AD k účtu 481)	20		0,00		0,00
Přijaté dotace celkem na dlouhodobý majetek z rozpočtu st. fondů	21		0,00		0,00
poskyt. návratné fin. výpomoci mezi rozpočty-krajskému úřadu (účet 271)	22		0,00		0,00
poskyt. návratné fin. výpomoci mezi rozpočty-úřad (účet 271)	23		0,00		0,00
Přijaté návratné fin. výpomoci mezi rozpočty-na st. rozpočtu (účet 272)	24		0,00		0,00
Přijaté návratné fin. výpomoci mezi rozpočty-od kraj. úřadu (účet 272)	25		0,00		0,00
Přijaté návratné fin. výpomoci mezi rozpočty-od úřad. (účet 272)	26		0,00		0,00
Přijaté návratné fin. výpomoci mezi rozpočty-od st. fondů (účet 272)	27		0,00		0,00
poskyt. návratné fin. výpomoci mezi rozpočty-od ost. veřej. resp. (účet 273)	28		0,00		0,00
poskyt. návratné fin. výpomoci přísl. org. -kraj. úřad (účet 273)	29		0,00		0,00
poskyt. návratné fin. výpomoci přísl. org. -úřad (účet 273)	30		0,00		0,00
Krátkodobé bankovní úvěry tuzemské (účet 281)	31		0,00		0,00
Krátkodobé bankovní úvěry zahraniční (účet 281)	32		0,00		0,00
Vydání krátkodobé dluhopisy v tuzemsku (účet 283)	33		0,00		0,00
Vydání krátkodobé dluhopisy v zahraničí (účet 283)	34		0,00		0,00
Dotatelní krátkodobé závazky (finanční výpomoci) tuzemské (účet 288)	35		0,00		0,00
Dotatelní krátkodobé závazky (finanční výpomoci) zahraniční (účet 288)	36		0,00		0,00
Směnky k úhradě tuzemské (účet 321)	37		0,00		0,00
Směnky k úhradě zahraniční (účet 321)	38		0,00		0,00
Dlouhodobé bankovní úvěry tuzemské (účet 351)	39		0,00		0,00
Dlouhodobé bankovní úvěry zahraniční (účet 351)	40		0,00		0,00
Vydání dluhopisy tuzemské (účet 353)	41		0,00		0,00
Vydání dluhopisy zahraniční (účet 353)	42		0,00		0,00
Dlouhodobé směnky k úhradě tuzemské (účet 358)	43		0,00		0,00
Dlouhodobé směnky k úhradě zahraniční (účet 358)	44		0,00		0,00
Dotatelní dlouhodobé závazky tuzemské (účet 360)	45		0,00		0,00
Dotatelní dlouhodobé závazky zahraniční (účet 360)	46		0,00		0,00
Hromadné dluhopisy a směnky k úhradě celkem (z AD účty 043, 213 a 317)	47		0,00		0,00
z toho: krátkodobé dluhopisy a směnky ÚSC (z účtu 253 a 317)	48		0,00		0,00
komunální dluhopisy ÚSC (z účtu 043)	49		0,00		0,00
ost. dluhopisy a směnky veřejných rozp. (z účtu 043, 213, 317)	50		0,00		527,71
Spjaté závazky pojistného na soc. zoh. a příspěvků na st. pojištění zaměst. (účet 53)	51		0,00		231,57
Spjaté závazky veřejného zdravotního pojištění (účet 53)	52		0,00		0,00
Spjaté závazky veřejného zdravotního pojištění (účet 53)	53		0,00		0,00
Spjaté závazky veřejného zdravotního pojištění (účet 53)	54		0,00		0,00

Odesláno dne:	Razítko:	Podpis odpovědné osoby:	Podpis osoby odpovědné za sestavení:	Okamžik sestavení:
13.1.2005		Doc. Ing. I. Průša, CSc.	S. Krejčíková	13.01.2005, 14:29:55
VÝZKUMNÝ ÚSTAV PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ PALACKÉHO NÁMĚSTÍ 4 128 01 PRAHA 2		Telefon: 224 923 177		

Přehled hospodaření pro účely státního závěrečného účtu za rok 2004
(údaje v Kč)

Přehled výnosů a nákladů

	výnosy	náklady	- náklady	výnosy
- institucionální prostředky	28 887 000	25 470 442	3 416 558	
- účelové prostředky na VaV od zřizovatele	1 530 000	1 436 262	93 738	
- prostředky na VaV od příjemců účelové podpory	707 459	707 459	0	
- prostředky projektů EQUAL	24 334	24 652	-318	
- zúčtování fondů	3 798 236	3 798 236	0	
v tom:				
- rezervní fond	2 165 679	2 165 679	0	
- fond odměn	963 475	963 475	0	
- fond reprodukce majetku	669 082	669 082	0	
- zisk z prodeje majetku	3 130	*/	3 130	
- zisk z prodeje materiálu	5 388	*/	5 388	
- zisk z prodeje služeb	10 436	*/	10 436	
- úroky	13 219		13 219	
- kurzové zisky	5 067		5 067	
celkem	34 984 269	31 437 051	3 547 218	
nespotřebovaná účelová dotace vrácená na účet MPSV dne 13. 1. 2005			-93 738	
zlepšený hospodářský výsledek **/			3 453 480	

*/ náklady k těmto výnosům jsou zahrnuty v nákladech ústavu z příspěvku na činnost

**/ zlepšený hospodářský výsledek včetně odečteného základu daně ve výši 15 tis. Kč podle § 20 odst. 7) zákona 586/1992 Sb. v platném znění ze zdaněných příjmů z prodeje služeb a kurzových zisků

Zlepšený hospodářský výsledek je tvořen úsporou zejména v položkách rozpočtu:

- spotřeba materiálu (pořízení drobného dlouhodobého majetku pokryto z fondu reprodukce majetku),
- služby (efektivní zabezpečení kooperací v porovnání s původními úvahami).

S využitím finančních prostředků příspěvku na činnost v roce 2004 zajistil Výzkumný ústav práce a sociálních věcí v plném rozsahu realizaci všech úkolů vyplývajících ze schváleného výzkumného záměru VÚPSV na léta 2004 - 2010 a z plánu výzkumné činnosti na tento rok. Shromážděný empirický materiál a analýzy slouží jako podklad pro rozhodování orgánů státní správy a pro tvorbu sociální a ekonomické politiky. Výsledky výzkumné činnosti jsou využívány rovněž na pracovištích zaměřených na základní výzkum v sociální oblasti. VÚPSV seznamuje prostřednictvím médií s výsledky své činnosti odbornou i širokou veřejností. Výstupy výzkumné činnosti jsou využívány i jako studijní materiály pro studenty a pedagogické pracovníky vysokých škol.

Výstupy takto orientovaných projektů přispěly v uplynulém období např.:

- k řešení řady dílčích aspektů transformace důchodového systému,
- k objasnění role jednotlivých sociálních subjektů při poskytování sociálních služeb a k nastínění možných cest v rámci jejich probíhající transformace,
- ke zmapování přístupů státu a sociálních partnerů k řešení otázek zaměstnanosti a situace na trhu práce
- k ověření optimální úrovně nastavení řady prvků a mechanismů sociálního systému
- ke zmapování stavu sociálního dialogu a kolektivního vyjednávání v ČR a k poskytnutí řady doporučení na posílení jeho kapacity.

Návrh na rozdělení hospodářského výsledku

celkem	3 453 480
z toho:	
- do rezervního fondu	2 000 000
- do fondu odměn	453 480
- finanční prostředky nerealizovaných výdajů na drobný hmotný majetek a kooperací odvést zpět do státního rozpočtu	1 000 000

K 31.12.2004 činil zůstatek na rezervním fondu 5 193 526 Kč, přičemž jeho část ve výši 4 000 000 Kč bude v r. 2005 vyčerpána na realizaci projektu „Generations and Gender: Research into their behaviour and Quality of Life“, realizovaného z podnětu Ekonomické komise Spojených národů, který VÚPSV spolufinancuje z účelově vytvořených zdrojů. Použitelný zůstatek tedy bude činit 1 193 526 Kč. K tomuto zůstatku navrhujeme v r. 2005 z hospodářského výsledku r. 2004 přiřadit částku 2 000 000 Kč, kterou předpokládáme použít na dofinancování participace VÚPSV v uvažovaných mezinárodních projektech.

Do fondu odměn navrhujeme převést částku 453 480 Kč, která obsahuje uspořené prostředky na OON roku 2004 ve výši 69 276Kč.

Čerpání mimorozpočtových prostředků

Fond odměn

stav k 1. 1. 2004	1 572 588
tvorba fondu z hospodářského výsledku 2003	644 515
čerpání na platy a odměny	416 784
čerpání na odměny a OON na projekt „Generations and Gender: Research into their behaviour and Quality of Life“	546 691
zůstatek k 31. 12. 2004	1 253 628

Fond rezervní

stav k 1. 1. 2004	2 714 959
tvorba fondu - z hospodářského výsledku 2003	3 000 000
- z prostředků zahraničních projektů	1 162 244
čerpání - na zahraniční projekty	1 975 622
- na projekt „Generations and Gender“	190 056
zůstatek k 31.12.2004	4 711 525

Fond kulturních a sociálních potřeb

stav k 1.1.2004	488 799
tvorba fondu z odvodu ve výši 2 % hrubých platů a odměn	309 014
čerpání	310 810
zůstatek k 31.12.2004	487 003

Fond reprodukce majetku

stav k 1.1.2004	1 171 358
tvorba fondu z odpisů	836 343
čerpání na pořízení majetku	1 601 832
zůstatek k 31.12.2004	405 869

Kvantifikace věcných výdajů na v roce	2002	2003	2004
objem věcných výdajů	9 417 419	10 495 036	11 491 442
koeficient nárůstu	1,11	1,11	1,09
průměrný roční přepočtený stav zaměstnanců	55	55	55
přepočet na 1 zaměstnance	171 225	190 819	208 935

Věcné výdaje zahrnují náklady na materiál a služby potřebné k zajištění běžných výdajů organizace s vyloučením nákladů na pořízení drobného hmotného majetku a oprav.

Ve smyslu zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých dalších zákonů (zákon o finanční kontrole) jsou všechny finanční operace prováděny se zřetelem na hospodárnost, účelnost a efektivnost vynakládaných prostředků z příspěvku na činnost. Dokladem toho je i dosažený zlepšený hospodářský výsledek.

Zahraniční pracovní cesty a aktivity

Výdaje na zahraniční pracovní cesty z příspěvku na činnost činily v roce 2004 celkem 454 tis. Kč. VÚPSV svou činností vstoupil do povědomí mnoha evropských institucí, pracovníci ústavu jsou členy mezinárodních pracovních týmů a sítí odborníků. Z tohoto titulu jsou zváni k účasti na pracovních setkáních a mezinárodních konferencích konaných v zahraničí. V konečném důsledku znamenají tyto zahraniční aktivity i ekonomický přínos uzavřením smluv o spolupráci.

Přehled o zapojení v zahraničních projektech je uveden v kapitole 3.1.

Čerpání investičního příspěvku

VÚPSV nepožadoval přidělení investičních finančních prostředků na rok 2004; pořízení hmotného investičního majetku ústav financoval z prostředků vytvořených ve fondu reprodukce majetku.

Přehled zálohových plateb

Na účtu zálohových plateb byl k 31. 12. 2004 zůstatek ve výši 291 137 Kč. Jednalo se o předplatné novin, časopisů a publikací na rok 2005.

Výsledky vnějších kontrol

Ke dni 9. prosince 2004 byla Pražskou správou sociálního zabezpečení ve Výzkumném ústavu práce a sociálních věcí provedena kontrola pojistného, provádění nemocenského pojištění a plnění úkolů v důchodovém pojištění za období od 01/2003 do 10/2004. Kontrolou nebyly zjištěny žádné nesrovnalosti ve vedení kontrolovaných agend.

příloha č. 7

Výrok auditora k účetní závěrce

**ZPRÁVA NEZÁVISLÉHO AUDITORA O OVĚŘENÍ
ÚČETNÍ ZÁVĚRKY
A PŘEZKOUMÁNÍ HOSPODAŘENÍ
Výzkumného ústavu práce a sociálních věcí,
se sídlem Palackého náměstí 4, Praha 2, PSČ 120 00**

Zpráva je určena : pro vedení příspěvkové organizace

Provedl jsem finanční audit přiložené účetní závěrky a přezkoumání hospodaření příspěvkové organizace Výzkumného ústavu práce a sociálních věcí v Praze, k 31.12.2004.

Za sestavení účetní závěrky je odpovědný statutární orgán příspěvkové organizace. Moji úlohou je vydat na základě auditu výrok k této účetní závěrce.

Auditor se nezúčastnil fyzické inventarizace, která byla provedena k 31.12.2004 a podklady čerpal z písemných záznamů o inventarizacích. Při této prověrce nezjistil nedostatky.

Finanční audit a přezkum hospodaření účetní jednotky jsem provedl v souladu se zákonem o auditorech č. 254/2000 Sb. a auditorskými směrnicemi Komory auditorů České republiky. Tyto směrnice požadují, aby byl finanční audit naplánován a proveden tak, aby auditor získal přiměřenou jistotu, že účetní závěrka neobsahuje významné nesrovnalosti. Finanční audit zahrnuje výběrovým způsobem provedené ověření úplnosti a průkaznosti částek a informací uvedených v účetní závěrce. Finanční audit rovněž zahrnuje posouzení správnosti a vhodnosti použitých účetních postupů a významných odhadů učiněných příspěvkovou organizací a zhodnocení celkové prezentace účetní závěrky. Jsem přesvědčený, že provedený finanční audit poskytuje přiměřený podklad pro vydání mého výroku. Výrok auditora je vydán podle auditorské směrnice číslo 52 (audit územních samosprávných celků) v návaznosti na auditorskou směrnici číslo 3 (zpráva auditora o ověření účetní závěrky).

Podle mého názoru účetní závěrka podává ve všech významných ohledech věrný obraz stavu majetku a závazků, finanční situaci a výsledky hospodaření u příspěvkové organizace Výzkumný ústav práce a sociálních věcí v Praze, k 31. prosinci 2004 v souladu se zákonem o účetnictví a příslušnými předpisy České republiky. Výrok auditora k účetní závěrce příspěvkové organizace za období od 1.1.2004 do 31.12.2004 je

„bez výhrad“.

V Litoměřicích, dne 23. března 2005

Ing. Josef Běloubek
auditor
číslo ověření 1022